

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 47 (2178) 1991 LAPKRITIS-NOVEMBER 19

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416)275-4672

Gyvybės auka - tautos gyvybė

Kai pagalvojame apie kariuomenę, gal ne vienas pasigirsta apkaustyto batų trenksmas ir gatvės grindinį. Gal pasigirsta skambi vakarinio pasivaikščiavimo daina, gal ausyse pasikartoja iš tolimų prisiminimų atbūndančios komandos apmokant naujokus pulko aikštėje, sportinių žaidynių šventės, kariuomenės ir visuomenės susiartinimo dienos.

TIEM, KURIE augo su 1918-jų nepriklausoma Lietuva ir matė savą kariuomenę, o kiek vėliau gal teko joje atlikti ir karinę prievolę, — visą gyvenimą buvo veikiami įstrigusių neišdildomų įspūdžių, daugelio mažos reikšmės, bet didelio poveikio prisiminimų. Viskas tartum taip įsiliejo į kraują, kad tie pergyvenimai dažnam tapo nebeatskiriama jo paties dalimi. Anuomet vaikams ir paaugliams savoji kariuomenė buvo tartum kokia aukštuma, kurios siekė ne vienas patriotiškai nusiteikęs jaunuolis. Kad būta sankirčio tarp idealistinio nusiteikimo ir tikrovės, reikia pripažinti. Bet kur gi jo nėra? Be to, kario laikyseną visur ir visais laikais saistė (ir tebesaisto) klusnumas savo vadovybei, kuri savo ruožtu priklauso krašto vyriausybei, nustatinėjančiai politinius ėjimus. Antrojo pasaulinio karo išvakarėse Lietuva paskelbė neutralitetą, kaip vienintelę tuometinę išeitį, atremtą į tarptautinę teisę. Deja, diktatūrinių režimų grobuonys buvo jau nusistatę nebeprapažinti tarptautinių teisių, pasirašytų sutarčių. Jie tepripažino jėgą, kuria pasitiko kaip realia priemone siekti užsibrėžtų tikslų. Ir šituose didžiųjų kaimynų siekiuose mes buvome sutriukinti, paniekinti ir paverkti. Mūsų kariuomenė pergyveno ne tik okupaciją, bet ir gilią moralinę tragediją. Nuginklavimas, suimnėjimai, kaliniai ir trėmimai iš vienos pusės ir „liaudies kariuomenės“ steigimo komedija, XVI-tosios lietuviškos divizijos apgaulingos parodijos skaudžiai palietė kiekvieną karį, tarnavusį tuo valstybės griuvimo metu. Prie viso to prisidėjo dar ir savųjų priekaištai, kad nė vienas šūvis neiššautas plūstant bolševikams į Lietuvą.

ŠIANDIEN vis plačiau pripažįstama ir aiškinama, kad tos moralinės tragedijos dūriai nemaža dalimi prisidėjo prie karių apsisprendimo partizaniskomis sąlygomis ginklų priešintis ir mėginti kontroliuoti kraštą, antrą kartą bolševikams okupuojant Lietuvą. Apie tą baisų partizaninių kautynių kone dešimties metų laikotarpį vis daugiau rašoma, pasakojama. Lietuvai laisvėjant ir jau nepriklausomybė atgavus, vis daugiau išdygsta žuvusių partizanų primenančių kryželių, ant kapų vis daugiau uždedama gėlių. O svarbiausia — vadinamoji beprasmiška kova šiandien liudija gilią prasmę. Paaukota gyvybė už tėvynės laisvę nedingsta — ji pereina į visos tautos gyvybę. Ir juo daugiau gyvybės aukų, juo stipresnė tauta. Tai teigimą mums patvirtina parlamento rūmų gnyčiai Vilniuje, Lietuvos sienų saugotojai Medininkuose. Po kiekvieno priešo įtužio ir atviro nuogo laisvės gynimo tauta glaudesi, pamiršdama nesutarimus, ginčus ir nepasitenkinimus. O tai jau pirmąjį ženklą, rodantį subrendusį tautinį sąmoningumą. Kas pasakys, kiek tautos laisvei dar reikės gyvybės aukų? Vienas dalykas aiškus — reikia budėti ir tikėti, kad kovoje dėl laisvės lemia ne moderniški ir gausūs ginklai, bet nebijojimas už tėvynę mirti. Su šia mintimi rikiuojasi ir atstatomos Lietuvos karai. O Lapkričio 23-čioji tepavirsta amžinu paskatinimo ir pasiryžimo simboliu. Vienaip ar kitaip posėdžių kambariuose mes galime aptarti militarizmą, bet, kai reikia laisvę ginti, einame ir nuogomis rankomis. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Kalėdinė premjero dovana

Ontario NDP socialistų premjero Bob Rae vyriausybė nutarė leisti didžiųjų krautuvų atidarymą gruodžio mėnesio sekmadieniais prieš Kalėdas. Pirmą šios vyriausybės nuolaidą pirkėjams ir prekybininkams pranešė vidaus reikalų ministeris A. Pilkey. Siemietinį leidimą atidaryti krautuves, apimančių tik tris prieškalėdinius sekmadienius, turės patvirtinti Ontario parlamentas. Socialistai kličiu nesulaukęs, nes opozicinės konservatorių ir liberalų partijos dabar kovoja už ligšiolinių prekybinių varžtų sumažinimą. Padaryta nuolaida yra svarbi kalėdinių dovanų ieškantiems pirkėjams ir jų pardavėjams. Mat tada tokios krautuvės padaro 20-25% visos savo metinės apyvartos. Dažnai atvejais nuo jos priklauso metų užbaigimas su pelnu ar nuostoliu. Iš tikrųjų kalėdinis dovanų pirkimas prasideda jau lapkričio mėnesį, o likusių atpigintų prekių išpardavimas baigiasi tik po Kalėdų. Tad didžiosioms krautuvėms reikėtų atdaryti lapkričio ir gruodžio sekmadienius.

Premjeras Bob Rae ir NDP socialistai vis dar remia ligšiolinę uždarytų krautuvų politiką, kad pardavėjų unijoms bū-

tų užtikrintas laisvas jų narių sekmadienis. Didžioji torontiečių bei kitų Ontario gyventojų dalis nori atdaryti krautuvų sekmadieniais. Esą jie tada, pailsėję po darbo savaitės, su šeimos nariais galėtų ne skubėdami pasirinkti ir įsigyti reikiamus gaminius, nevažiudami į JAV ar Kvebeką, kur krautuvės atdaros ir sekmadieniais. Logiškiausias sprendimas, žinoma, būtų leisti krautuvų savininkams pasirinkti jų atidarymą bei uždarymą. Pardavėjų unijoms užtektų įstatymo garantijos, kad jų nariai nebus verčiami dirbti sekmadieniais, kai juos gali pakeisti pajamų stokojantys studentai ir aukštesniųjų klasių moksleiviai. Tokiu atveju sekmadieniais atdaros liktų tik krautuvės, turinčios pakankamai klientų tą dieną.

Ontario finansų ministeris Floyd Laughren, nustebeinęs Kanadą kovai su ekonominiu sulėtėjimu pasirinktu rekordiniu \$9,7 milijono deficitu, susilaukė nenumatytos smūgio. Dabar paaikėjo, kad Ontario gyventojų provincinis pajamų mokestis, surenkamas Kanados vyriausybės, šiemet bus mažesnis \$2,1 milijono. Ši smūgis (Nukelta į 9-tą psl.)

Du lietuviai vyskupai — SIGITA TAMKEVIČIUS ir PAULIUS BALTAKIS, dalyvavę Šiluvos Marijos koplyčios Vašingtone sukakties 25 metų iškilmėse, kur buvo atnašautos padėkos Mišios už Lietuvos nepriklausomybės atgavimą Amerikos katalikų Nekalto Prasidėjimo šventovėje. Besilankant vysk. S. Tamkevičiui JAV-se paaikėjo, kad jis septyniolika metų buvo pagrindinio laikraščio „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“ redaktorius, bet buvo kaltinamas ir kalinamas už straipsnio parašymą „Kronikai“

Nuotr. Br. Cikoto

Šiluvos Marija - kovos vėliava

„TŽ“ bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Lietuvių spauda ir radijo valandėlės per pusmetį skelbė, kad į Vašingtoną Amerikos katalikų Nekalto Prasidėjimo šventovėje-bazilikoje lietuvių įrengtos Šiluvos koplyčios sidabrinio jubilėjaus iškilmių proga atvyks ir iškilmiškas vadovaus Lietuvos kardinolas V. Sladkevičius. Jis apie savo dalyvavimą su kakties rengėjams tris kartus buvo davęs teigiamą atsakymą ir tiek pat kartų jį atšaukęs, kad sveikatos būklė neleidžia ryžtis kilti jo pirmajai kelionei į Šiaurės Ameriką žemyną. Paskutinį kartą galutinai kardinolui atsakius atvažiuoti, paskubomis buvo pakviestas vyskupas S. Tamkevičius, buvęs „Kronikos“ redaktorius, vėliau kalintas sovietų kalėjimuose.

Pagrindinė iškilmių diena buvo sekmadienį, spalio 13. Tą dieną, šalia išvakarėse atvykusių gausių ekskursantų ne tik iš įvairių JAV miestų, bet ir Kanados, suvažiuavo žmonės iš Niujorko, Filadelfijos, Pensilvanijos anglies kasyklų rajono, Baltimorės ir kitų artimesnių vietovių. Bematant katalikų universiteto ir įvairių vienuolių rūmų apsupta ant kalno stovinti didžiulė šventovė, turinti 3,000 sėdimų vietų, buvo pilna. Čia darbavosi ir WETN kabelinės televizijos operatoriai, nes iškilmės buvo rodomos visoje Amerikoje per katalikų televizijos laidą.

Lygiai 2 v.p.p., už didžiojo altoriaus sustojus iš Čikagos atvykusiam tautiniais drabužiais pasipuošusiam „Dainavos“ ansambliui (iš viso apie 50 dalyvių) ir kartu su visais žmonėmis giedant „Pulkim ant kelių“, šventovės viduriu, pagarbiai sustojus prie vidurinėje nišoje įrengtos Šiluvos koplyčios, prie altoriaus artėjo ilga procesija. Ją sudarė Vašingtono ir Baltimorės lituanistinių mokyklų mokiniai, Mišių skaitovai, šv. Grigaliaus, šv. Silvestro ir kitais ordinais popiežiaus pagerbtieji, lietuvių bendrinių organizacijų atstovai ir iš viso 34 dvasininkai su Vašingtono kardinolu J. Hickey, Oklahomos arkivyskupu C. Salatka, Lietuvos vyskupu S. Tamkevičium ir lietuviais vyskupais — A. Deksniu ir P. Baltakiu. Koncelebracinėms Mišioms vadovavęs kardinolas J. Hickey, pasveikino taip gausiai susirinkusius į koplyčios su-

kakties iškilmes, pastebėdamas, kad vysk. P. Baltakis gavo laišką iš Vatikano, kuriame norodytą, jog popiežius Jonas Paulius savo maldose jungiasi į lietuvių koplyčios sukakties minėjimą.

Po to prasidėjo Mišios anglų kalba su lietuviškai atliktais skaitymais. Pamokslą anglų kalba pasakė arkivyskupas Salatka, pastebėdamas, kad „Lietuviai yra išrinkti stoti aplink Viešpaties stalą ir pakauti geriausia, ką jie turi, bet kuriuo laiku — ar tai būtų Šiluvos koplyčioje, ar katedroje, ar Sibiro lageriuose...“

Prieš 25 m. koplyčios pašventinime dalyvavęs tada dar vyskupas Salatka ypač pagarbiai atsiliepė apie šios koplyčios pradininką bei įrengėją vysk. V. Brizgį ir jo vadovaujamą komitetą. Už tai dėl ligos iškilmėse dalyvauti negalėjusiam vysk. Brizgiui Mišių dalyviai, pamokslininkui davus ženklą, nuosirdžiai paplojo.

Šventovėje skambant „Dainavos“ ansamblio giedamai „Lydek mūs“ žingsnių prie altoriaus“ (jos kompozitorius Faustas Strolia taip pat buvo maldininkų tarpe), aukoji-

mo procesijos metu kardinolui buvo įteiktas gintaro iš Baltijos jūros gabalas, „LKB kronikos“ tomas, Sibiro lietuvių tremtinių maldaknygė ir sovietų kalėjimuose lietuvių kalinio iš duonos padarytas Rožinis.

Po to sekė Lietuvoje gyvenančio vabalninkiečio kun. G. Šukio sukurty Mišių dalis „Sanctus“, giedama „Dainavos“ ansamblio. Ilgoms maldininkų eilėms priimant Komuniją, skambėjo „Jėzau pas mane ateiki“ ir to paties F. Strolios „O didis Dieve Visagali“. Komuniją dalijo būrys kunigų: ir prie altorių, ir šventovės vidury, maždaug ten, kur įrengta Šiluvos koplyčia.

Antras pamokslas

Kadangi Šiluvos Marijos koplyčios 25 m. sukakties iškilmės oficialiai buvo jungiamos su padėka Dievo Motinai už neseniai atgautą Lietuvos nepriklausomybę, tai Mišioms baigiantis antrą pamokslą lietuvių kalba pasakė svečias Kauno vyskupas pagalbininkas Sigitas Tamkevičius. Pamokslas pradėjo vyskupas (Nukelta į 2-rą psl.)

Amerikos katalikų Marijos Nekalto Prasidėjimo šventovė Vašingtone, kur yra įrengta ir Šiluvos Marijos koplyčia prieš 25-rius metus

Nuotr. J. Miltenio

Dabarties įvykiai Lietuvoje

Pasitarimai Londone

Reuterio agentūros pranešimu, Lietuvos delegacija, vadovaujama užsienio reikalų ministerio pavaduotojo V. Katkaus, lankėsi D. Britanijoje ir Londone tarėsi su britų delegacija, kuriai vadovavo užsienio reikalų ministerijos pareigūnas M. Tait. Pagrindiniu klausimu buvo kompensacija už Lietuvos aukš. Kalbėsi ir apie britų nuosavybės prieškarinėje Lietuvoje.

Prieš Antrąjį pasaulinį karą Lietuva D. Britanijos banke buvo padėjusi dabartine verte 35 mil. dol. Apie 1960 m., susitarus su Sov. Sąjunga, Lietuvos auksas buvo parduotas atlyginti Britanijos piliečiams už sovietų nusavintą nuosavybę Lietuvoje.

Britai pažadėję greitai ir palankiai spręsti aukso klausimą. Abi pusės nutarė vėl susitikti po Naujų metų, 1992 m. sausio mėnesį.

V. Landsbergio pareiškimai

Ta pati agentūra praneša, kad Lietuvos prezidentas, lankydamasis Jungtinėse Tautose, skundėsi, jog sovietai dar nepradėjo pasitarimų dėl kariuomenės išvedimo iš Lietuvos. Spaudos konferencijoje Niujorke jis pareiškė, kad tuo reikalu kalbėjėsi su generaliniu sekretorium J. Perez de Cuellar'u ir galvoja apie šio klausimo iškilimo galimybę Jungtinėse Tautose. Sekretorius lietuvių padėtį gerai suprastė, ir iš jo tikimasi paramos.

Sovietai pasitarimams su Lietuva dar nėra sudarę delegacijos, o prekybos ir ekonominiais reikalais susitarimas, įvykęs prieš keletą mėnesių, dar nėra pasirašytas. Lietuvos laukia ūkiniai sunkumai žiemos metu.

Dėl santykių su Lenkija V. Landsbergis pastebėjęs, kad kai kurios augančios nacionalistinės jėgos Lenkijoje, nedraugiškos Lietuvai, nori lenkų mažumos klausimą panaudoti savo tikslams. „Mano nuomone, geriausia padėtis yra Lietuvoje“ — sakęs Vyt. Landsbergis. Mažumų teisės Lietuvoje yra apsaugotos. Jos turi savo mokyklas, spaudą, televizijos ir radijo programas.

Apkaltino šnipus

Laikraštis „Mažoji Lietuva“, Reuterio agentūros pranešimu, išspausdino pokalbį su vienu neįvardintu KGB agentu, kuris atskleidė, kad Virgilijus Čepaitis, Aukščiausiosios tarybos komisijos tautinėms mažumoms pirmininkas, Nepriklausomos partijos vadovas, reiškęs kaip karštas patriotas, buvo sovietinio

Saugumo šnipas. Daugiausia jis darbavėsi rinkdamas žinias apie lietuvių išeivius Britanijoje. Taipogi pažymima, kad pastarasis yra artimas Aukščiausiosios tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio patarėjas.

Grįžęs iš JAV V. Landsbergis žurnalistas pasakė, kad V. Čepaičio atvejis nesukels panikos Lietuvos vyriausybėje. Jei jis tikrai buvo KGB agentu, turės pasitraukti, bet tai nustatys atitinkamas apklausinėjimas — sakęs V. Landsbergis. Pats V. Čepaitis sakėsi savo komentarus paskelbsiąs artimiausiu laiku, kai nurims politinės aistros.

Pakeltos kainos

Reuterio agentūra taipogi praneša, kad Lietuvos vyriausybė lapkričio 11 d. pakėlė maisto kainas. Tai esąs pirmas žingsnis atsisakyti valdžios kontroliuojamų kainų, kuriant laisvą ekonomikos rinką.

Žmonės apie kainų pakėlimą žinojo iš anksto, nekėlė triukšmo, dargi įsitikinę, jog kainų pakilimas pagerins ekonominę būklę. E. Maldeikis, ekonominės reformos departamento viršininkas, pažymėjęs, kad tai esanti tik pradžia. Realus kainų pakėlimo sukrėtimas ateisias vėliau. Pieno gaminiams kainos pakeltos 25%, duonai — 100%, o dešrų kainos pakilo daugiau kaip dvigubai.

Pasak vieno vietos žurnalisto, Lietuvos valdžia buvusi atsargi ir mėnesiais anksčiau įspėjo žmones. Dėl kainų staigaus pakilimo metų pradžioje turėjo pasitraukti buvusi ministrė pirm. K. Prunskienė.

Vizitas Baltijos valstybėse

Septynių Europos laisvos prekybos valstybių organizacijos (EFTA) atstovais, kaip praneša ta pati žinių agentūra, lapkričio 18-23 d.d. lankysis Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje ištirti ekonominio kooperavimo galimybes. EFTA organizaciją sudaro šios valstybės: Austrija, Suomija, Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija, Šveicarija ir Švedija.

Po vizito galėsia būti pradėti pasitarimai. Tokie pasitarimai jau vyksta su Vengrija, Lenkija ir Čekoslovakija.

Lankėsi Vilniaus rabinas

Lietuvos ambasada Vašingtone praneša, kad lapkričio 12 d. ambasadoje lankėsi Vilniaus sinagogos rabinas Dovydąs Smitas, kurį lydėjo rabinai Chaim M. Stauber'is, Mendel Reibeberg'as ir Mordy Mellman'as.

Rabinas D. Smitas (Smith) perskaitė ambasadoriui pareiškimą, kuriame išreiškia (Nukelta į 2-rą psl.)

Šiame numeryje:

Gyvybės auka — tautos gyvybė

Paaukota gyvybė už tėvynės laisvę nedingsta

Šiluvos Marija — kovos vėliava

Sidabrinė Šiluvos Marijos koplyčios sukakties

Laisva Lietuva tarp laisvųjų

VLiko delegacija Maskvoje ir Lietuvoje

Tremtinių pėdsakai Altajuje

Įspūdžiai iš sibirinės ekspedicijos

Panemunių sakalai

Keletas epizodų iš partizaninių kovų Lietuvoje

Nerimsta Klaipėdos vokiečiai

Hitlerinės politikos šalininkai reiškia savo pretenzijas

Kas rūpi Lietuvos saugumiečiams?

Valstybės saugumas susirūpinęs katalikų-protestantų santykiams

Niekad lenkai tiek nerąš...

Dalis lenkų spaudos remiasi klaidingomis žiniomis

Sudiev Čiurlionio ansambliui

Penkis dešimtmečius dainavę čiurlioniečiai nutilo

Šventovė, gaubianti praieities slėpinius

Akademines Šv. Jono šventovės atšventinimo iškilmės

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDEJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andriulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$35, pusmetinė – \$20, mėmė – \$40, garbės – \$50 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – \$110. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalai kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškes žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)

is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$35.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškes žiburiai", P. O. Box 1195 LEWISTON, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Šiluvos Marija - kovos vėliava

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pareiškė, jog kardinolas V. Sladkevičius paprasęs perduoti nuoširdžiausius sveikinimus, "išreikšti pagarbą ne tik už tai, kad prieš 25 metus pastatėte ir įrengete gražią Šiluvos Marijos koplyčią, bet ir išreikšti pagarbą ypač už tai, kad per ilgus metus išeivijoje išlaikėt savo tikėjimą ir ištikimybę savo tėvų žemei..."

Pamokslininkas, papasakojęs, kad šių metų rugsėjo 8 d. visa Lietuva susirinko į Šiluvą padėkoti Marijai už teiktą globą per 50 okupacijos metų, teigė: "Tai buvo nuostabios iškilmės, kokių Lietuva dar nebuvo mačiusi..."

Pabrėžęs, jog Šiluvos Marija tapo vėliava, po kuria lietuviai gynė ne tik savo tikėjimą, bet ir "teisę į laisvę bei nepriklausomybę", vyskupas S. Tamkevičius kalbėjo apie tris stebuklus. "Ar ne stebuklas, kad mes per 50 priespaudos metų išlaikėme ištikimybę Dievui ir Tėvynei... Vakarų žmonės klausdavo: kaip suprasti, kad už vaikų katekizaciją žmonės yra persekiojami ir tuo pačiu kasmet dešimtys tūkstančių vaikų ruošiasi ir priima pirmąją Komuniją..."

Antrasis stebuklas įvykęs 1989 m., kai komunistų partija pradėjo "perestroiką". "Atėjo Sąjūdis, kurio tikslas buvo senon struktūro išlieti naujo kraujo. Bet įvyko priešingai: Sąjūdis partijai ir imperijai iškasė duobę".

Trečiąjį stebuklą "matėme rugpjūčio mėnesį. Piktai žmonės planavo šalį paskandinti kraujuje ir ašarose. O mes per tris dienas pasijutome kitame pasaulyje. Galutinai subyrėjo sovietinė imperija, kompartija, o Lietuva atgavo laisvę ir nepriklausomybę..."

Pamokslą vysk. S. Tamkevičius baigė šiais žodžiais: "Šiandien susirinkę į šią gražią šventę mes ne tik dėkojame už viską Marijai, bet kartu ir prašome: Dievo Motina, išmelsk laisvę atgavusiai Lietuvai dvasinio prisikėlimo dovaną".

• Kas atitrūksta nuo lietuviškos spaudos, atitrūksta ir nuo savo tautos.

Laisva Lietuva tarp laisvųjų

VLIKO delegacija Maskvoje ir Lietuvoje • Reportažas iš Europos saugumo ir bendradarbiavimo CSCE konferencijos Maskvoje bei posėdžių su vyriausybe Lietuvoje 1991. IX. 8-23

PILYPAS NARUTIS

(Tešinas iš praejusio nr.)

Tai buvo mūsų didžiausio džiaugsmo minutė būti liudininkais Lietuvos kaip valstybės įjungimo į kitų pasaulio valstybių tarpą. Toji pradžia buvo išgyventa su ašaromis akys, plojant visiems konferencijos dalyviams.

M. Gorbachiovas atidarė šią konferenciją ir pirmasis prabilo savo krašto vardu ir respublikų, kurios dabar jungiasi į naują uniiją. Apie Baltijos valstybes pareiškė: "Valstybės tarpyba, atkreipusi dėmesį į konkrečią politinę ir istorinę situaciją, kuri inkorporavo Lietuvą, Latviją ir Estiją į USSR, — pripažįsta dabar jų nepriklausomybę ir paskyrė pilna-teisę valstybės delegaciją pradėti pasitarimus bei spręsti visą eilę klausimų, liečiančių asmenines teises, ekonomines, politines, militarines, sienų, humanitarines pagalbos ir kitas su tuo susijusias problemas".

Jo kalbai plojo visi, plojome šį kartą ir mes.

Tą dieną Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijos buvo pakviestos pas Gorbachiovą kokieliui. Kitos dienos rytą juos pakvietė pusryčiams Jelcinas.

Vakare kelėme taures už Lietuvos delegaciją Lietuvos atstovybę.

Šalia didžiosios konferencijų salės buvo vestibulius. Tai visų susitikimų vieta: čia buvo ir užkandinė, ir žurnalistų, radijo pranešėjų vieta. Čia, išėjus iš konferencijos salės, mus, lietuvius, visi sveikino: Londono BBC, "Amerikos balsas", Rusijos radijo stotys ir žurnalistai. Labiausiai visų buvo klausinėjamas dr. K. Bobelis.

Įdomiausias mums pasikalbėjimas buvo su Sacharovo žmona. Ji džiaugėsi atvežta ant ratukų ir sakė, kad ir jos vyras džiaugtųsi čia būdamas.

Spaudos konferencija

Sekančią dieną, IX.11, 13.30 v. "Radisson Slovanskaja" viešbutyje Algirdo Saudargo buvo surengta spaudos konferencija. Salė talpinanti apie 5000, buvo pusiau užpildyta.

Konferencijos prezidentumą sudarė: Halina Kobeckaitė, Kazimieras Motieka, Valdemaras Katkus, Lionginas Vasiliauskas, Vidmantas Vaičekas. Pirmininkavo Lionginas Vasiliauskas.

Dabarties įvykiai Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

savo džiaugsmą, galėdamas perimti Vilniuje svarbią vietą ir kad nepaprastai įvertina rugsėjo 1 d. susitikimą su Lietuvos Aukščiausiosios tarybos pirmininku. Jis tikisi, kad Vilnius atgaus pirmąjį savo spinduliavimą, kurio joks žydas negali pamiršti. Jis taip pat iškelė užsienio spaudos daromus kaltinimus Lietuvai dėl žydų žudymo. Pasak rabino Smito, tai neteisybė, ir apgailestauja, jog yra bjaurinamas Lietuvos vardas.

Savo kelionėse jis ir toliau aiškins žydams įvykius Lietuvoje, bandydamas išsklaidyti tamsius šešėlius ir atstatyti teisybę.

Visi ambasados svečiai pabrėžė, kad jie labai vertina Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininko laikyseną žydų klausimu ir būtų labai neteisinga, kad jis turėtų gintis nuo neteisinių apkaltinimų.

Ambasadorius Stasys Lozoraitis nuoširdžiai padėjo už vizitą ir kilnaus turinio pareiškimą, pažymėdamas, kad nepriklausomoje Lietuvoje visų gyventojų teisės bus įstatymais garantuotos. Žydų mažuma, sakė ambasadorius, praėity labai daug prisidėjo prie Vilniaus klestėjimo. Dabartiniai žydai, kurie pasirinko gyventi Lietuvoje, galės visokeriopai plėsti savo veiklą, prisidedami prie demokratinės valstybės atstatymo.

Veikia pagrindis

Vilniaus radijo pranešimu, lapkričio 11 d. naktį prokuratūros ir vidaus reikalų ministerijos pareigūnai padarė kratas Vilniuje ir jo rajonuose.

Spauda buvo supažindinta su esama padėtimi Lietuvoje, su buvusiais neseniai įvykiais, su ekonominiais ir politiniais, sovietų kariuomenės išvedimo iš Lietuvos teritorijos klausimais.

Vienas pienesnių klausimų buvo pateiktas Los Angeles laikraščio žurnalisto, remiantis "New York Times" informacija, būtent dėl amnestijos žmonių, karo nusikaltėlių per nacinę okupaciją Lietuvoje. Klausė: "Ar tikrai iš tų 30000, kuriuos amnestavo, nėra nė vieno nusikaltusio?" Teisininkas Motieka aiškino Lietuvos poziciją, kodėl toji neteisybė turėjo būti atitaisyta. "Los Angeles Times" laikraštiniui pateikus daugiau klausimų, įsiterpiau ir aš į diskusiją. Prisistačiau kaip buvęs nacių koncentracijos stovyklos kalnys, žinantis šią problemą, ir apkaltinau "New York Times", kad remiasi 50 metų senumo kartojama sovietine propaganda, kuri yra ne tik tendencinga, bet ir sufabrikuota. Po mano įsiterpimo tos rūšies klausimų nebebuvo. (Lietuvos delegacija už mano šį įsiterpimą padėjo).

Istorinės kalbos

Spaudos konferencija užtruko dvi su puse valandos. Po jos skubėjome į CSCE konferenciją, nes apie 17 v. turėjo kalbėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai.

Šios pirmosios Lietuvos, Latvijos ir Estijos ministerių istorinės kalbos buvo labai šil-tai konferencijos dalyvių su-tiktos.

A. Saudargo kalba buvo trumpa – 5 minučių, išreiškianti padėką ir kartu nusakanti seną Lietuvos tradiciją gerbti visas visų žmonių teises.

A. Saudargo kalba ypač buvo sėkminga, nes po jos sekė p. Bakerio žodis, tik ką atvykusio į šią konferenciją iš JAV. Esą jam malonu kalbėti po Lietuvos ministerio ir pasveikinti Lietuvą, Latviją ir Estiją, įsijungusius į CSCE. Baker'is aiškiai skyrė Baltijos valstybes nuo Sovietų Sąjungos, kuri dabar susidedanti iš 10 valstybių ir turi apspręsti savo likimą demokratinio būdu.

Po oficialių vizitų Lietuvos atstovui B. Bičkauskui ir jo pavaduotojui Verbieckui VLIKO delegacija (IX.13) Lietuvos traukiniu IX.13 išvažiavo iš Maskvos į Vilnių. Susižavėjo

Sužinota, kad prieš Lietuvos nepriklausomybę veikia po-grindis, kuri organizuoja bu-vę omonininkai, KGB ir Lie-tuvos komunistų partijos va-dovai. Kratų metu rasta gink-lų, sprogmenų ir iš televizi-jos bokšto pagrobtų daiktų.

Tos veiklos pirmas išpuo-lis, pasak teisėtvarkos parei-gūnų, įvyko lapkričio 6 d. Tą vakarą, 10 v., prie Šumsko, Gu-dijos pasienyje, Lietuvos sar-gybiniai sulaukė įtartingą au-tomobilį. Vienas jo keleivių me-tė 3 granatas, kurių tik viena sprogo, lengvai sužeisdama vieną sargybini. Automobilis rasta automatinį šautuvą, revolverių, sprogmenų. Užpuolikai vežėsi radijo siųs-tuvą ir magnetofoną, norėda-mi juos pavaruoti sporio re-voliucijos minėjimui. Pra-džioje buvo sulaukyti du, o vėliau dar du užpuolikai.

Kitos žinios

— Lietuvos prezidentas Vy-tautas Landsbergis, pasak Reuterio agentūros, šią savai-tę susitinka su popiežiumi Jo-nu Paulium II. Tai bus pirmas toks oficialus popiežiaus ir Lietuvos vadovo susitikimas po daugiau kaip 50 metų. Lap-kričio 18 d. V. Landsbergis privačiai kalbėjosi su Lenki-jos prezidentu L. Walensa.

— Šveicarija padės Balti-jos valstybių vyriausybėms įsteigti bankų ir valiutinę sistemą. Tuo reikalu šių kra-štų sostinėse lankysis šveica-rų delegacija.

— Pietų Afrika artimiausiu laiku žada užmegzti diploma-tinius ryšius su Baltijos val-sstybėmis. Jos užsienio reika-lų ministeris P. Botha neseniai buvo jo siose šalyse. J.A.

me Lietuvos traukiniu: švarūs, gražūs baldai, lietuviai patar-nauja, valgomasis vagonas. Pa-jutome Europą.

Lietuvoje

IX.14, šeštadienį, 8 v.r. po 48-nerių metų atsiradau Lie-tuvos žemėje. Lietuvos vyriaus-ybės atstovai – p. Skaistgiris, p. Vienožinskis ir televizijos re-porteriai pasitiko mūsų Vilniaus traukinių stotyje. Dr. K. Bobe-lio tartą žodį išspausdino "Kau-no tiesa" jau sekančią dieną.

Dar tą pačią dieną susitiko-me su Lietuvos respublikos mi-nisteriu pirmininku Vagnoriu-mi jo kabinete. Mūsų delegaci-ją pasveikino jį ir per jį visus Lietuvos žmones, dabar gyve-nančius nepriklausomoje Lie-tuvoje. Min. pirmininkas pa-sveikino VLIKą, džiaugdamas-sis, kad dabar tiesiogiai ga-lima bus išsiaiškinti, papla-nuoti. Sutartas sekančių die-nų darbas. Min. pirmininkas pirmadienį išvykstantis į Vo-kietiją paskyrė savo atstovus pasikalbėjimams: p. Skaistgirį, p. Vienožinskį ir savo pava-duotoją p. Pakalniškį.

Mūsų tikslas buvo sutarti su Lietuvos vyriausybe VLIKO veiklos ateities gaires, per-leidžiant visas savo įstaigas, fondus ir atstovybes Lietuvos vyriausybei. Tais klausimais paruošėme protokolą.

A. Budreckis įteikė vyriaus-ybei VLIKO komisijos specia-listų paruoštą, 22 puslapių apyskaitą (lietuvių, anglų ir rusų kalba) Sovietų Sąjungos nuostolių, padarytų per 50 oku-pacijos metų Lietuvai.

Rugsėjo 20 d. vyriausybės po-sėdžių salėje, abiejų delega-cijų akivaizdoje, stebint tele-vizijos ir spaudos atstovams, protokolą pasirašė Lietuvos respublikos min. pirmininkas G. Vagnorius ir VLIKOirmi-ninkas dr. K. Bobelis.

VLIKO delegacija turėjo po-sėdžius ir su Lietuvos ELTA. Aptarta įjungimas VLIKO EL-TOS į Lietuvos ELTA.

Susitikimai ir renginiai

Su kardinolu V. Sladkevi-čiumi posėdžiavome Kaune rugsėjo 17 d. Kalbėjomės su naujai išventintu vyskupu S. Tamkevičiumi, kuris ruošėsi važiuoti spalio 11-12 į Vašing-toną. Kardinolas su apgaile-s-tavimu pareiškė, kad dėl svei-katos nepajėgus Vašingtono iš-kilmėse dalyvauti. Prel. A. Svarinsko tuo metu Kaune ne-buvo, bet tada sužinojome nau-jieną, kad jis išrinktas į Aukš-čiausiąją tarybą. Aplankėm ir Kauno merą Čirinską.

Buvom nuvykę į Lietuvos pa-sienio muitinę prie Vydžių: jauni lietuviai kariai saugo Lietuvos sienas. Iš Gudijos pu-sės, nors ir stovi barakas mu-i-tinei, bet jos niekas nesaugo. Nuvykome į Vydžius Gudijos teritorijoje – niekas mūsų ne-sustabdė.

Lankėmės Vilniaus KGB pa-state, iš kurio KGB viršininkas Eismuntas pabėgo, įstaigą pa-likęs, suspėdamas kai kuriuos dokumentus sudeginti. Lydint B. Gajauskui, vyriausybės pa-skirtam KGB pastatui perimti komisijos pirmininkui, apžiū-rėjome pastatą, apimantį vi-šą miesto kvartalą. Įsitikino-me, kad buvo ruošiamasi did-eleis masiniams suėmimas.

Rugsėjo 17 d. teko dalyvau-ti Tremtinių sąjungos suruoš-tose džiaugsmo demonstraci-jose: tą dieną Lietuva buvo priimta į Jungtines tautas ir AT pirm. Landsbergis buvo Niujorke. Vilniaus arkikated-roje vysk. Tunaitis laikė iškil-mingas Mišias, pamokslą pasa-kė prel. Vasiliauskas, primin-damas, kad dabar visi lietu-viai iš rytų ir iš vakarų turi grįžti į laisvą Lietuvą.

Po pamaldų suruoštame mi-tinge susirinko apie 5000-10000 minia, nors oras buvo apyša-ltis ir lynojantis. Čia man teko pasakyti kalbą, kuri buvo pe-rduota per Lietuvos televiziją.

Aplankėme tremtinių para-dą Valstybės muziejuje, ku-riam vadovauja H. Paulauskas. Jis prašė ALTos žinioje esan-čią genocido parodą, perkelti į Vilniaus muziejų. Tuo rei-kalu pažadėjome kalbėtis su ALTA.

Šitoji VLIKO iniciatyva, pa-siuntimas delegacijos į Mask-vą ir į Lietuvą, yra istorinė: at-liko dvi misijas baigiant VLIKO 48-nerių metų veiklą.

Lietuvos užsienio reikalų vizų skyriaus vedėjas MEDEKŠA išduoda diplo-matines vizas VLIKO delegacijai. Iš kairės: P. Narutis, J. Bobelis, A. Bud-reckis Vilniuje 1991.IX.18

MYLIMAI SESUTEI

Čikagoje mirus,

reiškiame gilią užuojautą mamytei, seserims STASEI KANOPIENEI, EVELINAI bei visiems giminėms Lie-tuvoje ir Kanadoje –

A. Čerškienė
H. Kairienė

A+Ā

SOFIJAI MIŠAUSKIENEI

po sunkios ligos mirus Čikagoje,

seseris šaules – EVELINĄ DAUGILIENĘ, STASĘ KANOPIENĘ, svainį šaulių kuopos pirmininką POVILĄ KANOPOJĄ ir visus artimuosius giliai užjaučiame –

DLK Algirdo šaulių kuopa
Vilniaus šaulių rinktinė

A+Ā

SOFIJAI MIŠAUSKIENEI-ČIŽAUSKAITEI

mirus Čikagoje,

jos sesutei STASEI KANOPIENEI ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

A+Ā

tėveliui STASIUI KLIMUI

mirus,

dukra DITĄ ir sūnų ANDRIUJĄ bei jų šeimas nuošir-džiai užjaučiame –

Toronto LSK "Vytis"

A+Ā

inž. JONUI LABENSKUI

mirus,

žmonai MARIJAI, sūnums – ANDRIUI ir LEONUI reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Birutė, Nora ir Arvydas Znotinai

BRANGIAM BROLIUI

A+Ā

PETRIUI JANUŠONIUI

Punske mirus,

ONĄ DERLIŪNIENĘ su vyru bei kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

E. P. Ališauskai

S. J. Andriuliai

G. V. Balčiūnai

G. Gaižutienė

V. Kastytis

L. G. Kurpiai

V. Petrauskienė

Č. L. Senkevičiai

A. H. Trussow

G. M. Valaičiai

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 700.000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapita-las yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivioje!"**

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Parūpinam: vizas jūsų kelionėms į Lietuvą. Iškviestimus jūsų giminių pasisvečiavimui Kanadoje. Pristatom per porą dienų. Gana greitai parūpinam jiems bilietus; atvykimas – draudimą ir pervedimą iš Montrealio. Patvirtinam ar net pakeičiam grįžimo datą. Dažnai vykdam į Lietuvą perduodam asmeniškai jūsų giminėms siunčiamą piniginę paramą. Naujiena! Diplomotų dantistų akcinė bendrovė Lietuvoje, turinti savo kabinetus didesniuose miestuose, gydo bei gamina dantų protezus jūsų giminėms, naudodama vakarietišką technologiją už maždaug trečdajį kanadiškos kainos. Darbas garantuojamas ir greitas. Rastis kas įvertinimas su numatyta sutaisymo kaina bus pateiktas ne vėliau kaip per savaitę po apžiūros.

Kreipkitės į STEFĄ ar ALGĮ MEDELIS, tel. 1 - 416 - 434-1847, FAX 416 - 728-5745. Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

ALGIS MEDELIS

Tel. (416) 593-0600

KELIONĖS Į LIETUVĄ

TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA –

pirmadieniais ir penktadieniais.

TORONTAS-FRANKFURTAS-RYGA –

pirmadieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais.

Po Naujų metų tikimės ir tiesioginių skrydžių į Vilnių.

DĖMESIO! DĖMESIO!

1992 metams užsąskytos 3 kelionės lankyti šventas vietas – Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Žemaitijos rajonus. Bus lankomos šventovės, vienuolynai, kapinės, kryžkaimiai ir t.t. Visur lydes lietuvis kunigas. Amerikiečiai yra kviečiami prisidėti, sutvarkysim kelionę iš visų JAV miestų.

Teiraukitės jau dabar asmeniškai pas ALGĮ ir STEFĄ MEDELIS.

Kennedy Travel Bureau Ltd.,

296 Queen Street West,

Toronto, Ontario M5V 2A1

SCANDINAVIAN AIRLINES

Iš sibirinės ekspedicijos sugrįžus

Tremtinių pėdsakai Altajuje

Archit. MARTYNAS PURVINAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Vis tolyn

Toliau netrukdomi riedėjo šimtus kilometrų per vadinamąją „kurortinę“ Altajaus dalį — vešliais medžiais apaugusius kalnus ir sodriai žaliuojančias slėnių pievas. Lietuvos tremtinių į tas vaizdingas vietas net ir nesiūsdavo. Pakelęs gyvenvietėje teradome vieną apyjaunį lietuvių, ne per seniai su „komsomolo“ kelialapiu atvykęs į didžiąsias komunistines statybas. Bet tose platybėse jis tepavirto naminės virimo specialistu ir uoliu jos vartotoju. Pamanėme, kad tas likimas gan pamokomas — prisilietimas prie bolševikinės sistemos vienaip ar kitaip Lietuvos žmonėms atsirūgdavo.

Tikrą tremties kraštą tepamatėme Ongudajaus ir Ust-Kano rajonuose. Ten kalnai jau aukštesni, ir vidurvasary sniego lopais ant viršūnių būluojantys, ir nudęstieji kaitriųjų Azijos dykumų dvelkimo. Žalumą pakeitė pilki ir gelsvi atspalviai, vešlį žolę — dagiuoti augalėliai ir nežmoniškai aršios tenykštės dilgėlės. Į tas atšiaurias vietas ir gabe-no išvežtuosius iš Lietuvos.

Tautiečių pėdsakai

Ten apsisotoje kiek ilgesniam laikui, nes visokio darbo turėjome per akis. Talkinant Dainiui Joneliūniui ir Dariui Lamauskui, apmatavome liekanas pastatų, kuriuose gyveno tremtiniai lietuviai. Kaip vėliau pasirodė, tai ir buvo vienintelės vietos, kur dar tebestūkojo anų laikų statiniai. Jūs ten išsaugojo sausi orai, o ypač — to krašto atkampumas. Kai kurie tremtiniai gyveno mažutėlaišėse trobelėse, suręstose iš menkų sienojų. Aptikome ir altajietiškių aily — aštuonkampių pastatėlių, perdengtų kūgišku stogu, apdėtų maumedžių žievės gabalais. Tokius, dabar jau kiek modernesnius, statinius ir šiandien tebestato to krašto sodybose greta rusiškųjų trobelių bei menkų ūkinių pastatų.

Lietuvos tremtiniais dažniau tekdavo gyventi bendruose barakuose — nemažuose mediniuose statiniuose. Ne vienas iš lietuvių pasakojo, kad 1941 m. rudenį joje barakus radę naujus ar apynačius. Turbūt toji planingoji valstybė jau iš anksto buvo įsakiusi ruošti būsimam Lietuvos ir jos kaimynių niokiojimui. Savaip buvo įdomi ir tu mūsų apiktųjų statinių išvaizda: per dėm valdiška ir rusiška, nieko bendro su vietos sąlygomis neturėjusi. Gal jie buvo statomi pagal visai Sovietų Sąjungai bendrus projektus, neskiriant nei šiltų, nei šaltų kraštų.

Prisimena lietuvius

Kalnų gyventojai ir šiandien labai maloniai lietuvių tremtinius mini — pasakoja, kaip tie juos mokė geriau daržuose tvarkytis, ūkyje verstis. Prisimenami ir tų lietuvių vardai, pavardės, net ir pareigos (antai, „toks ir toks buvęs Lietuvos kariuomenės majoras“). Dabartiniai tų vietų žmonės gan palankiai į Lietuvos siekius žiūrėjo — tik vienas kitas pagal sovietinės propagandos štampus piktai lietuvių separatistus-nacionalistus paminėjo. Poroje vietų jauni čia buviai piktokai užkabino mus — gal mes pasikiečiojimai fotografuojame jų varganus būstus. Betgi sužinoję, kad mes iš Lietuvos, atsilėidę sakydavo: „A, tai visai kas kita!“

Daug mums neįprastų dalykų teko išvysti tame kalnų Altajaus pašalyje: ir žemus tvartus, dengtus velėnomis, ir mažutėlytes dūmines pirtes (į kurias tik keturpėščiam pavyktų įpropti), ir apkapotus rąstus greta namų keletui arklių pririšti. Visa tai matavome, fotografavome, aprašinėjome, bandydami užfiksuoti lietuvių tremties dienoms būdingas aplinkos ir buities detales. Tas darbas gal padės atkurti išsamesnį ir vispusišką anų laikų ir ano gyvenimo vaizdą.

Sutikome daug tautiečių

Ištyrinėję Talda, Šiboe, Tenga, Ozernoje, Keksa, Elo gyvenvietes, pasiekėme Jabogana. Ten daugelis tebežinojo lietuvių barakų gyvenvietės pakraštyje, paskui tvartu pavestą, dabar jau griaujamą. Jį paskubomis bematuodami, aptikome gan dailių senoviškos mados moterišką batelį su grubiai piktai mediniu padu. Šmėkstelėjo mintyse anoje Lietuvoje garsios (ir Jabogano gyventojams šiandien puikiai tebežinomos) pavardės. Kiek dėl sensacijos pavadino me tą radinį „p. Gustainienės bateliu“. Tokie radiniai lyg susiedavo mus su prieškario Lietuva, baisian vargan atsidūrusiais jos gyventojais.

Ust-Kane paragavome ištis azijatiško karščio (per 40°C) ir spiginančios kalnų saulės, aplankėme dar likusius lietuvių kapus ir tebegyvenančius ten žmones. Beje, vien mūsų kelyje susidūrėme su keliom dešimtim Altajuje užsilikusių lietuvių — pačių 1941 m. tremtinių ir jų palikuonių. Tie žmonės savo liaut nepajėgė prasižvelti į Lietuvą per sovietinės valdžios daromas klūtis, kai kam susipynė įvairios asmeninės aplinkybės. Ne vienas senukas padėjo: „Kodėl gi ne 20-30 metų anksčiau viskas pasisuko geryn? Dabar jau nebėra jėgų iš naujo pradėti gyvenimą Lietuvoje — tik numirti ten norėtusi...“

Niaurus radinys

Daugelį šimtų kilometrų nuvažiavę kalnais, vėl sugrįžome į Bijsko miestą. Ten ir kitur vis ryškėjo ano meto apytostovos, ir tremtinių gyvenimai savaip lėmusios. Kaip tik tame mieste, taisant gatvę greta buvusių NKVD rūmų, buvo aptiktas niaurus radinys: daugybė žmonių kaulų, paslėptų tos žiėnybos kieme. Anų laikų bašybes narpliojančios entuziasčių organizacijos „Memorial“ dalyviai papasakojo ir apie labai reikšmingą pokalbį su pasikviestu KGB karininku. Tasai (beje, su mūsų grupe nepanorėjęs susitikti) aiškines, kad KGB nieko nebežino apie didžiulias represijas. Atseit, buvęs senaisiais laikais įsakymas sunaikinti visus archyvus (iki 1972 m. imtinai), tai pats tas karininkas savo rankomis deginęs visokias bylas ir sąrašus.

Nėra dokumentacijos

Griežtoje sovietinėje sistemoje kiekvieno žmogaus gimimai, santuoka bei mirtį registruodavo ZAGS'o skyriai (beje, priklausę NKVD). Tačiau daugelyje vietų peržiūrėję tūkstančių lapų dokumentų tos įstaigos archyvuose, mažai ką apie lietuvių tremtinius terasdavome. Tik vėliau susivokėme, kad tie apalai buvo už įstatymų fotografuojame jų varganus būstus. Betgi sužinoję, kad mes iš Lietuvos, atsilėidę sakydavo: „A, tai visai kas kita!“

paslaptį „išgaravusios“ su savo darbuotojais bei archyvais. Tad mums telikusiuose žinių trupinėluose aptikdavome gal tik atsitiktinius, užtat be galo iškalbingus įrašus: „Profesija — mokytoja, dirba miškakirte“, „profesija — smuikininkas, dirba miškakirčiu“...

Apstulbino iki tol neregėtos „ūkių knygos“, rastos vienoje atkampioje gyvenvietėje, dar iš 1946 m. užsilikusios. Ten didžiuliai blankai buvo susmulkinti į daugybę spausdintų grafų. Tose būdavo žymima ištis viskas apie kiekvieną žmogų sovchoze ar kolchoze: kokio dydžio daržų augina, kiek vaiskrūmių turi, kurį pusmetį karvę veršiaivosi, kokiuose pastatuose gyvena ir t.t. Tad ir vadinamojoje „laisvėje“ gyvenantis sovietinis pilietis būdavo uoliai prižiūrimas.

Iš Bijsko nuvykome į Borovliankos kirtimų zoną, kur miškų ruože seniau slėpėsi laeriai ir tremtiniai gyventvietės. Ten viskas jau labai pasikeitė — didieji miškai iškirsti (vietoj jų beržynai sužėlę), išdžiūvę ežerai, kur žmonės seniau skęsdavo, nugriauti gausūs tremtinių barakai. Ir ten vis sutikdavome užsibuvusių lietuvių, labai maloniai mus sutikdavusių.

Apleistos kapinės

Kaip ir kitur, stebino kapinių apleistumas — nedaug kas iš vietinių ten apsilanko. Kitur suvežęsiai žolę pavasarį dar padėgdavo, tuo būdu ir medinius paminklėlius sudegindami. Užsibuvusius lietuvius aplinka labai paveikdavo: galop ir ant jų kapų atsiradavo standartiniai ortodoksų antkapiai, pavardės ir vardus surusintai užrašydavo.

Tame tautų naikinimo katile Lietuvos tremtiniais tekdavo susidurti su netikėčiausiais dalykais. Antai, ten pat išstremti kalmukai savo numirėlius laidodavo savaip — pasodinami numirėlių iškaston duobėn ir neužkasdami jos.

Laidojimai lietuviams savaip brangiai atsieidavo. Klausėmės pasakojimų, kaip ieškodavo menkų lentelių mirusio tėvo karstui, kaip jį varganai tempė rogutėmis į neartimas kapines per žiemos speigą, kaip subyrėjo pakelyje tas menkas dirbiny, kaip toliau teko gabenti ir laidoti velionį...

Altajuje likusių lietuvių dalies menką dėmesingumą savo artimųjų kapams aiškinome ir daug gausesnių tremties kaimynų papročių įtaką, ir svarbiausia — visais būdais diegiama sovietinėm nuostatom. Juk toje didžiulėje šalyje, kur visokiais būdais išnaikino dešimtis milijonų piliečių, atski-ro žmogaus gyvybė ar mirtis be galo menku dalyku pasidarė...

Grįžtant

Braunantis per beveik begalines Azijos platybes, daugybė vietų ti adatos šiene ieškant popierių šūsnys užuominos apie Lietuvos tremtinius, liūdnos mintys galvą kvaršino. Ar bepajėgs kada mūsų mažą tautą visus liūdnuosius savo istorijos puslapius atkurti? Reiktų gal tūkstančių žmonių uolaus ir neatidiliotino darbo, kad surinktų žinias vien apie tremties vietas. O kur dar Lietuvoje likusios „baltosios“ ir „juodosios“ dėmės istorijoje bei krašto kultūros suvokime?

Paskui dar buvo Barnaulas, Kamenj-na-Obi ir aplinkiniai stepių rajonai su lietuviu akiai didžiulėmis (kelių tūkstančių gyventojų) sovchozų gyvenvietėmis, labai išdraikytomis tose platybėse.

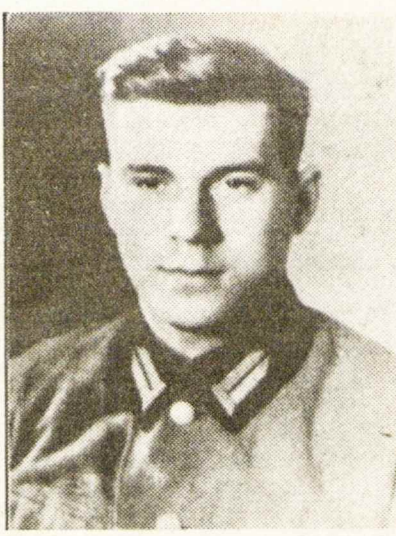
Sugrįžę iš to atokaus krašto į Lietuvą, pasijutome ištis Europoje gyveną, bent jau su gan varginga Altajaus žmonių būtimi lyginant.

Vykome kelionėn per savo atostogas, tad reiks dar ilgai ieškoti laisvų valandėlių sutvarkyti savo užrašams, nubraižyti kelias dešimtis apmatuotųjų pastatų brėžinių. Tie dalykai turėtų praversti ir nūdienės Lietuvos ainiams, bebantantiems suvokti tamsiuosius mūsų krašto laikotarpius.

• Paremkite „Tėviškos žiburius“ auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi — „TŽ“ leidėjai

Partizanas JONAS MARČIULIONIS-AUDRONIS
Reprodukcija — A. Krutulienės

Partizanas VYTAUTAS MARČIULIONIS-VIESULAS
Reprodukcija — A. Krutulienės

Panemunių sakalai

Keletas epizodų iš partizaninių kovų Lietuvoje pagal naujai surinktus duomenis

ANTANINA GARMUTĖ

Mano vaikystės sakalai gyveno aukštų medžių viršūnėse, kurios rėmė mėlyną dangų skardiję prie Nemuno vingio. Prisimenu paukštį, galiniais sparnais sklendžiantį išilgai upės — nuo pat Piliuonos piliakalnio Viršužiglio atodangų link. Kodėl jis skraidė virš vandens? Gal tai buvo erelis žuvininkas iš nykstančios paukščių giminės? Niekuo to nežinojo, ir mes nuotaiškai traukdavome:

Atskrend sakalėlis per žalią girelę, / Atmušė sparnelius į sausą eglėlę!

Gera buvo turėti savo sakalą. Jo skrydis buvo toks pat reikalingas kaip daina, kaip švelnus motinos ratelio dūžgimas, arba kaip pavargusios nuo sėtuvės šiltos tėvo rankos.

Ramiai sklandė sakalas virš Nemuno. Tik ne visada saulėtąs dangus gaubė mūsų dienas. Drebėdavo, kai užsilaukus audros debesims griaus mavaldis Perkūnas ugniniais žaibo kirčiais talžė Nemuno vandenį. Kuo nusikalto jam Nemuno gėlės? Ko garsina mus? Štai kaip apskaldė senolį žalią klevą, kurio šaknys, nusileidusios apacion, geria už visą vandenį. Menu tokią negandą, ir šaižų sakalo riksmą audroje už langų. Taip jis savo vaikus — sakaliukus įlįzdą šaukė.

Atlaikė audras sakalų lizdas. Ir sakalų širdys. Vaikystės sakalų — aukštų medžių viršūnėse. Panemunėse.

Kiti mano jaunystės sakalai gyveno už Nemuno vingio — kitame kaime. Aš neturėjau laimės jų pažinti. Tik jų artimuosius — brolius, seseris, tėvus jaučiau greta savęs. Kartu su jais, raudonųjų audrų nublokšti, užkaltauose gyvulinuose vagonuose dundėjome į svetimus ir klaukus Rytus, ledo ašaromis ilgėjomės Tėvynės Sibire, mirėme ašigalio speiguose.

Nemačiau, kaip mano jaunystės sakalai degė ant Laisvės kovų altoriaus žaliuose Lietuvos giriuose. Neregėjau, kaip prie gimtojo Nemuno jie priešinosis atėjūnams už išdraskytus lizdus.

Grįžau čia po kelių dešimčių metų. Ir susimąčiau. Apie Jus. Parskriaukite, raibieji jaunystės sakalėliai į gimtąją panemunių žemę! Prakilbėkite savo artimųjų lūpomis mums visiems, mūsų Lietuvai...

* * *

Prienų rajono Pašventupio kaimas išsidėstęs nuostabiai graziame Nemuno slėnyje. Prie didelių skardžių, vešlaus sodo apsupotų sodybų, stovėjo baltas namas ir auge daug gėlių. Nuo kelio sodybą saugojo vešlių klevų rikiuotė. Praeiviai atkreipdavo dėmesį į dailius, tarsi nušifuotus jų kamienus. Sodo takas, įremitas pasvirusiais nasturtų žiedais, vedė į suvalkietiška klėtį. O tarp medžių iš tolo puikavosi didžiųjų aguonų raudoni žiedai.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

Nerimsta Klaipėdos vokiečiai

Hitlerinės politikos šalininkai jau reiškia savo pretenzijas

Nuo 1991 m. rugsėjo 20 d. „Memeler Dampfboot“ mėnraštis, spausdinamas Oldenburge, pradėjo puolimus prieš nepriklausomą Lietuvą dėl Klaipėdos krašto. Š. m. rugsėjo pradžioje buvę Klaipėdos vokiečiai surengė metinį suvažiavimą Mannheime. Iš „MD“ straipsnių matyti, kad svarbiausia to suvažiavimo tema buvo Klaipėdos krašto pavaldumas Lietuvai. Čia pateikiama informacija, paimta iš „MD“.

Rytprūsiečių sąjungos pirmininkas Harry Poley raštu pasveikino Vokietijos kancelerį Kohl'į su atnaujinimu diplomatinio santykių tarp Lietuvos ir Vokietijos. Sąjunga mananti, „kad santykių atnaujinimas nesurištas su pavaldumo pripažinimu Lietuvai Rytprūsijų teritorijos, esančios į šiaurę nuo Nemuno (Memel) ir Nemuno deltos, ir eventualiai bus paskelbta atitinkama sąlyga“.

Sąjunga taip pat tikisi, kad į diplomatinio santykių užmezgimą nebus įtrauktos bet kokios lietuvių teritorinės pretenzijos į Rytprūsijų dalį, kuri dabar yra sovietų valdoma.

Savo pareiškime spaudai Rytprūsiečių sąjunga kreipiasi į federacinę valdžią, kad ji užmezgtų pokalbius su Maskva ir kad „ieškotų sprendimų, kurie atskleistų vokišką ateitį kraštui su daugiau negu 700 metų vokiška istorija“. Tuo būdu toje srityje būtų įgyvendinamas pavyzdingas vokiečių-rusų bendradarbiavimas. Rusijos vokiečiams šiaurinė Rytprūsijų dalis turėtų tapti nuolatine tėviške. Sąjunga toliau prašo federacinę valdžią suteikti paramą šiaurinių Rytprūsijų tremtiniais ir jų palikuonims, norintiems pasinaudoti teise sugrįžti į tėvynę.

Hitleriniai reikalavimai

Klaipėdos krašto apskričių darbo sąjungos (AdM) federacinis pirmininkas Uve Jurgsties savo sveikinimo kalboje 1991 m. Tėvynės dienos proga reikalavo, kad istorinės tiesos ir galiojančios teisės normos būtų pagrindu būsimiems pasitarimams. Įvykiai Sovietų Sąjungoje ir Baltijos valstybės suvereniteto pripažinimas pastūmėjęs Klaipėdos kraštą (Memelland) į viešumos dėmesio centrą. Dėl šios skausmingos 1937 m. ribų sąvokos AdM turėjusi atkreipti dėmesį į dar ligi šiol galiojančią 1939 m. valstybinę sutartį tarp Vokietijos ir Lietuvos. „Jau seniai mes atsisukome

letą kalėjimų. Ne visi jie išliko gyvi.

* * *

O ką veikė likę Tėvynėje sakalai? Apie savo pusbrolius Janina Grybinienės sakos:

— Jie Lietuvą mylėjo labiau už viską. Už gyvenimą. Už gyvybę...

Partizanų takus du sakalai surado nuo 1944 metų, kai priešai sudegino tėviškę. Nebeliko balto namo, nebeliko apsdintos gelėmės klėties. Styrojo vieniši apdegę klevai prie Nemuno. Siatuėjo okupantų tarnai su pyliavom ir raudonom gurguolėm — plėšė iš žmonių viską. Iš užsienio pagalbos nesimatė.

Broliai Marčiulioniai buvo įstoję į generolo Plechavičiaus vietinę rinktinę, kurios tikslas buvo kovoti su artėjančiais bolševikais. Kai rinktinės vyrai atsisakė kovoti Rytų fronte už vokiečių interesus, pastarieji rinktinę išformavo. Grįžę su ginklais į gimtąsias panemunes, abu broliai stėjo į nelygią kovą su tankų geležimi ginkluota raudonojo okupanto kariuona.

Lietuvos parlamento gynėjai savanoriai Vilniuje vaišinasi Š. Amerikos lietuvių atsiuosta kava

Nuotr. M. Vidzelio

LAISVOJE TĖVYNĖJE

RUDENS GĖRYBIŲ MUGĖ

Pirmąją nepriklausomos Lietuvos rudens gėrybių mugę spalio 12, šeštadienį, Vilniaus Vingio parke surengė žemės ūkio ministerija. Mugės atidaryme dalyvavo Aukščiausiosios tarybos pirm. Vytautas Landsbergis, žemės ūkio ministeris Rimvydas Survila ir krašto apsaugos ministeris Audrius Butkevičius. Tarybos pirm. V. Landsbergis, sveikindamas mugės dalyvius, jiems priminė, kad Lietuva buvo ūkininkų kraštas ir toks turi likti. Margaspalvėje mugėje rudens gėryboms atstovavo medeliai, gėlės, žaisys, pyragai bei kiti gaminiai, o bulvės specialūs vežikai siūlėsi brūkėmis nugabenti pirkėjams. Lietuviškos mugės įprastus kopūstus papildė Lietuvoje užauginti graikiški arbūzai ir riešutai. Ant knygynininkų stalielių buvo pardavinėjama žemės ūkio literatūra. Pramogų mėgėjus linkmino žirgai, dainos, muzika ir šokiai.

KARINIAI LAIPSNIAI

Dvidešimt trys Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovai pasirašė šį ministeriui pirm. G. Vagnoriui skirtą laišką, liečiantį lietuviškus karinius laipsnius: "Lietuvos krašto apsaugos sistemoje tarnaujantiems kariūnams reikėtų suteikti karinius laipsnius. Mus informavo, kad yra pasiūlyta suteikti tokius laipsnius, kuriuos jie turėjo sovietų kariuomenėje. Mūsų nuomone, toks sprendimas iš esmės neteisinas ir pakenktų tautinės karinių jėgų formavimo procesui. Siūlome aptarti ir patvirtinti gerai apgalvotus kriterijus, pagal kuriuos tie laipsniai būtų suteikiami. Rekomenduotume, kad tarp svarbiausių kriterijų būtų mokslo cenzas, dabartinės pareigos, tarnybos Lietuvos krašto apsaugoje trukmė ir nuopelnai. Raginame neatidėliojant spręsti karinių laipsnių suteikimo klausimą".

VILNIUS-BUDAPEŠTAS

Spalio 21 d. Vilniaus orauostyje nusileido pirmas keleivinis Vengrijos orinio susisiektimo bendrovės "MALEV" lėktuvas. Šiuo skrydžiu buvo pradėta nauja orinio susisiektimo linija Budapeštas – Vilnius – Budapeštas. Pagal sutartį tarp Lietuvos oro linijų ir "MALEVO" lėktuvai iš Budapešto į Vilnių ir atgal skris du kartus per savaitę – pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Lietuvos lėktuvai į šiuos skrydžius įsijungs gruodžio mėnesį. Jais bus galima skristi už rublius, o skrydžiams Vengrijos lėktuvais reikės JAV dolerių.

TRUKDO SKRYDŽIUS

Keleivinių lėktuvų skrydžius Vilniui bando trukdyti SSRS priešlėktuvinės apsaugos tarnyba. Sritinis Vilniaus skrydžių valdymo centras spalio 21 d. gavo pranešimą, kad iš Miuncheno į Vilnių skrendantis Vokietijos lėktuvas su tos šalies gamtos apsaugos ministerių Lietuvos-Lenkijos sieną perskris tarp Suvalkų ir Metelių. Apie tai Vilniaus centras painformavo SSRS priešlėktuvinę tarnybą, o pastaroji pranešė, kad yra gavusi įsakymą iš Maskvos

to lėktuvo nepraleisti. Tačiau lėktuvas, tada jau perskridęs Lietuvos sieną, artėjo prie Vilniaus ir nebuvo sulaikytas. Beveik tuo pačiu laiku Danijos lėktuvu Vilniui skrido Pasaulinės sveikatos organizacijos žinovų grupė. SSRS priešlėktuvinė tarnyba danų lėktuvui neleido perskristi Lietuvos sienos. Ji pasiuntė naikintuvą ir grasiavo pilotams, kad jie turės nusileisti kariniame sovietų aerodrome. Danijos lėktuvas grįžo atgal ir nusileido Varšuvos orauostyje. SSRS priešlėktuvinė tarnyba teisinosi, kad danai nebuvo paruošę skrydžio plano, kuris esąs reikalingas Maskvai. Iš tikrųjų Lietuva dabar yra nepriklausoma valstybė. Vilniui skrendantiems tarptautinių linijų lėktuvams nereikia Maskvos sutikimo, kai tokie lėktuvai nesukrenda virš Sovietų Sąjungos teritorijos. Atrodo, sovietams nepatinka gausėjantys tarptautiniai skrydžiai Vilniui.

TIEMS, KURIE LIEKA

Lietuvos vyriausybė rugsėjo 30 d. priėmė nutarimą nr. 398, liečiantį Lietuvos teritorijoje tarnavusius Sovietų Sąjungos vidaus reikalų ministerijos vidinės kariuomenės karių, puskarininkius ir karininkus. Pasiūlymams Lietuvoje ir priimtiniams tarnauti į jos vidaus reikalų sistemą pensijai gauti bus įskaitytas sovietinės tarnybos stažas. Tas stažas taipgi leis specialų procentinį algos priedą už vidaus reikalų sistemoje išlaikytus metus. Jie taipgi galės naudotis Lietuvos įstatymuose ir nutarimuose vidaus reikalų sistemos pareigūnams numatytais garantijomis. Tarp valstybinės derybų su Sovietų Sąjunga tikimasi susitarti dėl pensijų liečiančio sovietinio stažo įjungimo Lietuvos tarnybon.

VARŽTAI KAGEBISTAMS

Lietuvos ministeris pirm. G. Vagnorius pasirašė ir spaudoje paskelbė vyriausybės š. m. spalio 12 d. priimtą nutarimą, įvedantį suvaržymus buvusiems Sovietų Sąjungos KGB pareigūnams, vykdžiusiems antivalstybinę veiklą prieš Lietuvą jos teritorijoje. Nepriklausomos Lietuvos vyriausybė nutarė: "1. Nustatyti, kad buvę SSRS Valstybės saugumo komiteto darbuotojai, taip pat informatoriai (agentai) 5 metus negalės eiti Lietuvos Respublikos ministerijų, departamentų bei kitų valstybinių tarnybų ir inspekcijų, taip pat ministerijų pagrindinių struktūrinių padalinių (departamentų), miestų ir rajonų valdybų vadovaujančių darbuotojų (vadovų) ir pavaduotojų pareigų. Buvę SSRS Valstybės saugumo komiteto darbuotojai, taip pat informatoriai (agentai), einantys šiose punkte nurodytas pareigas, privalo iš jų atsistatdyti iki 1992 m. sausio 1 d. 2. Atkreipti dėmesį, kad asmenų, kurie bendradarbiaus su SSRS Valstybės saugumo komiteto struktūromis, tokia veikla bus vertinama kaip valstybiniai nusikaltimai ir jie bus traukiami baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka." V. Kst.

Kanados lietuvių jaunimo sąjungos VII Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atstovai. Iš kairės: Daiva Baršauskaitė, Gintaras Sendžikas, Rita Sakutė, Ona Stanevičiūtė, Linas Garbaliuskas, Vika Ross, Kazys Venstauskas, Ina Balsytė

Kanados lietuvių bendruomenės žinios

KLB tarybos suvažiavime spalio 19 d. Toronte buvo išrinkti nauja valdyba vieneriems metams. Ją sudarė: Gabija Petrauskienė – pirmininkė, Juozas Kristolaitis – buvęs pirm. ir Pagalbos Lietuvai vajuas išd., Vytautas Bireta – vykd. vicepirm. finansų teltimo reikalams, Judita Melnykaitė – sekretorė, Julija Adamonytė – izdininkė-kontrolierė, Česlovas Senkevičius – vicepirm. spaudai ir informacijai, Gedra Paulionienė – vicepirm. švietimo reikalams, Algis Eimantas – vicepirm. visuomeniniams reikalams, Ina Sungailienė – vicepirm. tautos Lietuvai reikalams, Dalia Viskontienė – vicepirm. kultūros reikalams, Antanas Rygelis – vicepirm. ekonominio vystymo programai, Linas Garbaliuskas – Kanados lietuvių jaunimo sąjunga, Edvardas Stravinskis – Kanados sporto apygarda, Vydas Čuplinskis – Otavos raštines vedėjas, Darja Deksnytė – KLB raštines vedėja.

Naujoji valdyba darbą pradėjo lapkričio 5 d. Posėdyje be valdybos narių pakviesti dalyvavo ir pranešimus padarė: KLB muziejaus-archyvo tarybos pirm. dr. P. Lukosevičius, muziejaus vedėja dr. Rasa Mažeikaitė ir Humanitarinės pagalbos Lietuvai k-jos pirm. R. Girduškaitė. Muziejaus finansiniai ištekliai labai riboti, o darbo gana daug. Teko ieškoti padėti lengvinančių išiečių. Atskirų komisijų pirmininkai pateikė patvirtinimui bendradarbius ir veiklos planus. Aktualiausias klausimas – lėšų telkimas. Tam reikalingi numatoma prieškalėdinis vajuas – dovana KLB veiklai. Tautinių šokių šventės organizavimo komitete KLB bendruomenei atstovaus – D. Viskontienė ir V. Bireta. Ateinantį pavasarį numatoma kultūros švietimo suvažiavimas Toronte "Lietuviai Kanadoje 2001". Tam tikimasi Kanados valdžios finansinės paramos. Ateinančio dešimtmečio rūpestis, kaip išlaikyti lietuviškame kelyje priaugusių jaunimą ir tuo pačiu išiečių, smarkiai retėjant vyresniųjų gretoms. Ekonominio vystymo klausimu kalbėjo A. Rygelis. "Rinkos strategijos" nustatymas – visai naujas uždavinys. Išsiaiškinti ko kas nori, patvirtinti Kanados verslininkams galimybes Lietuvoje, o čia surasti rinkas Lietuvos prekioms. Daug studijinių ir informacinio darbo. Apie ryšius su Kanados vyriausybe Otavoje pranešimą padarė V. Čuplinskis. Reikia palaikyti ryšius su užsienio reikalų ministerija, kelti Lietuvos reikalus parlamentary tarpe, lankyti užsienio ambasadas. Pabrėžta, kad veikla yra KLB atstovavimas, ne Lietuvos. Nutarta raštine Otavoje lai-

kyti dar bent vienerius metus. Kanados lietuvių jaunimo sąjungos pirm. L. Garbaliuskas pranešė apie telkiamas lėšas atstovų kelionės į VII-tąjį pasaulio lietuvių jaunimo kongresą išlaidoms sumazinti.

Kanados lietuvių fonde KLB atstovai patvirtinti V. Bireta, J. Kristolaitis, G. Petrauskienė ir A. Rygelis.

HALLING CONTRACTING (Estonian)

- Atnaujinimai – visų rūšių
- Koklinių plytelių (tile) įdėjimas
- Vandentiekio vamzdžių taisymas
- Dažymas
- Vėdinimo įvedimas
- Elektrinio šildymo taisymas

Tel. 762-9190 Lic. E 1044

The Loughheed & Barnard
šėimos ir tarnautojai

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

"Žmonės, kurie atjaucia kitus"

Sudbury, Ontario

Hamilton, Ontario

KANADOS LIETUVIŲ FONDUI a.a. Jono Mačiulaičio mirties metinių prisiminimui aukoj: \$20 – L. E. Klevai, V. E. Stabingiai; a.a. Prano Čekausko atminimui: \$10 – P. E. Stosiai; a.a. Vytauto Agurkio, a.a. Antano Naujokačio, a.a. Rūtos Žulytės, a.a. Petronėlės Mikuckienės ir a.a. Halinos Riekičienės prisiminimui po \$10 aukoj S. A. Urbonavičiai (iš viso \$50).

Kanados lietuvių fondas nuoširdžiai dėkoja už aukas.

Edmonton, Alberta

ŽIEMĄ PRALEISTI White Rock vietovėje, B.C., spalio pabaigoje išvyko Adomas ir Filomena Kantautai. Orams pajūryje pablogėjus, jie kartais pavaižuoja į saulėtą Kaliforniją. Geros sėkmės ir iki malonaus pasimatymo pavasarį Edmontone.

APIE LAIMĖTUS KAZINO lošimuose pinigūs, bei jų panaudojimą Lietuvių namų remontui buvo diskutuota lapkričio 3, sekmadienį, po pamaldų įvykusiame susirinkime Lietuvių namų auditorijoje. Susidarius nemažai pinigų sumai, yra numatoma atlikti didesnis namų pertvarkymas. Valdybos sekretorė-izdininkė E. Kadienė pateikė projektą žemutinę pastato dalį pagerinti. Vadovaujant valdybos pirm. dr. P. Klemkai vyko gyvos diskusijos. Išrinktas penkių asmenų komitetas vadovauti taisymo darbams, kurie numatomi pradėti artimu laiku. Apskaičiuota už atliktus darbus turi būti pateikta atitinkamoms provincijos valdžios įstaigoms iki 1992 m. pabaigos.

Ottawa, Ontario

VYTAUTO IR VITOS (Keibaitės) RADŽIŲ trisdešimt metų vedybų sukaktis paminėta š. m. spalio 19 d. Latvų salėje, Otavoje. Atsilankė daug Otavos lietuvių, sukaityninkų draugų bei giminių iš Montrelio, Toronto, Winnipego, Ročesterio. Radžiai visus savo vedybinius metus gyveno Otavoje, buvo labai plačiai įsijungę į lietuvišką gyvenimą. Į KLB apylinkės valdybą Vytautas pirmą kartą išrinktas vos tik atvykęs į Otavą 1957 m. ir, daug kartų perrinktas. Kelio laiką metų dirbo valdyboje nariu, septynerius metus pirmininku. Šiuo metu yra KLB tarybos narys. Veikė Otavos Pavergtų Europos tautų taryboje ir dešimt metų kartu su žmona Vita nuolat prisidėjo prie Baltiečių federacijos rengiamų vakarų parlamento rūmose. Sesėrius metus ejo lietuviškos mokyklos tėvų komiteto pirmininko pareigas, palaikydamas artimus ryšius su miesto švietimo įstaiga ir daugiaukultūres departamentu, išrūpinęs mokytojas ir mokyklai finansinę paramą. Keletą metų vadovavo ir dirgavo mėgėjų dainos vienietui, dainavusiam minėjimuose, giedojusiam lietuviškų pamaldų metu.

Daug pasidarbavo rengiant demonstracijas, rūpinant joms leidimus, globojant atvykusius iš kitų miestų demonstrantus, palaikant ryšius su radijo, TV ir spaudoje atstovais pokalbais ir pranešimais, ypač tuo metu, kai KLB valdyba dar neturėjo savo tarnautojų ryšių reikalams.

Vyto tėvai, atlikę darbo sutartį ūkyje, persikėlė į Winnipegą, kur Vytautas dirbo ir mokėsi, kad pabaigtų Vokietijoje pradėtą gimnaziją, kartu lankydams ir technologijos kursus. 1957 m. gavo tarnybą Otavoje žemėlapių departamente. Studijavo kompiuterius, hidrauliką Carleton universitete, specializavosi orauoščių požeminių vamzdžių sistemoje. Dabar yra Otavos tarptautinio orauoščių techninių programų viršininkas.

Vitos tėvai (Keibai), kurį laiką gyvenę Amsterdamo Niujorke, persikėlė į Ročesterį. Vita mokytis pradėjo Vokietijoje, Scheinfeldo DP stovykloje. Mokslus tęsė Amerikoje ir įsigijo tikslųjų mokslų bakalaurą laipsnį. Dirba Kanados žemės ūkio ministerijos histologinių tyrimų skyriuje. J. V. Danys

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 35 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

- kasd. pal. čekių sąsk. iki 1. 5.5%
- santapas 4.75%
- kasd. pal. taupymo s-ta 4.25%
- 90 dienų indėlius 7.5%
- 1 m. term. indėlius 8.25%
- 1 m. term. ind. mėn. pal. 7.75%
- 3 m. term. indėlius 8.75%
- RRSP ir RRRF (pensijos) 5.5%
- RRSP ir RRRF 1 m. 8.25%
- RRSP ind. 3 m. 8.75%

IMAME UŽ:

- asmenines paskolas 14% nekiln. turto pask. 1 m. 10% nekiln. turto pask. 3 m. 11.25%
- Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
- Nemokama narių gyvybės drauda pagal santauptų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Keturioliktuosius mokslo metus Floridoje rugsėjo 14 d. pradėjo lituanistinė St. Petersburgo lietuvių savaitgalio mokyklėlė "Saulė", vadovaujama Aurelijos Robertson. Į vaikių darželį įsijungė 4 mokiniai, į parengiamąją pradžios mokyklą skyrė – 5, į kitus skyrė – 11. Su jais dirba mokytojos Audra Kartanienė, Kristina Krulickienė, Jovita Acutė, Asta Lukienė, Rita Durickaitė-Moore.

Antanas Mamėniškis, gyvenantis Detroito pas savo dukrą Stasę ir žentą Walterį Hotrą, spalio 22 d. atšventė šimtąjį gimtadienį. Tėvo ir senelio šventės įsijungė ir jo sūnų Vlodo, Algirdo šeimos su vaikais. Ji pradėta Dievo Apvaizdos parapijos šventovėje klebono kun. Viktoro Kriščiūnevičiaus atnašautomis Mišiomis bei jo tarta sveikinimo žodžiais. Gyvenimo šimtmeti užbaigusį sukaityvininką savo programose taipgi sveikino "Lietuvių balso" ir "Lietuviškų melodijų" radijo valandėlės. A. Mamėniškis 1910 m. rugsėjo 7 d. iš Lietuvos atvyko Filadelfijon pas brolių Domininką, sukūrė šeimą ir dirbo mechanikos skyriaus vedėju "Atlantic Richfield" naftos bendrovėje. Detroitan persikėlė 1961 m. Čia lanko pamaldas Dievo Apvaizdos šventovėje, seka lietuvių gyvenimą ir džiaugiasi Lietuvos atgauta nepriklausomybe.

Amerikos lietuvių tarybos veiklos penkiasdešimtmečio minėjimą, paprašytas centro valdybos, surengė Čikagos ALTO skyrius, vadovaujamas pirm. Matildos Marcinkienės. Renginių rūpinosi jo specialiai sudarytas organizacinis komitetas: pirm. Stasys Briedis, vicepirmininkai Matilda Marcinkienė ir Petras Buchas, sekr. Antanina Repšienė, izd. Oskaras Kremeris, sukaitytininkas pokylio vadovė Evelyn Ozelenė, leidinio red. dr. Kazys Eringis, nariai Jūratė Jasiūnienė, Mary Kinčius ir Vladas Šoliūnas. ALTOS penkiasdešimtmečio minėjimas spalio 20 d. buvo pradėtas iškilmingomis Mišiomis Švč. Mergelės Marijos gimimo parapijos šventovėje, klebono kun. Jono Kuzinskio pamokslu, nūsvietusiu ALTOS veiklą. Martiniečių pokylių salėje susirinkusius minėjimo dalyvius sutiko E. Ozelenė. Žodį apie Lietuvos atgautą nepriklausomybę tarė organizacinio komiteto pirm. S. Briedis. Invokacija sukalbėjo evangelikų liuteronų vysk. H. Dumps.

Po vakarienes kalbėjo Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza, Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. Vytauto Landsbergio pavaduotojas Česlovas Stankevičius. Pranešimą apie ALTOS įsteigimą bei jos atliktus darbus padarė steigėjų gretoms priklausantis Juozas Laučkas. Lietuviškų dainų programą atliko sol. Audronė Gaiziūnienė. Šokiams grojo A. Stelmoko orkestras.

Punkso lietuvių mokykloje 1991 m. birželio 22 d. koncertą surengė Lietuvos konservatorijos Klaipėdos fakultetų studentų kaimiška kapela. Punkskiečiai džiaugėsi, kad joje grojo ir iš Punkso krašto kilęs Kęstutis Nevulis, studijuojantis Lietuvos konservatorijos Klaipėdos fakultetuose.

I dailiojo žodžio konkursą Krasnave gegužės 11 d. įsijungė lietuviškosios pradinės mokyklos, atsiuntusios 58 moksleivius. Punkso mokyklai atstovavo 22 moksleiviai, Krasnagrudos – 11, Pristavoniu – 8, Navininkų – 5, Vidugiriu – 4, Krasnovo – 4, Šimanovicos – 2 ir Vaitakiemio – 2. Konkurse dalyvaujantys skaitovai pagal amžių buvo suskirstyti į keturias grupes. Vertintojų komisiją sudarė Janina Macukonienė, Birutė Stokeliūnaitė ir Daiva Remeikaitė. Dalyviams buvo įteikti garbės raštai ir knygos.

Australija

Metinis Sidnio lietuvių klubo balius Lietuvių namuose spalio 26 d. susilaukė poros šimtų dalyvių. Daug lietuviškų dainų jiems padainavo sol. Roma Vaidotienė su akompaniatoriumi Mikučiu Buruku. Baliaus dalyviai linksminosi iki vidurnakčio.

Pertho lietuvių namais rūpinasi Lietuvių sąjunga, metiniame narių susirinkime 1991 m. rugsėjo 29 d. rinkusi naują valdybą. Problema sudarė stoka

YONGE MEMORIALS LTD.
2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8
Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955
Meistriskas darbas, puikus lietuviski projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

NRS NATIONAL REAL ESTATE SERVICE
NRS WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windermere – Bloor kampas)
Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

"Baltiečių laisvė '91"

Laisvės arkos atidarymas Toronto rotušės aikštėje ir baltiečių laisvės šventė

"Baltic Freedom '91" Tokiu gražiu ir mums lietuviams šiltu šūkiu puošė Toronto rotušės aikštės estrada. Tūkstantinė žmonių grupė spaudėsi prie kitoje pusėje baseino į fontaną atsiremusių skliautų. Toronto miesto tarybos nutarimu, po gana ilgo Juodojo kaspino dienos komiteto spaudimo šie skliautai buvo pavadinti Laisvės arka.

Ižanginę kalbą pasakė Toronto miesto burmistras Art Eggleton, pažymėdamas, jog laisvės trokštančios tautos turi būti laisvos, kaip kad tautos laisvos baltiečių tautos. Paminėjo, kad Torontas yra užuovėja visiems laisvę mylintiems žmonėms.

Apie baltiečių ir aplamai Rytų Europos kraštų, nors dar ne visų, išpildžiusių laisvės troškimą kalbėjo Juodojo kaspino dienos tarptautinio komiteto pirm. Markus Hess. Jis padėkojo burmistrui Eggletonui ir baltiečiams palankiems miesto tarybos nariams už ilgalaikę paramą, atskleidžiant gėdingą Hitlerio ir Stalino sutartis ir Rytų Europos pasidalinimą.

Trumpą žodį tarė ir dr. Von Hassell, Vokietijos generalinis konsulas, kurio rūpesčiu buvo atgabenta Berlyno sienos dalis, prie kurios buvo pritrūta Laisvės arkos paminklinė lenta. Tai ypatingas simbolis grūvančios sovietų imperijos ir atstatanciu laisvę bei nepriklausomybę tautų, kurios 40-70 metų iškenėjo komunistinę priespaudą.

Po paminklinės lentos atidengimo žmonės pasuko prie paruoštos estrados, į kurią tautiniais drabužiais pasipuošę baltiečių jaunimas įnešė Kanados, Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavas. Ta pačia eiga buvo sugiedoti ir visų kurtųjų valstybių himnai, o estų evangelikų liuteronų arkiv. Udo Petersoo sukalbėjo invokaciją.

Džiaugsmo diena

"Baltiečių laisvė '91" šventę oficialiai atidarė miesto burmistras Art Eggleton. Jis visus Toronto miesto gyventojus ir ypač baltiečius pasveikino su džiaugsminga diena, kad pagaliau baltiečiai atgavo laisvę, kuri buvo neteisingai ir negarbingai pagrobta. Jis džiaugėsi baltiečių miesto gyventojais, kurie neprarado vilties, kovdami už savo tautų laisvę, tuo pačiu būdami gerais Toronto

miesto gyventojais, praturtinami miestą ir kraštą savo kultūriniais įnašais. Jis taipogi pristatė miesto taryboje daugiausia dėl baltiečių laisvės dirbusius tarybos narius Tony O'Donahue, jo žmoną Aldoną, Bill Boytchuką ir Chris Korwyn-Kuczinski.

Miesto tarybos vardu Tony O'Donahue prašė neužmiršti baltiečių ir ateityje. Praeita pavasarį jis su žmona lankėsi Baltijos kraštuose ir rytinėje Sov. Sąjungos dalyje, susipažino su ekonominiais ir ekologiniais sunkumais. Gerai supranta sunkią baltiečių padėtį. Parasė studiją ekologiniais klausimais.

Estų vardu susirinkusius svečius sveikino Estijos generalinis konsulas Ilmar Heinsoo. Jis teigė, kad Baltijos valstybių atstatymas bus ilgas ir sunkus, tačiau buvo ilgas ir dar sunkesnis okupacinis laikotarpis. Jis tikisi, kad Vakarų pasaulis padės atskirti nualintam tautum ir pasidžiaugė, jog Torontas buvo vienas iš pirmųjų miestų, ištiesęs pagalbos ranką.

Latvių federacijos pirm. Kanadoje Viestus Zarinš pasiskundė sunkumais, kuriuos pergyvena Latvija. Jis išreiškė savo dėkingumą Kanadai, kad ji nepripažino Baltijos valstybių aneksijos. Taip pat padėkojo Toronto miesto tarybai už šios šventės surengimą.

Kanados lietuvių bendruomenės vardu Algirdas Vaičiūnas pabrėžė, kad pirm negu Kanada pripažino Lietuvos valstybę, Torontas vieneriais metais anksčiau priėmė Lietuvos ministrą pirmininką, viceprezidentą ir Lietuvos prezidentą. Toronto mieste kilo mintis ir vyko pirmą Juodojo kaspino dienos demonstraciją 1986 m. toje pačioje vietoje, kur vyksta "Baltiečių laisvė '91" šventė. Kai tamsiausia valandą pats Gorbachiovas įkliuvo į KGB natus, Jėlčinas, sekdamas jau gerai išbandytą pavyzdžiu Lietuvoje, šaukėsi bendrą žmonių ginti parlamento, o ne karių.

Lietuva jau laisva, tačiau joje yra dar apie 100,000 Sov. Sąjungos kareivių. Patį kraštą spaudžia okupacijos pasekmės. Visų Kanados lietuvių vardu A. Vaičiūnas padėkojo Torontui ir Kanadai.

Kandidatas į tarybą John Gunning, buvęs Toronto Juodojo kaspino dienos pirm. pažymėjo, kad šią šaltą rudens vakarą visų širdys džiaugiasi vidine šiluma, nes baltiečiai yra laisvi, tačiau dar yra tautų, kurios trokšta laisvės.

Kanados baltiečių federacijos pirm. Laas Leivat supažindino šventės dalyvius su garbės svečiais, kurie jau anksčiau buvo kalbėję, ir su ukrainiečių vadovais Mary Scambara ir Jury Sokolyk, kurie laukia Ukrainos plebiscito pasekmių bei galimo nepriklausomybės paskelbimo.

Meninę programą atliko latvių tautinių šokių grupė "Dauguvina", solistė D. Karklins ir kanklininkė A. Liepins, lietuvių "Atžalyno" šokėjai, estų tautinių šokių grupė "Kungla". Estų choras užbaigė meninę dalį, o užbaigos žodį tarė Kanados baltiečių federacijos pirm. Laas Leivat. A.V.

Lietuvos krašto apsaugos departamento savanorių karių orkestras Vilniuje

Nuotr. J. Budrio

Kas rūpi Lietuvos saugumiečiams?

Atgavusi savo nepriklausomybę, Lietuvos valdžia vietoje panaikinto sovietinio KGB įsteigė Valstybės saugumo departamentą, kurio dabartinė veikla primena senąją sovietinį stilių

Š. Ameriką pasiekė gana keistas dokumentas (kopija) skirtas Lietuvos respublikos aukščiausiosios tarybos Švietimo, mokslo ir kultūros pirminkui G. Ilgūnui. Dokumente gvildestami Lietuvos katalikų ir ev. liuteronų santykiai, kuriuose atsiradusi aštri įtampa. Esą katalikų hierarchija siekia visur dominuoti, nepaiso evangelikų liuteronų poreikių, pastarieji dėl to dairois pagalbos užsienyje, o Klaipėdos krašte netgi nori įtraukti Vokietiją į kai kurių problemų sprendimą, grąžinti autonomiją.

Abejotinos išvados

Sekant Lietuvos spaudą, tame rašte minimos aštrios įtampos tarp katalikų ir ev. liuteronų vadovaujančių sluoksnių nematyti. Priešingai, matyti didesnis bendradarbiavimas nei nepriklausomoje Lietuvoje. Jaučiamas ekumeninė dvysia. Tai patvirtino ir vienas Kanados lietuvių ev. liuteronų kunigas, šią vasarą 4 savaites viešėjęs Lietuvoje, pamokslavęs poroje vietų, kur pamaldos dalyvavo ir evangelikai, ir katalikai. Minėtos aštrios įtampos jįsai neatėjus, nors kai kurios vietovės esą vietinio pobūdžio priekaištų katalikams. Iš kitų šaltinių yra žinoma, kad Restitucijos įstatymo taikymas visoms konfesijoms buvo netgi pagedautas katalikų hierarchijos. Pagal Aukščiausios tarybos priimtą taisyklę įstatymą, jos dėstymas valstybinės mokyklose yra fakultatyvus, t.y. neprivalomas. Mokinių dalyvavimą tikybos pamokose apsprendžia tėvai.

Taigi pagrindinėse linijose nematyti priežasčių, kurios keltų aštrią įtampą tarp katalikų ir ev. liuteronų. Kad yra kasdieniški nuomonių skirtumai, nesklundumai, nereikia, kad tai didėjančios įtampos ženklai. Tai natūralus procesas, užtiknamas įvairiuose kraštuose.

Sovietinis paveldas?

Kyla savaime klausimas, kodėl katalikų — ev. liuteronų santykiais susirūpino Lietuvos respublikos saugumo departamentas? Ar tai jo paskirtis sekti religines bendrijas kaip valstybei pavojingas veiksnys? Jeigu taip, tai Lietuvos saugumiečiai tebegyvena sovietine galvosena. Taip, sovietinėje santvarkoje kiekviena religinė bendrija yra pavojingas priešas. Betgi Lietuva dabar nebėra sovietinė respublika, tačiau jos saugumiečiai veikia sovietškai. Jie seka religinių bendrijų veiklą, ieško tariamai pavojingų elementų ir pranešinėja Aukščiausiąjai tarybai.

Argi tai ne KGB stilius? Net pranešimo terminologija sovietiška: "Onos bažnyčioje" (vietoje Šv. Onos), "Lietuvos aukojimas Mergelėi Marijai" (vietoje Pasiaukojimas Nekaltajai Marijos Širdžiai).

Demokratinėje santvarkoje Saugumo departamentai rūpinasi tikrų valstybės priešų sekimu, o ne religinių bendrijų santykiais. Pastaroji sritis nėra saugumiečių darbo laukas. Jeigu atsiranda sankirčių tarp religinių bendrijų, tai juos ir sprendžia pačios bendrijos per savo vadovybes. Jeigu tie sankirčiai perauga į civilinę sritį, ateina į pagalbą teismai. Saugumo policija čia nereikalinga — tai ne jos sritis. Jei pažeidžiama viešoji tvarka (pvz. vagystė, muštinės šventovėje), iškviečiama viešoji policija.

Štai minimo dokumento tekstas.

PAŽYMA

Apie Lietuvos evangelikų-liuteronų ir katalikų bažnyčios santykius bei jų įtaką Mažosios Lietuvos kultūrinėms ir politinėms problemoms.

Lietuvos Respublikos Saugumo departamento operatyviniais ir atvirais kanalais gaunama informacija rodo, kad paskutiniu metu žymiai paaštrėjo santykiai tarp Lietuvos katalikų ir liuteronų hierarchijų. Liuteronams kelia nerimą Lietuvos katalikų bažnyčios siekimas dominuoti kitų konfesijų atžvilgiu, atstovaujant jas Respublikos valdžiai ir bandant diktuoti vyriausybės politiką religijos srityje. Įtakingi LKB dvasininkai siekia atnaujinti Lietuvos Respublikos konkordata su Vatikanu, blokuoja religijos įstatymų, garantuojančių visų religinių konfesijų lygiateisiškumą, priėmimą, stengiasi katalikišką katechizaciją bendrojo lavinimo mokyklose padaryti privaloma disciplina, klydo liuteronams atgauti jų maldos namus Klaipėdos krašte, neleidžia atlikti liuteroniškas pamaldas Vilniaus Onos bažnyčioje (Nidoje katalikai laisvai naudojasi liuteronų maldos namais), rengia visuotinas apeigas, į kurias nekviečia kitų konfesijų atstovų, bet kurių metu netaktiškai pasisako visų Lietuvos tikinčiųjų vardu (Lietuvos aukojimas Mergelėi Marijai), savo kalbose per Lietuvos Respublikos televiziją kunigai A. Svarinskas ir S. Tamkevičius drįsta išsakyti žeidžiančius nekatalikiškų konfesijų atstovų orumą teiginius.

Liuteronai mano, kad Lietuvos valdžia paklūsta nepamatuotiems LKB hierarchų reikalavimams: priimtas konfesijų lygiateisiškumą pažeidžiantis, Katalikų bažnyčiai suteikiantis išimtinę teisę ir darantis jų tarpininkę tarp valdžios organų ir likusių konfesijų — Restitucijos aktas, katalikų dvasininkams suteikta monopolinė teisė naudotis Lietuvos televizija (pastarieji ja naudojasi savo politinei įtakai didinti), laikraštis "Lietuvos aidas" pasausina pasisakymus, patvirtinančius LKB dominavimą ir mažesniųjų konfesijų ignoravimą.

Nerasdami geidžiamos paramos ir supratimo iš Lietuvos Respublikos valdžios pusės Lietuvos liuteronai dairosi paramos užsienyje savo materialiniams poreikiams patenkinti ir politinėms teisėms užtikrinti. Šiame punkte Respublikos tarpkonfesinių santykių problema gali pereiti į daug platesnę kultūrinę ir politinę plotinę.

Lietuvos liuteronai yra susitelkę Mažosios Lietuvos teritorijoje ir turi ten žymią įtaką. Jie sudaro Mažosios Lietuvos liuteronų bendrijos narių daugumą. Trečiasis bendrijos suvažiavimas įvyko š.m. gegužės 26 d. Jame nuskambėjo mintis, kad Lietuvos Respublikos valdžia yra suinteresuota Klaipėdos krašto kultūrinio savitumo išnykimu ir kad būtina tam priešintis, siekiant įteisinti Mažosios Lietuvos kultūros ir švietimo įstaigų savitumą ir savarankiškumą, įtraukiant Vokietiją į kai kurių Klaipėdos krašto problemų sprendimą, įtvirtinant krašto autonomiją.

Lietuvos liuteronai norėtų, kad būtų nedelsiant priimtas religijos įstatymas, garantuojantis visų

konfesijų lygiateisiškumą valstybės atžvilgiu, kad Restitucijos aktas apimtų visas be išimties religines konfesijas, kad tikybos mokymas bendrojo lavinimo mokyklose liktų fakultatyviniu dalyku, kad per Lietuvos televiziją lygiomis teisėmis su katalikais galėtų pasisakyti ir likusių konfesijų atstovai.

Siekdami to liuteronų dvasininkai planuoja su stačiatikiais ir evangelikais-reformatais paruošti mažųjų konfesijų kreipimąsi į Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą.

Valstybės saugumo departamentas 1991 birželio 26 d.
1991-06-26
pažyma
Pasirašė laikinai einantis generalinio direktoriaus pareigas
V. Zedelis

Gąsdinama klerikalizmu

Baigiant šias pastabas, versta priminti, kad dabartinėje Lietuvoje daug rašoma apie tautos dvasingumo atkūrimą, tautos dorinimą, laukiama Katalikų Bendrijos pastangų šioje srityje. Iš kitos betgi pusės jau pasigirsta balsai apie "klerikalizmą", esą katalikišką per daug dominuojanti. O iš tikrųjų ji, vos išėjusi iš pogrindžio, atlaikiusi nuozmų persekiojimą, tik atgauna atimtas esmines pozicijas ir kovoja už savo egzistenciją naujose sąlygose. Dėl to ji yra tokia jautri sektantinėm pastangom. Ji visą laiką kovojo už visų laisvę, ją brangina ir dabar, bet kai mato, kad išgali ne kūrybinė, o ardymoji laisvė, kelia protesto balsą. Kai jos užimtuose tautos dorinimo bei dvasinimo plotuose atsiranda ardomyje veiksniai, prasideda gynybinė veikla.

Būdinga tuo klausimu buvusio Lietuvos pogrindžio veikėjo, politkalinio, dabar gyvenančio JAV-bėse, dr. Vytauto Skuodžio pastaba:

Ilgus dešimtmečius atkakliai ir nuožmiai persekiota Lietuvos Katalikų Bažnyčia buvo vienintelė oficialiai veikianti institucija, kuri ne tik Lietuvoje išsaugojo katalikų tikėjimą, bet ir daugelį žmonių išgelbėjo nuo moralinės degradacijos. Lietuvos Katalikų Bažnyčia sovietinės okupacijos dešimtmečiais gynė savo ir mūsų tautos teises būti laisvomis. Apie tai akivaizdžiai byloja ir katalikiškoji bei tautinė Lietuvos pogrindžio spauda. Ir dabar, atgavus visišką tikėjimo ir Bažnyčios laisvę, Lietuvos Katalikų Bažnyčios tikslai pasiliko tie patys: skieisti Kristaus mokslą, visuomenę stiprinti dora, Dievo, Tėvyinės ir artimo meile, ugdyti pasiaukojimo tikriems idealams dvasią ("P.B." 1991.VIII.31).

O filosofas Arvydas Juozaitis yra štai ką pareiškęs: "Katalikų Bažnyčia bus Lietuvos tvirtovė prieš invaziją iš Vakarų, taip kaip ji buvo prieš invaziją iš Rytų" ("Akiračiai", 1991 m. 8 nr.). Dabar iš Vakarų veržiasi Lietuvos įvairios idėjos — pozityvios ir negatyvios, kūrybinės ir ardomosios. Tad natūralu, kad Lietuvos katalikų bendruomenė budrumo ir naujose laisvės sąlygose. Pr. G.

Century 21
OFFORD
REALTY LTD.

Member Broker, 38 Hurontario St.,
Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Angele
Salvaityte, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patars.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar
(705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ukus, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės!

Tėviškės žiburiai • 1991. XI. 19 - Nr. 47 (2178) • psl. 5

Niekad lenkai tiek nerašė...

Per pastaruosius tris mėnesius lenkų spauda daug rašė apie Lietuvą ryšium su Vilniaus rajono ir Šalčininkų tarybų paleidimu

Niekad lenkų spauda Lenkijoje ir užsienyje tiek daug apie Lietuvą nerašė, kaip per pastaruosius tris mėnesius. Žinios iš Lietuvos dažniausiai būna pirmame laikraščio puslapyje, o kituose puslapiuose ilgi straipsniai ne tik apie įvykius Lietuvoje, bet ir apie lietuvių-lenkų santykius praityje. Viso šito susidomėjimo priežastimi yra Vilniaus ir Šalčininkų rajonų tarybų paleidimas dėl nesilaikymo Lietuvos Aukščiausiosios tarybos nutarimų ir bendradarbiavimo su Maskvos perversmo organizatoriais rugpjūčio mėn.

jektiviai apibūdina lenkų padėtį Lietuvoje. Tačiau, kaip ir dauguma lenkų, padidina savo tautiečių skaičių Lietuvoje: "Lietuvoje yra daugiau kaip trys milijonai gyventojų, kurių tarpe yra per 300.000 lenkų, taigi apytikriai 10%" (pagal 1989 m. Lietuvos gyventojų surašymą joje buvo 3.690.000 gyventojų, kurių tarpe 258.000 lenkų, taigi 7%).

Be čia paminėtų straipsnių, Lietuvos lenkų padėtį dar svarstė Michnik "Gazeta Wyborcza" skiltyse, Hannelowa "Tygodnik Powszechny" savaitraštyje ir daugelis kitų.

Klaidžioja istorijoje

Š. m. rugsėjo 27 d. laidoje Toronto laikraštis "Gazeta" išspausdino du puslapius užimančią straipsnį "Lietuva-Lenkija: sunki kaimynystė". Straipsnio autorius W. Wyrzykowski daug vietos paskyrė Lietuvos istorijai. Jis rašo: "(...) XIII š. viduryje lenkai bandė pakrikštyti Lietuvą. Tai Mindaugo krikštas. Tačiau jų pastangos nebuvo sėkmingos. (Mindaugą pakrikštijo Kulmo vyskupas Heidenreichas).

Kitoje vietoje autorius vėl klaidžioja: "Lietuviai nekojo prieš bolševikus, simpatizavo raudonarmiečiams, galvodami, kad komunistai atstato nepriklausomą Lietuvą. Todėl jau 1918 m. gruodžio mėn. sudarė laikiną darbininkų-valstiečių valdžią su Kapsuku priešakyje, kuris savo pavardę pakeitė į "Mickiewiczus" (Vincas Mickiewiczus pasivadino Kapsuku, o ne atvirkščiai; nepaminėtas Tarybos paskelbtas 1918 m. Vasario 16 nepriklausomybės aktas).

Juo toliau, juo labiau W. Wyrzykowski klaidžioja Lietuvos istorijoje: "1939-1940 m. iš Vilnijos buvo išvežta arba nužudyta 485.000 lenkų" (tuo metu Vilniaus srityje buvo 321.700 lenkų, niekas tais metais nebuvo nužudytas). Panašių svaigiojimų yra ir daugiau.

Klaidingos žinios

Kitas Toronto lenkų laikraštis "Przelom" spalio 9 d. laidoje pirmame puslapyje išspausdino Z. Kandy straipsnį "Iš kur grįžo lietuviai", kuriame rašoma: "(Lietuvoje) nebuvo leista steigti lenkiškų mokyklų, nebuvo leidžiamos lenkų kalba pamaldos, neleista įsteigti lenkų universitetų" (Lietuvoje veikia 128 lenkiškos mokyklos, 67-niose parapiriose yra lenkiškos pamaldos ir š. m. spalio 3 d. pradėjo veikti lenkų universitetas). Baigdamas autorius linki, kad išsipildytų lenkų demonstrantų prie AT pastato nešiojamo transparaunto įrašas: "Ausros Vartų Dievo Motina — apšviesk deputatų protą".

Rimtas straipsnis

Nuo Kėdainių kilęs Lenkijos senatorius S. Stomma parašė rimtą straipsnį: "Apie Lietuvą ramiai ir objektyviai", kuris buvo išspausdintas dienraštyje "Życie Warszawy" rugsėjo 23 d. laidoje. Straipsnio autorius neklaidžioja Lietuvos istorijoje, supranta lietuvių troškimą laisvai gyventi ir ob-

Kaip lenkiški yra "lenkiški" rajonai?

Pagal statistiką Šalčininkų rajone yra 79.6% lenkų, o Vilniaus (be Vilniaus miesto) 63.5%. Šalčininkuose yra tokių lenkų, kurie baigė kelias rusiškios mokyklos klases, o tokių yra dauguma, nesugebą gerai kalbėti nei lenkiškai, nei rusiškai, nei gudiškai, ir aišku, nei lietuviškai.

Pašalintas Šalčininkų rajono pirmininkas Cz. Wysocki prieš penkerius metus smarkiai ir garsiai barė vyresnio amžiaus lietuvių už kalbėjimą su lenkais lenkiškai, o ne rusiškai. Brežnevo laikais jis uždarinėjo lenkiškas mokyklas ir visą laiką lenkiškuose susirinkimuose kalbėdavo rusiškai. Vilniaus rajono tarybos pirmininkas A. Brodawski irgi mažai rūpinosi lenkiškais reikalais. Abiejų šių rajonų vadovybė, kaip nusiskundė Vilniaus lenkų universiteto rektorius prof. R. Brazis, atsisakė finansškai paremti šią lenkišką instituciją.

Abiejuose rajonuose buvo pravesťas Gorbachiovo sugalvotas referendumas dėl pasilikimo "tarybų" krašte, nors Lietuvos valdžia jį boikotavo. Mostiškėse abiejų rajonų tarybų deputatai nutarė įsteigti Maskvai ištikimą lenkišką teitoriją su lenkišku himnu ir vėliava. Įdomu, kaip lenkamams patiktų, jeigu to paties panorėtų Lenkijos vokiečiai Silezijoje?

Š. m. rugsėjo 19 d. kompartijos centro komitete susirinko ištikimi partiečiai ir tarėsi kaip paremti perversmą. CK išdalino veiklos instrukcijas. Parvykę į savo rajonus deputatai šaukė, kad reikia veikti, nes kitos tokios progos nebus. Ypač aktyvūs buvo lenkai komunistai. Kol kas niekas nėra suimtas. Prokuroras Norkūnas niekam bylos nekels, kol kaltinimai nebus rimtai pagrįsti.

J.B.

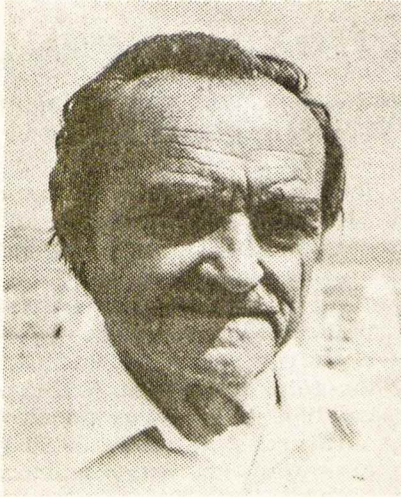
Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi — "TŽ" leidėjai

HALLING ELECTRICAL (Estonian)

- Visų rūšių atnaujinimai
- AC langai ir sienų sekcijos
- Vėsintuvai
- Garažo durų atidarytojai

Tel. 762-9190

MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVAI

PRANAS KUMŽA (g. 1906 Laukuvos vls., Apvaršuvos k.), buvęs nepr. Lietuvos vidaus reikalų ministerijos valstybės saugumo departamento tarnautojas. Klaidėjoje; sovietų suimtas 1941.VI.7 Pabradėje. Kalėjo Rešiotuose, Karlage, Balchaše. Iki šiol gyvena Balchaše – negali grįžti Lietuvon
Nuotr. H. Paulausko

Lietuvos partizanais ALFONSAS KAIRYS-KARIŪNAS (g. 1925 Daugose), kovojęs "Žaibo" ir "Vanago" būriuose, 1945 m. sunkiai sužeistas, netekęs rankos. Kalėjo Urale, Spaske, Ekibastuze iki 1955 m. Dabar gyvena sibiriniame Džekazgane – nėra sąlygų gyventi Lietuvoje
Nuotr. H. Paulausko

“Už tėvynę, Lietuvą”

Dokumentinis filmas apie lietuvių partizanus

ALGIRDAS GUSTAITIS

Taip pavadintas 73 minučių garsinis, juoda-balta filmas. Jį paruošti užsakė Lietuvoje veikianti *Lietuvos politinių kaulinių ir tremtinių sąjunga*. Scenarijaus autorius ir režisierius – Henrikas Šablevičius, operatorius – Rimvydas Leipus, kompozitorius – Faustas Latėnas, garso operatorius – Viktoras Juzonis. Pagamino Lietuvos kino studija.

Filmas pagamintas 1991 m. Rodytas Lietuvoje. Režisierius Henrikas Šablevičius su tuo filmu 1991 m. rudenį atvyko į JAV, rodė Čikagoje. 1991 m. spalio 20 d. vakare rodė būreliui lietuvių Los Angeles, Calif.

Pavadinimas “Už Tėvynę, Lietuvą” yra geras, atitinkantis tekstą, pasakojimus. Filme girdime kai kurių lietuvių partizanų, vyrų ir moterų, atsiminimus, kartais pajavirina nuotraukomis. Daug skausmingų atsiminimų. Pavyzdžiui, viena moteris partizanė su kitais partizanaus buvo užklupta bunkeryje. Bolševikai reikalavo pasiduoti. Ji nutarė nusižudyti, bet nepasiduoti bolševikams. Turimą brauningą idėjo į bur-

na... Kulka išlindo per galvos kiaušį. Ją kraujo klane atrado bolševikai. Bolševikai norėjo ją išgydyti, ką nors sužinoti apie lietuvių partizanus. Bet ji nieko neišdavė. Bandė dar kartą nusižudyti. Likimas jai lėmė išlikti gyvai. Kai ką jau papasakojo – girdėjome, matėme filme.

Kiekvieno lietuvių partizano, partizanės atsiminimai skirtingi. Jie surinkti iš įvairių Lietuvos vietovių. Šis bei tas parodoma brežiniuose, žemėlapiuose. Tai mūsų tautos didvyrių dokumentai. Jie visi turėtų būti išsaugoti istorijai.

Filmas “Už Tėvynę, Lietuvą” rodytinas įvairiuose lietuvių gyvenvietėse užsienyje. Taip pat Lietuvoje, Rusijoje ir kitur. Pirmiausia reikėtų išversti į rusų kalbą, kad ta kalba kalbantieji žinotų, ką sovietai yra padarę lietuvių tautai, kaip baisiai jie nusikalto lietuvių tautai.

Norint tą filmą parengti anglų kalba, jį reikėtų sutrumpinti, duoti tinkamus paaiškinimus. Tikėtina, Lietuvoje bus parengta daugiau tokios rūšies filmų. Jei įmanoma, reikėtų paruošti ir spalvotus filmus.

Lietuviai veikia visur IV

V. A. JONYNAS

Populiariausia, labiausiai graibstoma ir komentuojama šiuo metu Lietuvos knyga yra, mano turimomis žiniomis, L. Tapino *Medyje Angelas verčia*. Tai talentingai parašyta aktorius Br. Babkauskas gyvenimo istorija.

Br. Babkauskas yra režisieriaus Miltinio augintinis – išaugęs ir subrendęs jo vadovaujamame Panevėžio teatre. Nenustabu, jei knygą skaitant nuolatos šmėkščioja jo šešelis.

Bet pats Miltinis yra irgi pusiaur legendinė asmenybė, susilaukusi taip pat savo monografijos – Tomo Sakalausko *Monologų. Miltinio gyvenimas* (1981). Stambų jos skyrelį – “Augustinių palėpė” sudaro aprašymas Miltinio mokslo dienų Paryžiuje, kai jis studijavo pas Ch. Dullin kartu su Jacques Villar, Jean-Louis Barrault, Roger Blin, Jean Dasté ir kitais. Leidinyje yra nuotraukų, filmų, kuriuose Miltinis vaidina kartu su Jean-Louis Barrault.

Keista, skaitydami J. L. Barrault atsiminimų knygą Miltinio pavardės neaptinkam, nors šiaip Augustinių palėpė aprašoma išsamiai.

Miltinio pavardė švysteli nelauktai kitur. Jo pameklė yra išlikus kito prancūzų aktorius – Mouloudji atmintyje. Ir sakytime keistai, teatriškai. Kaip nešiojama kūne šrapnelio skeveldra.

Mouloudji beraščio juoda-darbio Kabylo (arabų kiltis) ir bretonės motinos, tolydžio išprotejančios, sūnus. Tikras Gavroche iš *Les Misérables*, autentiškas Paryžiaus gatvės vaikas. Uždarbiaujantis visai, bet emęs garsėti kaip sentimentalų meilės dainelių dainininkas. Tokį jį, dvylikametį, aptinka Jean-Louis Barrault. Jis paskiria jam tinkamą vaidmenį vieno bičiulio spektaklyje. Ir taip kūtvėla arabiukas atsiduria Grands-Augustins gatvės palėpėje kaip Jean-Louis Barrault (vėliau pa-

garsėjusio aktoriaus ir režisieriaus) globotinis.

“Aš miedogdavau”, rašo jis savo knygoje *Le Petit Invite*, (Paris, Balland, 1989) “pačiam palėpės gale, pailgame kambaryje, kairiajam sparne. Bet aš nebuvau vienintelis Jean-Louis “protegė”. Man palaikė draugystę kitas žmogus. Nuo pat pirmo susitikimo, jis paliko man prastą įspūdį. Vadinu jį Miltinis. Tai buvo vyras mėsininkiško veido, pusiau apkerpėjusio raudona barzda, kurioj tvyrojo šiurpios formos burna. Jo giluminis, baidūnis balsas aidėjo žvarbiu akcentu, panašiu į spygliuotos vielos girgždesį”.

“Kažkodėl kai jis mane pamatydamo, imdavo krizenti. Kai mūsų keliai susiseidavo, mane apimdavo baimė – jis ims ir šoks ant manęs; taip jo laikysena panašėjo į šuns poelgius”.

“Vieną naktį, kai buvo pasibaigus repeticija ir trupė išsikirsčiusi, Jean-Louis pasuko į vieną pastato pusę, aš į kitą. Bet vos tik ten įžengiau, išlindo iš sienos angos kažkokia žmogysta ir ėmė sukti į mane savo aštunkioji smaigus, tarsi žudikas, ištroškęs šviežio kraujo. Aš pasileidau klykt. Išvėdęs siaubą mano veide, pastebėjęs, kad galbūt jo nuveita per toli, tas žmogus pasirodė kas esąs. Tai buvo baidūnis Miltinis, bet nebeatpažįstamas gražiai nusikutęs. Tačiau buvo dar atgrasesnis nei anksčiau savo balšu, riebiu smarku. Mano kaukšmas sukėlė samysį. Įtūžęs Barrault išdejo Miltinį į šuns dienas”.

Idomu ir apmaudu. Lietuvoje daugelio manoma, kad Miltinio būta ribotų gabumų aktoriaus, bet gero režisieriaus. Ar ne paradoksalu, kad jo vaidybiniam stiliui, perimtam iš Užgavėnių papročių kaime, buvo lemta išlikti svetur vien išgąsdinto bernioko atmintyje?

Metinė “TEVIŠKĖS ŽIBURIŲ” prenumerata oro paštu – 110 dolerių vienuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Talka Lietuvos enciklopedijai

Sovietinės okupacijos metais Lietuvoje buvo išleista “tarybinė” enciklopedija (iš viso 20 tomų trimis laidomis – 1966-1971; 1976-1985; 1985-1988), bet jai nebuvo leista apimti patriotinės išeivijos veiklos, Sibiro tremtinių, partizanų ir panašių temų. Atkovojus Lietuvai nepriklausomybę, reikia užpildyti paliktas dideles spragas. Dėl to Lietuvos enciklopedijų leidykla Vilniuje ėmėsi iniciatyvos netrukus išleisti papildomą tomą “Nauju žvilgsniu”. Jame bus platus skyrius, apimantis išeivijos veiklą. Dalis tos veiklos yra aprašyta bostoniškėje “Lietuvių enciklopedijoje”. Ta medžiaga bus panaudota ir Lietuvos rengiamame papildomajame tome.

Deja, tai tik dalinė medžiaga ir jau gerokai senstėjusi. O jau visai pasenę duomenys leidinio “Lithuanians in Canada” (1967 m.). Dėl to dabar Kanadoje telkiama naujausia medžiaga Lietuvoje rengiamos enciklopedijos tomui “Nauju žvilgsniu” (ateityje numatoma išleisti pilną enciklopediją 40 tomų apimties).

Tam reikalui, Lietuvos enciklopedijų leidyklos pageidavimu, Kanadoje sudaryta Lietuvos enciklopedijos tautos komisija: pirm. Č. Senkevičius, nariai: J. Andriulis, kun dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, A. Sungailienė. (Komisijos adresas: 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3). Komisijos užduotis – surinkti atitinkamą medžiagą ir neredaguotą persiųsti Lietuvos enciklopedijų leidyklai Vilniuje. Montrealyje tokią užduotį atlieka “NL” redakcija.

Šiuo metu komisija išsiuntinėja numatytiems asmenim, ansambliam, institucijom ir organizacijom atitinkamas anketas ir prašo jas užpildyti bei grąžinti iki 1991 m. gruodžio 31 d.

Anketų klausimai pritaikyti asmenims, bet irgi dažnai atvejais neapima visos jų veiklos. Dėl to prašoma viską išsamiai surašyti ant atskiros lapo (lietuviškai arba angliškai ar prancūziškai).

Iš organizuotų vienetų laikiama jų veiklos aprašymų, nesiremiant anketos klausimais. Negavę anketų, bet suinteresuoti minėta enciklopedija, prašomi kreiptis į LE tautos komisiją.

Kad būtų aiškiau, čia pateikiame Lietuvos enciklopedijų leidyklos direktoriaus bei vyr.

redaktoriaus Mykolo Mikalajūno kreipimąsi.

“MIELI TAUTIEČIAI, Jūsų parama tautos kultūrai šiais nelengvais atgimstančiais Lietuvai laikais yra labai kilni, vertinga ir reikalinga.

Kreipiamės į brangią visuomenę, prašydami padėti išleisti naują lietuvišką enciklopediją “Nauju žvilgsniu” (Lietuva XX a.). Šioje enciklopedijoje, remiantis naujausiais duomenimis, bus aprašyta Lietuvos okupacijos, lietuvių tremties, rezistencijos istorija. Joje bus didelis skyrius apie pasaulio lietuvių. Mes negalime šio skyriaus parašyti be jūsų pagalbos.

Skubiai laukiame žinių apie lietuvių bei pasauliui nusipelnčius lietuvių, organizacijas, leidinius. Tai, kas buvo aprašyta J. Kapočiaus Bostone leistoje “Lietuvių enciklopedijoje”, mes turime, bet gyvenime yra nemaža pakitimų: vieni žmonės mirė, išliko nauji; kiti naujų darbų nuveikė, apie kuriuos verta parašyti.

Pagrindiniai duomenys, kurių mums reikia:

— apie asmenis: pavardė, vardai, gimimo data (metai, mėnuo, diena) ir vieta (analogiškai mirimo data ir kur palaidotas), profesija, žinios apie išėjus mokslus (ką ir kada baigė), mokslo ir garbės vardai, laipsniai (ir kada jie suteikti), svarbesni apdovanojimai; visuomeninės pareigos; pagrindiniai darbai (knygos, paveiksai, skulptūros, kino filmai, garsūs pastatai ir t.t.).

— apie organizacijas, leidinius:

kada ir kas įsteigė, veiklos pobūdis, nuveikti darbai; kieno leidinys, žymiausi vadovai (kada vadovavo); leidinių tiražas, kokia kalba leista, leidimo metai, kita svarbi informacija.

Siūlome Jums šį leidinį iš anksto užsisakyti. Smarkiai keičiantis ekonominei padėčiai, šiandien sunku nustatyti, kokios bus išlaidos ir kokia turėtų būti enciklopedijos kaina. Bet tiems, kurie dabar sumokės po \$35 Kanados dolerių, ši knyga bus atsiųsta nurodytu adresu, ir mes apmokėsime persiųtomis išlaidas. Knyga bus atspausdinta 1992 m. pabaigoje arba 1993 pradžioje”.

Prenumeratos pinigų bei aukas prašome siųsti: “Parama”, 1573 Bloor St. W., Ont. M6P 1A6, sąskaita 10067, arba įga-liotiniui: Petras Regina, R.R.2, Gananoque, Ont. K7G 2V4. Inf.

Kanados lietuvių “Volungės” choristai po koncerto parlamento rūmuose Vilniuje su jų gynėjais 1991 m. vasarą
Nuotr. A. Žiziūno

“Volungė” karališkojo kalno papėdėje

Ryšėjanti besisklaidančio rūko fone apsinuoginusių medžių grafika bylojo negrįžtamo laiko tėkmę, gamtos pulsuojančios gyvybės kaitą. “Volungė” Toronto lietuvių choras, lyg paskutinį kartą šiais metais, pakėlė sparnus į rytus, vildamasi Montrealyje gyvenantiems tautiečiams atvežti savo dainą, su kuria viešėjo šią vasarą Lietuvoje.

Choristai dar gyveno juos vienijančiais, Lietuvoje patirtais įspūdziais koncertinės kelionės metu. Įvykę pasaulietinės ir religinės muzikos koncertai Montrealyje ir Lietuvoje buvo tarytum vaivorykštės tiltas per Atlantą, jungiantis tautinę dvasiją. Tai įrodė atliktas “Volungės” repertuaras, apimantis įvairių žanrų muziką ir atskleidždamas lietuviškos muzikos originalumą. Tuo būdu “Volungė” lyg tapo švietėjiško pobūdžio choru.

Sunku iš Montrealyje girdėto koncerto išskirti atskiras dainas bei jas charakterizuoti iš bendro repertuaro kontekstas, nes tik jų visuma kaip mozaikos stikluokai sudarė įvairiaspalvį vitražą.

“Volungės” unikalumas slypėjo choristų sielose, talpinačiose šventą meilę lietuviškai muzikai ir kultūriniam papročiams. Tai akivaizdžiai liudija glaudus ryšys su publika, nuoširdi atliekamų dainų interpretacija, šiltas skambesys, organinis sceniškumas. Jautėsi, kad choras yra pilnas pajėgumo atlikti įvairaus stiliaus muziką. Teisėtai pasirinktas choro šūkis “Tegul skamba mūsų dainos po šalis plačiausias” tikrai parodo “Volungės” sugebėjimą atstovauti lietuviškai išeivijai.

Džiugu, kad į jau mums žinomą kompozitorių dainų pyne

puikiai įsiliejo Toronte kuriančio muz. Jono Govėdo kūriniai. Jo kompoziciniame mąstyme būdingas tautinis lyriškumas, ir tai daro įtaką muzikinio gyvenimo klimatui išeivijos tarpe. Nežiūrint švelnaus eklektiškumo jo originaliai sukurto bei harmonizuotos dainos pasižymi universalumu, puikiu minčių plėtojimu, nežabota fantazija. Visiems labai patiko jo virtuozišnis akompanavimas, pasižymintis spalvingais tembriniais efektais.

Pirmą kartą su “Volungės” choru savo programą atliko choristės – pianistė Jolanta Vaičytė ir smuikininė Rūta Melkienė. Tai buvo muzikų iš Lietuvos gražus debiutas, teikiantis vilčių ateityje. Šis kamerninis duetas pasižymėjo susiklausymu, logišku muzikinės minties vystymu, jaunatvišku nuosirdumu.

Reikia džiaugtis, jog “Volungės” chorui nenuilstamai vadovauja muz. Dalia Viskontienė. Ji puikiai žino ir išnaudoja choro kūrybinius pajėgumus. Jos sutelkiančiam butos mostui paklūsta choristų balsai, ir išgaunama toninių

spalvų gama dar labiau išryškina lyg saulės spindulių glostomo vitražo žėrėjimą. Stebina, kad ji, užsiimanti, atrodyti, pačia abstrakčiausia veikla, garsų menu, puikiai jaučia už jų esančią realybę. Ji įneša svarų indelį į politinį ir kultūrinį išeivijos gyvenimą.

Sekmadienio rytą Šv. Kazimiero šventovės skliautai aidėjo nuo “Volungės” atliekamių giesmių. Šie kūriniai parašyti nebūtinai tikta malda. Jie priverčia susimąstyti apie žmogaus paskirtį šiame pasaulyje, egzistencijos problemas. Džiugu, kad “Volungės” religinės repertuaras vis labiau plečiasi.

Apibendrinant norisi pasakyti, jog koncertai tapo vieningu estetiniu išgyvenimu.

Tardami atsisveikinimo ir padėkos žodį klebonas kun. dr. F. Jucevičius ir Petras Adamonis pasakė, jog “Volungė” į Montreali atskraidino tėvynės, atgavusios laisvę, jausmus, kuriuos tarytum apvainikavo Mišių pabaigoje atlikti L. Beethoven'o “Džiaugsmo oda” iš IX simfonijos. L.H.

Profesinė talka Lietuvai

GABIJĄ PETRAUSKIENĖ

Kaip tampa savanoriu?

Šiuo metu sparčiai organizuojasi profesinė žmonių talka Lietuvai. Kanados lietuvių bendruomenės krašto taryba savo suvažiavime spalio mėnesį patvirtino dvi naujas darbo sritis: 1) ekonominės pagalbos Lietuvai vystymo projektą, kuriuo rūpinasi KLB vicepirm. tam reikalui Antanas Rygelis ir 2) profesinės tautos Lietuvai projektas, kuriam vadovauja KLB vicepirm. tam reikalui Ina Lukoševičiūtė-Sungailienė.

Kas yra CESO?

Rugsėjo mėnesio pradžioje, kai iš Kanados skrido min. Michael Wilson'o vadovaujama Kanados vyriausybės delegacija užmegti diplomatiniais santykiais tarp Kanados ir Lietuvos, tos delegacijos sudėtyje dalyvavo jo specialiai pakviestas Dan Haggarty, Canadian Executive Services Overseas (CESO) pirmininkas. Jis Lietuvos vyriausybę siūlė per CESO organizaciją iš Kanados siųsti dalykų žinovus padėties patyrinėjimui. CESO organizacijai priklauso virš 3,000 savanorių, kurie neseniai išėję į pensiją ir nori aktyviai dalintis savo žiniomis bei patirtimi įvairiose srityse. Šiuo metu CESO yra pajėgi (kraštuose, kur veikia CESO programa) nusiųsti specialistus žinovus iš 200 skirtingų sričių.

Ryšininkas Kaune

Po kelionės į Baltijos kraštus CESO šiuo metu yra įsteigusi specialią tiems kraštams programą, finansuojamą Kanados vyriausybės. Artimai dirbama su KLB valdyba per KLB pirm. Gabiją Petrauskienę ir specialią KLB ryšininkę su CESO Danugolė Juozapavičiūtę - Breen. Pastaroji palaiko ryšius su Profesinės tautos Lietuvai komisija, kuriai vadovauja Ina Lukoševičiūtė-Sungailienė. CESO užsibrėžė per vienerius metus nusiųsti 25 savanorius į Lietuvą. Spalio mėnesio pabaigoje D. Haggarty vėl nuvyko į Baltijos kraštus surasti CESO atstovą Lietuvoje bei kituose Rytų Europos kraštuose. Lietuvoje iš 5 kandidatų išrinktas ir vieneriems metams pasamdytas Gediminas Kostakevičius iš Kauno, telefonai 795-475 arba 754-504. Jis tvarko visus CESO reikalus Lietuvoje – suranda projektus, kuriems reikalingi žinovai, išsiaiškina dėl darbo apimties, laikotarpio, apgyvendinimo.

Koks ryšys su KLB Profesinės tautos Lietuvai programa?

Kadangi CESO savanoriai-konsultantai vyksta neilgiau kaip 2 mėnesiams, o yra lietuvių lietuvių ir galinčių ilgiau dirbti Lietuvoje savanorių pagrindu, KLB taryba ir valdyba nutarė vystyti lietuvių Profesinės tautos Lietuvai programą, atskirai papildant CESO programą. Be to, mokytojai, tik ką baigę mokslus studentai, profesionalai, kurie dar šiuo metu aktyviai dirba, ir galėtų pasitraukti pusei metų ar ilgiau nuo savo darbo, netinka nustatyti CESO tvarkai. Dedamos pastangos lietuviams nuvykti Lietuvon ir tenai našiai įsijungti į Lietuvos atstatymo darbus. Informaciją teikia Daria Deksnytė-Powell tel. (416) 533-3292.

Knygų rīšykla
“SAMOGITIA”
meniška įrīša
knygas bei žurnalus
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

1992 Lithuanian Business Directory

Visos Kanados lietuvių dėmesiai!

Pirmasis “Kanados-lietuvių biznio žinynas” pasirodys 1992 m. pradžioje. Kanados lietuviams jis bus išplatintas nemokamai. “Žinynas” bus labai reikalingas ir laisvoje Lietuvoje!

Mes, Kanados lietuvių, turime pirmą ir labai gerą progą atnaujinti tarpusavio ryšį, pateikti tikslią informaciją apie esamą ir būsimą verslą, įvairius objektus, produktus, gamybą bei patarnavimus.

Mūsų, kaip pirmojo **Lietuviško biznio žinyno** leidėjų, pagrindinis tikslas yra:

- Nurodyti tikslius gamyklų, firmų, agentūrų, medicininių įstaigų, verslų ir kultūros objektų adresus.
- Išryškinti pagrindines jų kryptis ir tendencijas.
- Duoti tikslią informaciją apie esamas ir besikuriančias bendroves.
- Padėti greitai rasti reikalingą biznio patarnavimą, parduotuvę, reikalingą gydytoją, dantistą, advokatą, architektą ir t.t.

Šis specialus “Žinynas” ypatingas tuo, kad jame chronologine tvarka (su žemėlapiais!) bus išdėstytos svarbiausios ir jums būtinos reklamos. Nors ir kaip gerai jums sekasi, bet jūs vistiek eikvojate brangų laiką, ieškodami kokio nors reikalingo adreso, objekto ar prekės. Tuo pačiu metu gal ir jūs ieško, ir dažnai be rezultato.

Nepatekę į “Žinyną” prarasite daug progų ir galimybių!

Mūsų “Žinynas” – jūsų didžiausias pagalbiniųkas!

Amber Communication Services komitetas.

Atsiųskite šiuo adresu: Amber Communication Services Inc.
1558 Bloor St. West,
Toronto, Ontario, M6P 1A2

Norintieji gauti smulkesnių informaciją, prašomi užpildyti ir atsiųsti šią atkarpą.

Vardas:

Adresas:

.....

Telefonas: FAX:

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Marcelė Rudaitienė yra pasižymėjusi meniškais kūriniais, sukurtais iš jūros moliuskų kriauklių, surinktų Floridos pakrantėse ir pirkėtų krautuvėse. Jos iš kriauklių sukurti spalvingi paveikslai primena gėles, žydinčias oboles ar vyšnios šakeles, dykumos oazes su palmėmis. Ji taigiai iš kriauklių yra sukūrusi papuošalų, vazų, ornamentinių lėkščių, žvakidžių. M. Rudaitienė sėkmingą parodą Čikagos lietuviams surengė pernai rudenį ir už parduotus kūrinius gautus 2.000 dolerių pažadėjo paskirti Lietuvos šventovių reikams. Pažadą įvykdė šią vasarą apsilankiusi Lietuvoje ir tuos dolerius su priedu liepos 26 d. įteikusi kardinolui Vincentui Sladkevičiui.

Bostono lietuvių vyrų sekstetą, prieš tris dešimtmečius įsteigtą kompozitoriaus Juliaus Gaidečio, buvo nutildžiusi jo mirtis 1983 m. sausio 6 d. Po ilgosios pertraukos jį atgaivino vadovė pakviesta muz. Daiva Matulionytė-Pereira. Sekstetas, vėl pradėjęs koncertuoti, ruošiasi savo repertuaro dainas įrašyti į kasetes. Spalio 6 d. seksteto koncertą Čikagos lietuviams surengė Jaunimo centro valdyba. Mirus širdies smūgio pakirstam Vytautui Eikiniui, sekstetas dabar turi tik penkis dainininkus. Jaunimo centro salėje įvykusiame koncerte skambėjo J. Gaidečio "Tėviškėlė", "Vilties daina", "Dana", "Tik tave", J. Stankūno "Anoj pusėj Nemuno", Lietuvos kompozitorių — V. Kairiūkščio "Paparčio žiedas", A. Raudonikio "Laukisui tavęs", "Oi grižle", "Neužmiršk geriausio draugo", V. Juozapaitio "Negerk trečios", "Tamošiaus pagavimas" bei kitų sukurto dainos.

Trisdešimt aštuntąjį "Santaros-Sviestos" suvažiavimą, rugsėjo 5-8 d.d. pirmą kartą įvykusį Pasaulio lietuvių centre Lemonte, įvadiniu žodžiu pradėjo Vytautas Kavolis. Suvažiavimui buvo gauta patogi vėsinama salė, bet dalyvių nuotaikas drūmstė jų išsiskirtymas, paskaitoms pasibaigus, vietiniuose moteliuose ir netgi grįžimas Čikagoje. Trūko ligšioliniuose suvažiavimuose Taboro Farmoj įprasto bendro gyvenimo, nuomonių dalijimosi vakarais. Seniau daug paskaitų būdavo skiriama literatūrinėms temoms, o dabar paskaitininkams labiausiai rūpėjo nepriklausomybės baigiančios atgauti Lietuvos problemos. Tai ypač buvo ryšku Lietuvos liberalų partijos vadovams priklausančių svečių paskaitose: filosofo Arvydo Šioerio — "Lietuvos kelio į laisvę sunkumai ir problemos", sociologo Mariaus Šaulausko — "Naujoji politinė filosofija Rytų Europoje", filosofo Vytauto Radžvilo — "Liberalų galvosenos po sovietinės Lietuvos kultūroje ir politikoje".

Nepriklausomai Lietuvai aktualias temas gvildeno ir kitos paskaitos — Aleksandro Štromo "Atsikuriančios Lietuvos valstybingumo problemos ir perspektyvos", Zenono Rekašiaus "Energetiniai mitai ir mitologinė politika", Sauliaus Sužiedėlio "Penkiasdešimtmečiui praėjus: lietuvių tautos sukilimo ir laikinosios vyriausybės interpretacijų disonansai", rašytojo Ričardo Gavelio "Lietuvių literatūra tarp moralinio šauksmo ir privatizacijos", literatūralogo Alberto Zalatoriaus "Lietuvių kultūros dabartinė situacija". Nepriklausomybės reikalą neužmiršo ir Vytauto Kavolio, Vytauto Radžvilo, Juliaus Šmulskio atliktą išeivijos bei Lietuvos liberalų skirtingumo aptartį, Vytauto Kavolio vadovautos svarstybos "Tautiniai sąjūdžiai ir vakarietiška demokratija", kurias įsijungė Ilona Gražytė-Maziliauskienė, Leonas Sabaliūnas ir Julius Šmulskystys, netiesiogiai bandė atsilipti į Lietuvos liberalų iškeltus klausimus bei jų problemą. Atskirai minėtina Vilniaus universiteto prof. Alfredo Bumbliausko paskaita "Lietuva Vidurio Europos istorinėje raidoje", Egidijaus Aleksandravičiaus — "Nauji požūriai ir XIX š. Lietuvos istorija", Rimvydo Šilbajorio — "Broniaus Radevičiaus stiliatika", tradicinis literatūros vakaras, kurin įsijungė išeivijos poetė Lijūnė Šutema, novelistai ir dramaturgai iš Lietuvos Ričardas Gavelis, Eugenijus Ignatavičius, poeziją skaičius Kauno dramos teatro aktorė Virginija Kochanskytė. Suvažiavimas užbaigtas "Santaros-Sviestos" federacijos pirm. Valdo Adamkaus tartu žodžiu.

Dail. Adomą Varną, gimusį 1879 m. sausio 2 d. Joniškėje, mirusį 1979 m. liepos 19 d. Čikagoje, joniškėčiai prisiminė spalio 12-13 d.d. surengta tautodailės paroda. Jon išjungė 65 Joniškio rajono tautodailininkai, kurių pirmą kartą laukė metinė dail. Adomo Varno 2.000 rb. premija, įsteigta Joniškio savivaldybės. Ją laimėjo du parodos dalyviai — tapytoja R. Makaveckienė ir audėja A. Norvaišienė. Dabar ji kasmet spalio 13 d. bus skiriama geriausia Joniškio rajono tautodailininkui. Šimtinėje tautodailės parodoje "Jaunimo gretų" jauniausio dalyvio premija teko U. Vaineikienei, "Šiaulių krašto" redakcijos premija — V. Maižiui, Joniškio kultūros ir istorijos muziejaus prizas už senų darbų restauravimą — Z. Radvilui. Joniškio liaudies teatras atliko rež. V. Šalkauskienės paruoštą publicistinę kompoziciją "Visagalio valia sulaukiau". Ji turbūt buvo skirta šimto metų amžiaus sulaukusiam dail. Adomui Varnui.

Vydūno (Vilhelmo Storostos), filosofo ir rašytojo, palaikai spalio 14-19 d.d. iš Detmoldo kapinių amžinam poilsiui buvo atvežti į Bitenų kapinaites Rambynio pėdėje. Karstą su velionies palaikais kelionei į Lietuvą spalio 16 d. Detmoldo kapinių koplyčioje perėmė Vydūno draugijos ir perlaidojimo komisijos pirm. Vacys Bagdonavičius ir Kauno miesto savivaldybės delegacija vadovaujama burmistro Vilimo Čiurinskio. Išlydėjimas įsijungė Vokietijos lietuviai, Vasario 16 gimnazijos moksleiviai ir apeigas atlikęs evangelikų liuteronų kun. Fr. Skėrys, ilgus metus rūpinęsis laikiniu Vydūno poilsiu vokiško-se Detmoldo kapinėse. Su karstu buvo išvežtas ir antkapinis paminklas.

Vydūno palaikų sutikimas Lietuvoje spalio 17 d. buvo pradėtas Lazdijose prie atstatyto paminklo žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Sugiedojus Tautos himną, kalbėjo Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovas Romualdas Ozolas, Lietuvos rašytojų sąjungos pirm. Vytautas Martinkus. Muzikinę programą, papildytą Vydūno raštų ištraukomis, atliko liaudies dainininkė Veronika Povilionienė, Lazdijų kamerinis choras, Alytaus bei Druskininkų tremtinių ir politinių kalinių chorai. Antras didesnis sugrįžtančio Vydūno sutikimas įvyko Kaune prie Laisvės paminklo Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodyboje. Skambėjo bokšto varpų muzika, Jurgio Sauerveino ir Stasio Šimkaus sukurta patriotinė daina "Lietuviai esame mes gimę", tapusi neoficialiu Mažosios Lietuvos himnu. Sutiktuviems skirtą žodį tarė Kauno miesto tarybos atstovas Vygintas Grinis, Lietuvos aukščiausiosios tarybos kultūros, švietimo ir mokslo komisijos pirm. Gediminas Ilgūnas, Vytauto Didžiojo universiteto rektorius dr. Algirdas Avizienis, evangelikų liuteronų vardu kalbėjusi Irena Pipinaitė. Spalio 18 d. Šilutės kultūros namuose pašarvotas Vydūno palaikus buvo leista aplankyti visuomenei.

Perlaidojimas lietingą spalio 19 d. prasidėjo karsto su Vydūno palaikais atlydėjimu Šilutės evangelikų liuteronų šventovėn. Pamaldas laikė Šilutės, Klaipėdos, Tauragės ir Biržų evangelikų liuteronų kunigai. Po pamaldų kalbėjo šios dalyvavęs Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. Vytautas Landsbergis. Tada Vydūno palaikai buvo nuvežti prie Rambynio. Karstą ant Rambynio kalno užnešė Lietuvos karių uniformas dėvintys jauni vyrai. Prie uždegto aukuro skambėjo senos lietuvių dainos, atliekamos apeiginiu folkloro "Kūlgrindos" grupės. Visų perlaidojimo dalyvių negalėjo sutalpinti senosios Bitenų kapinaitės Rambynio pėdėje. Šimtai susirinko ant aplinkinių kalvelių. Vydūno sugrįžimui skirtą atsisveikinimo žodį, transliuotą televizijos, tarė Aukščiausiosios tarybos pirm. Vytautas Landsbergis. Vydūno draugijos pirm. Vacys Bagdonavičius priminė vydušnišką mintį, kad pagrindinis tautos ir žmonių tikslas yra dvasinis laisvėjimas. Tada kalbėjo poetas Kornelijus Platelis, filosofas Kazys Bagdonavičius, iš Klivlando atvykusi Vydūno jaunimo fondo ir skautų atstovė Stefa Gedgaudienė, Berlyne gyvenantis velionies brolio vaikaitis Jurgenas Storosta, evangelikų liuteronų vysk. Jonas Kalvanas. V. Kst.

Sudiev Čiurlionio ansambluiui

Penkis dešimtmečius dainavę čiurlioniečiai nutilo

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

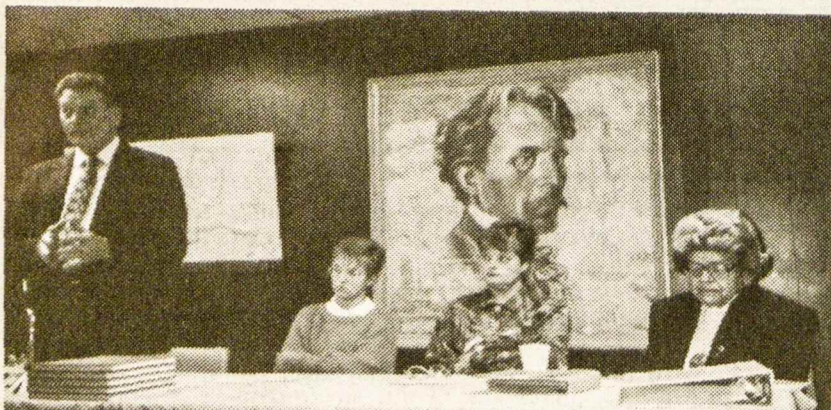
1991 m. spalio 30 d. vakare Klivlando Lietuvių namų patalpose Čiurlionio ansamblio valdyba sukvietė spaudos ir visuomenės atstovų konferenciją painformuoti apie spalio 27 d. ansamblio narių susirinkimo lemtą nutarimą. Prezidiumą sudarė ilgametis ansamblio pirmininkas Vladas Plečkaitis, sekretorė Virginija Juodišytė-Rubinski, vicepirmininkė Violeta Žilionytė-Leger ir kanklių orkestro vadovė Ona Mikulskienė.

Spaudai ir radijui atstovavo Vacys Rociūnas, Aurelija Balašaitienė ir "Tėvynės garsų" radijo valandėlės vedėjas Juozas Stempužis. Kvietimų svečių tarpe buvo Dievo Motinos parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas, administratorė Nijolė Kersnauskaitė, aukštinės sukaitytos tautos komiteto pirmininkas Jurgis Malskis, Klivlando LB apylinkės pirmininkas Vytautas Brizgys ir monografijos leidėjų komiteto narė Ona Jokūbaitienė.

VI. Plečkaitis perskaitė ir susirinkusiems įteikė ansamblio nutarimo raštą. Čiurlioniečių susirinkime dalyvavo 40 narių. Vyko diskusijos veiklos pradžiai klausimu pirmininkaujant Violetai Žilionytei-Leger ir sekretoriaujant Jonui Cituliui. Po ilgų ir karštų pasisakymų balsų dauguma buvo nuspręsta veiklą užbaigti, pavesti valdybai per šešis mėnesius likviduoti ansamblio turtą ir sutvarkyti archyvų likimą — visą turtą paliekant Lietuvai. Nutarime rašoma, kad "be meno vadovo ir dirigento, be tvirtos narių būrio tolimesnė veikla esanti neįmanoma.

Dauguma narių ansamblyje dainuoja 20-30-40 metų, bedainuodami paseno, jaunimas jų nepakeičia. Jie išsiskirsto su skaudančia širdimi, užversdami beveik penkiasdešimt dviejų metų garbingos istorijos paskutinį lapą. VI. Plečkaitis kalbėdamas susigraudino, nes sunku po daugelio metų atskirti susigvenusius ansamblio tradicijomis — su daina kovoti už Lietuvą. Išeivijoje ansamblio veikla buvusi labai prasminga, be to, ji buvo apvainikuota išvyka į Lietuvą. Tai buvo jo steigėjo Alfonso Mikulskio svajonės įgyvendinimas.

Ona Mikulskienė išliejo sa-

Spaudos konferencija Klivlande, kurioje Čiurlionio ansamblio vadovybė pranešė apie savo veiklos pabaigą. Iš kairės: pirm. VI. Plečkaitis, sek. V. Juodišytė-Rubinski, vicepirm. V. Žilionytė-Leger, O. Mikulskienė. Nuotr. A. Balašaitienės

JONAS NEVERDAUSKAS

Sveika gyva, Tėvyne!

Trispalvės spalvų vedama,
Pripažinta žaliuojančios vasaros,
Kad esi tikra Lietuva,
Uždengdama raudonas Sibiro žaizdas,
gelstančiais ažuolų lapais
ir sidabriniemis rudeno šalnoms, —
eini vėl nepametamais tėvų takais...
Sveika gyva, Tėvyne!

Ant aplipusio vario dulkėmis karų ir dūmų,
ant nuverstų sunkių tirnų,
šokinėdami žvirbliai čirškia,
kalboje savo, tartum:
"sic transit gloria mundi".
Dieviškoji ranka, pakėlus savo ryškę,
eina rutuliu aplink pasaulį,
ir tie — niekad neragavę,
dar paragaus jos kirčio.
Sveika gyva, Tėvyne!

Motulės rūta, auginta žemaičių žemės,
puslapiuose LIETUVOS ISTORIJOS žaliuoja;
jos akara ir mano,
dažnai susitiko tylumoje.
Sveika gyva, Tėvyne!
Kanada, 1991

Sv. Jono šventovė, priklausanti Vilniaus universitetui, atgavus Lietuvai laisvę gražinta religinei bei akademinėi paskirčiai ir atšventinta 1991 m. spalio 11 d. Į atšventinimo iškilmes buvo pakviesti katalikų hierarchijos ir kitų konfesijų bei tikybų atstovai. Iš dešinės: ortodoksų vyskupas CHRIZOSTOMAS, Vilniaus universiteto rektorius R. PAVILIONIS, vysk. J. TUNAITIS. Nuotr. V. Naujiko

Šventovė, gaubianti praeities slėpinius

Akademinės Sv. Jono šventovės atšventinimo iškilmės Vilniuje, kuriose dalyvauti buvo pakviesti ir įvairių tikybų dvasininkai

GENOVAITĖ GUSTAITE.

Vilnius

Pasirodo, istorijon yra įėjusi ne tik 1990-ųjų kovo 11-oji. Prieš 420 metų taip pat kovo 11-ąją Žygimantas Augustas savo dekretu parapiinę Sv. Jono Krikštytojo šventovę prijungė prie jėzuitų kolegijos (įsteigtos 1570-aisiais, universitetu pakeiktos 1579-aisiais). Tad dabar — 1991 m. spalio 11 d. — tarp universiteto rektoriaus Rolando Pavilionio ir Vilniaus arkivyskupijos valdytojo vyskupo Juozo Tunaičio pasirašyta sutartis remiasi žygančiais turtininkų kovo dekretu.

Sutarties turinys

Devynis naujos sutarties punktus dar prie uždaryto šventovės durų skambiu balsu perskaitė Filologijos fakulteto docentas Albinas Jovaišas. Pirmas punktas skelbė, kad šventovė "teisės tęstinumo prasme" priklausys Vilniaus universitetui, o kitais punktais buvo nusakyta jos auklėjamoji, kultūrinė paskirtis. "Bažnyčioje gali būti skaitomos itin reikšmingos, dvasingumą ugdančios paskaitos, rengiami išskilmingi aktai, religinės ir klasikinės muzikos koncertai". Be to, "arkivyskupo leidimu bažnyčioje gali būti atliekamos ekumeniškos pamaldos kartu su kitų konfesijų dvasininkais". Ekumeniškumo dvasios laikantis į atšventinimą buvo pakviesti ir kitų tikybų vadovai: ortodoksų vyskupas Chrizostomas, žydų rabinas Dovydas Smitas, liuteronų vyskupas J. Kalvanas. (Deja, krikščioniškas ekumeniškumui atstovavo tik vienas Chrizostomas — žydų rabinas buvo Londone, o senukas liuteronų vyskupas negalavo).

Ties šventovės durimis

Po dešimtmečių tylos pirmą kartą kviesdamas į pamaldas sugaudė varpas. (Sv. Jono šventovės varpinė — apie 50 m. aukščio — kadaise buvo Vilniaus miesto simbolis). Taip pat pirmą kartą Magnificencija R. Pavilionis atėjo su rektoriaus insignijom: kepure, grandine ant krūtinės, toga. Užsienyje su jomis taip pat pirmą kartą R. Pavilionis pasirodė Bolonijoje, seniausioje Europos universitete, pradėjusiame devintą šimtmetį. Ten pakviestas 1991 m. rugsėjo 18 d. pasirašė istorinį dokumentą — Didžiąją universitetų chartą (Magna Charta), kitų Europos universitetų rektorių pasirašytą 1988 m. per aštuonių šimtų metų sukaktį.

Nuo šventovės durų nuskambėjęs rektoriaus kreipinys stilistiškai taip atitiko insignijų dvasią: "Ekscelencijos, eminencijos, magnificencijos, spectabiles, aukštieji svečiai ir kolegos!"

Vyskupui J. Tunaičiui atlikus atšventinimo apeigas, atsidarė sunkios, ažuolines durys, papuostos senųjų vietos kalvių metalo kalinais. Ir publika pajudėjo vidun, nekreipdama dėmesio į garbingiem svečiam patiestą taką, kurį suvėlė, sulankstė. Klūdama, stabdiodama, minia yrėsi tolyn. Tik prof. Kazimieras Antanavičius (deputatas), pajutęs po kojom

kliuvinį, pasilenkė, taką ištiesino ir tuomet juo nuėjo.

Universiteto ansamblio dalis — Didžiojo kiemo puošmena, akademė nuo 1579 m. Sv. Jono šventovė statyta tuoj po Lietuvos krikšto, o pašventinta Vytauto laikais (1427). Šiandien ji — patrauklus, vertingas architektūros paminklas, atskleidžiantis du stilius — gotiką ir baroką.

Prie didžiojo altoriaus vysk. J. Tunaitis laikė pirmas po atšventinimo Mišias. Vargonams dar tebetylint, prie jo S. Moniuskio Mišias angelikais balsais giedojo Filologijos fakulteto merginų choras "Virgo".

Šviesos skleidėja

O kiek daug nuo XVI š. šventovė išspinduliavo, davė Didžiajai Lietuvos kunigaikštystei, Rytų ir Vakarų pasauliui!

Prof. Konstantinas Sirvydas buvo tik pamokslininkas lietuvių kalba šioje šventovėje, jis — ir autoritūs pirmo lietuvių kalba žodyno ("Dictionarium trium linguarum", kurio šeši leidimai (apie 1620-1713 m.); šeštas leidimas išleistas jubiliejiniais 1979 m.) buvo žinomi, be DLK, Maskvoje, Rytų Prūsijoje, Latvijoje; trečiojo leidimo 1642 m. egzempliorius turėjo Oksfordo, Helsinkio, o ketvirtąjo 1677 m. — Varšuvos, Florencijos, Upsalos bibliotekos.

Jaunesnis K. Sirvydo amžininkas prof. Žygimantas Liaukšminas irgi buvo šios šventovės pamokslininkas lietuvių kalba. Jo retorikos veikalas (Praxis oratoria . . .), randamas Europos kultūros židiniuose — Prahoje, Vienoje, Miunchene, Kelne, Frankfurte — leistas 11 kartų, tapo vadovėliu jėzuitų, evangelikų mokyklose. Vertingas yra ir jo muzikos vadovėlis (Arts et praxis musica), parašytas studentam neturtėliam, norint pamokyti juos gregorinio giedojimo, kad turėtų kuo mokėti už mokslą. Tai pirmas muzikos teorijos darbas Lietuvoje, lenkiantis amžininkų vadovėlius metodika, logika, novatoriškumu.

Ž. Liaukšmino bendramokslis, poezizmas Urbono VIII premijos laureatas, garsusis mokytojas Motiejus Kazimieras Sarbievijus, taip pat akademinės bažnyčios pamokslininkas, eilėraščio įkvepėjas ir Lukiškių žaliųjų kaurių, / Iškilniųjų ažuolų švelniai užklotų . . . / Tenai mes iš kalno viršūnės išvyšim / Šlovingajį Vilnių.

Sukėlę šventovės paveldą, kodėl apdainuoja ne mozu-

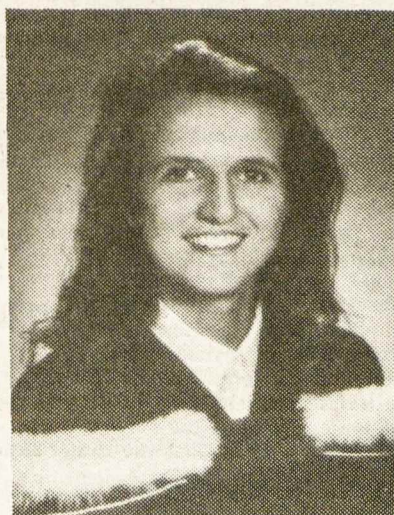
Atsiųsta paminėti

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO-Litauisches Kulturinstitut aplinkraštis, Nr.8. Romuva 6840 Lampertheim-Huettenfeld. Redaktoriaus: Vincas Bartusevičius.

Lietuvių Sv. Kazimiero parapijos AUKSINĖS SUKAKTIS. 1941-1991. Redaktoriaus: Ignas Medziukas. Viršeliai Marijos Žymantienės. Išleido Sv. Kazimiero parapijos taryba Los Angeles mieste, Kalifornijoje. Spaudai paruošė Aleksandras Pakalniškis, juo-

• Bergždžia jautis degančiam viso pasaulio rūpesčiais, bet neatlikti, kam įpareigoja konkreti "čia ir dabar" situacija.

JUOZAS GIRNUS

GAILE JONYTĖ šį pavasarį baigė Toronto universitetą, gaudama bakalaurą (Bachelor of Applied Science) laipsnį elektros inžinerijoje. Diplominiame darbe skėminį suprojektavo mikroprocesoriaus valdomą kontrolės sistemą (Design and Implementation of a High Performance Controller for a Phase-Controlled Bridge). Aktyviai dalyvavo inžinerijos fakulteto studentų veikloje. Vienierius metus atstovavo savo klasei Elektros inžinerijos klube, o vėliau buvo klubo sekretorė. Paskutiniaisiais metais buvo viso Toronto universiteto "GRADitude" vajuos ko-pirmininkė. Vajus sėkmingai sutelkė universitetui artinčius milijonus dolerių. Gaile yra baigusi Maironio šeštadieninę mokyklą ir Aukštesniuosius lituanistikos kursus. Priklausė skautų ir ateitininkų organizacijoms ir buvo "Gintaro" ansamblio šokėja. 1987 m. Toronto Karavano festivalyje buvo "Miss Vilnius". Aktyvi sportininkė. Lengvosios atletikos varžybose atstovavo "Aušros" sporto klubui. Daug metų praktikavo dailiųjų čiuožimą. Toronto viduriniųjų mokyklų slidinėjimo varžybose pasižymėjo didžiojo šalmo srityje. Priklausė Toronto universiteto inžinerijos studentų sporto sąjungos valdybai su atsakomybe už slidinėjimo skyrių. Taip pat įvairiose komandose žaidė viešąjį futbolą, tinklinį, žolės riedulį bei ledo ritulį. Šiuo metu Gaile dirba "Northern Telecom" bendrovėje

"TŽ red. pastaba. Šio eilėraščio autorius yra išleisdamas savo poezijos rinkinį "Užrūstinti dievai". Savo eilėraščių yra spausdinęs "Drauge" bei kituose leidiniuose slapyvardžiu Kristupas Ainis. Jo novelė "A Tale of Two Continents" yra išversta į anglų kalbą E. J. Harrison'o.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	7 1/4 %
180-364 d. term. ind.	7 1/4 %
1 metų term. indėlius	7 1/4 %
2 metų term. indėlius	7 1/2 %
3 metų term. indėlius	7 3/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk. ..	7 3/4 %
1 metų GIC-met. palūk.	8 1/4 %
2 metų GIC-met. palūk.	8 1/2 %
3 metų GIC-met. palūk.	8 3/4 %
RRSP, RRIF ir OHOSP	7 1/2 %
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	8 1/4 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	8 1/2 %
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	8 3/4 %
Taupomąją sąskaitą	6 1/2 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	6 3/4 %
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ...	5 %

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo	11 1/2 %
Sutarties paskolas nuo	11 1/2 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	9 1/2 %
2 metų	10 %
3 metų	10 1/2 %
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ir 3 metų	9 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir keliolikių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 51 milijoną dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) toisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
rea: 231-2839

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį)

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857
5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Kanados lietuvių golfinkų rinktinė. Iš kairės: Astrauskas, Mikelėnas, Eimantas, Rusinavičius, Šimkus, A. Stauskas, Strimaitis, Simanavičius. Nuotraukoje trūksta Buntino

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS.
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Kauno "Žalgiris" vėl Amerikoje

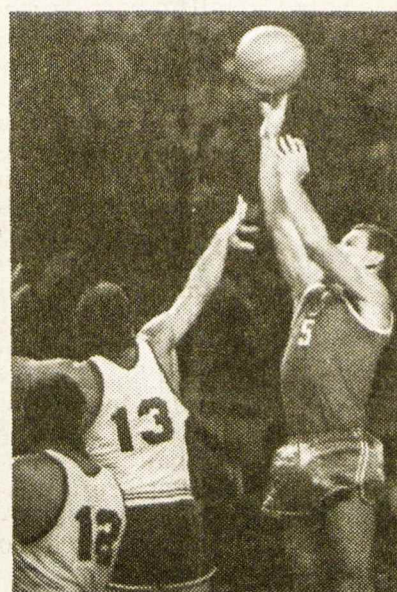
Prieš dvejus metus Kauno "Žalgiris" žaidė JAV-se eilę draugiškų rungtynių su universitetų ir kolegijų rinktinėmis. Komandoje tada jau nebuvo senųjų žvaigždžių: Sabonio, Kurtinaičio, Jovaišos ir Chomčiūso. (Su šiais vyrais "Žalgiris" buvo laimėjęs tris kartus Sovietų Sąjungos čempionatus). Komandai vadovavo vyr. treneris Henrikas Giedraitis ir jį sudarė 11 jaunesniųjų žaidėjų: A. Brazys, A. Visockas, V. Jurgilas, G. Bačiūskas, T. Stumbrys, G. Krapikas, E. Bublys, R. Brazdauskas, D. Dimavičius, G. Einikis ir D. Lukminas. Varžybos buvo užbaigtos su 4 laimėjimais ir 6 pralaimėjimais. Tuo pat metu Vilniaus "Statyba" sužaidė kitoje Amerikos pusėje 9 rungtynes gal net ir prieš iškilnes Amerikos kolegijų bei universitetų komandas ir pasiekė tik du laimėjimus.

Pastarųjų dviejų metų laikotarpį "Žalgirijje" įvyko vyr. trenerių pakeitimai net du kartus. Po 1989 m. išvykos į JAV-bes iš H. Giedraitio pareigas perėmė Raimundas Sargūnas, o 1991 m. rugpjūčio mėn. prie "Žalgirio" vairo stojo buvęs geriausias ir populiariausias Lietuvoje krepšininkas Modestas Paulauskas. Jis – dukart Pasaulio, keturis kartus Europos olimpinis čempionas, buvęs "Žalgirio" (ir Sov. Sąjungos rinktinės) kapitonas. Lietuvoje septynis kartus (1965-67, 69-72 m.) buvo išrinktas populiariausiu sportininku.

Pokalbyje su Vytautu Zeliuku, spausdintame Vilniaus "Sporto" 1991 m. rugpjūčio 9 d. laidoje, M. Paulauskas sakė, kad "Žalgirijje" bėdų netrūksta. Sunku ką nors daryti, turint vieną centrą Gintarą Einikį. Dviejų vidurio puolėjų schemą sunku bus įgyvendinti. Jaunimo yra, tačiau jis tik vidutinio pajėgumo. Trūksta pagrindų kamuolio gaudyme, perdavimo įgūdžių. Aplamai galima skaičiuoti 7-8 žaidėjus, toliau pilka spalva... Užklaustas V. Zeliuko apie auklėjamąjį darbą, M. Paulauskas teigė:

"Tas darbas turėtų būti pačių vyrų sąžinės reikalas. Jie turi ne tik mėgti krepšinį, sportą, bet ir domėtis politika, literatūra, menu. Būtina lavintis visapusiškai, rūpintis savo intelektu, sekti, kas dedasi Respublikoje, pasaulyje. Komandos ateitis priklauso nuo jų pačių. Reikia didelio ir įtempto triūso, tada gal prasiimuš ir prieiki. Darbas – vienintelis mūsų šviesulys, nes toks kaip Sabonis rytoj turbūt neatsis. Vyrai turi suprasti, kad dirba ne dėl manęs, nes aš to reikalauju, bet sau, Lietuvos krepšinio labui." Kalbėdamas apie ateities planus, M. Paulauskas užsiminė apie dabartinę išvyką į JAV-bes (1991 m. lapkričio mėn.), kur bus žaidžiama su universitetų ir kolegijų komandomis.

Taigi šiuo metu "Žalgiris" vėl Amerikoje... tik kyla klausimas, kodėl jo sudėtis vėl visai nauja, o pačio Modesto Paulausko, komandos vadovo, nėra atvykusiųjų sąrašas...?

Išbaigta metimo technika. Modestas Paulauskas rungtynėse su Meksika, Muencheno olimpiadoje 1972 m. surinkęs 17 taškų, o finalinėse rungtynėse aukso medalį prieš JAV-bes Sovietų Sąjungos rinktinę išvedė į pergale.

Nuotr. Rimo Gaškos

Iš 13 žaidėjų Tauras Stumbrys ir Darius Dimavičius mums žinomi iš 1989 m. išvykos. Visi kiti yra nauji. Amžius svyruoja tarp 18-23. Mažiausias ūgiu – 185, o didžiausias 208 cm. Dvimetrių ir ankstesnių yra net 6. Komandos sudėtis: Tauras Stumbrys, Darius Dimavičius, Gintautas Sivickas, Andrius Vyšniauskas, Tomas Vonskainas, Tomas Usanovas, Saulius Stombergas, Dainius Staigaitis, Šarūnas Budrys, Tadas Petravičius, Tomas Pačėsa, Mindaugas Žalys ir Giedrius Gudonis. Vyr. treneris Rimantas Grigas ir pavaduotojas Vidas Virbickas.

Šią išvyką į JAV-bes "Žalgirius" organizavo World Sports Promotions Amerikoje, organizacija, kurios vadovas yra Bob Moreland (tel. 1-404-518-9600). Savo informacijoje spaudai jis sako, kad tai yra istorinis faktas, nes "Žalgiris" atstovauja Lietuvai, o ne Sov. Sąjungai, pirmą kartą tarptautinėje varžybose plotoje. Numatyta 12 rungtynių ir paskutinės žaistos Buffalo mieste, New York'e lapkričio 19 d. ir Ročesteryje lapkričio 20 d.

TOK keičia programą

Tarptautinis olimpinis komitetas numato išbraukti iš olimpinės programos septynis sporto šakas ir pakeisti jas triatlonu, golfu arba net plažiu tinkliniu. Tai Reuterio agentūros korespondentui Briuselyje pareiškė Europos tautinių olimpinio komiteto draugijos (NOKA) prezidentas, TOK narys Zak Roze.

Roze triatlona, golfą ir plažiu tinklinį apibūdino kaip populiariausias, žiūrovų mėgstamas sporto šakas, kurios 1996 m. Atlantoje ar 2000-ųjų metų olimpiadoje pakeistų meninį plaukimą, šuolius į vandenį, vandensvydį, irklavimą, baidarių bei kanojų irklavimą, šiuolaikinę penkiakovę, būriavimą, fechtavimą.

Residential Real Estate Services

5110 Dundas Street West
Etobicoke, Ontario M9A 1C2
Tel. (416) 231-3000 24 val.
FAX (416) 231-6993

AUŠRA DALINDIENĖ

Jeigu norite pirkti ar parduoti namą, kreipkitės į mane ir sužinosite apie naują Royal LePage programą **HOMEMATCH**. Ši programa greitai suveda pirkėjus su pardavėjais. Neieškokite niekur kitur – skambinkite man.

si, kurių varžybos žiūrovai nelabai mėgsta, be to, daugelis jų yra brangios. Žaidynių programoje turėtų būti ne daugiau kaip 26 sporto šakų varžybos, o sportininkų skaičius neviršyti 10 tūkstančių.

Roze nuomone, prie dabar esančių 167 TOK narių šalių 1996 m. ar vėliau gali prisijungti dar 25-30 šalių – skylančios Sov. Sąjungos, Jugoslavijos respublikos, Afrikos kraštai. Nepaisant to, olimpinės madas diktuoja didžiosios valstybės, nes trečiojo pasaulio šalys dėl savo išsivystymo tegali pasiūsti į žaidynes 10-12 atletų. Sulyginti jų ir vadovaujančių teises – neteisinga ir nesportiška, nes, sakysim, vien D. Britanijoje yra apie 500 sportininkų, verty dalyvauti olimpiadoje. Tad būtų labai neteisinga, jei iš jų vyktų tik 10-15 atletų.

Baltiečių golfo turnyras

Prieš 23 metus, 1968 m., lietuvių, latvių ir estų golfinkai bendrame pasitarime nutarė vieną kartą metuose organizuoti draugišką golfo turnyrą ir išbandyti jėgas, nes visų trijų tautybių Kanadoje sportininkai jau gana stipriai ir organizuotai tuo metu kultivavo šią sporto šaką. Nedešiant buvo nupirktas perinamasis "Annual Baltic Golf Tournament Team Trophy" ir pradėtos varžybos. Komandos būdavo sudaromos iš 12, vėliau 9 žaidėjų, iš kurių šeši geriausi pasiekė rezultatai nustatydavo tautybei laimėtą vietą turnyre.

Nuo 1983 m. į šiuos turnyrus įsijungė suomia ir taip eilės tvarka kas metai atskiros tautybės atstovai juos iki šių dienų organizuoja ir vadovauja.

Šiais metais Kanados baltiečių metinis turnyras buvo vadovaujamas suomių rugpjūčio 24 d. Maples of Ballantrath golfo laukuose. Lietuviams atstovavo Toronto lietuvių golfo klubo rinktinė. Lietuviai surinko 483 tšk. ir laimėjo I vietą perėmę metinę perinamąją trofėją; II vieta teko estams su 489 tšk.; III – latviams su 507 tšk. Gale paliko gana stipriai eilę metų reikiškes suomia su 517 tšk. Lietuviams atstovavo: A. Astrauskas – 76, A. Stauskas – 78, A. Mikelėnas – 79, A. Buntinas – 80, R. Šimkus – 84 ir R. Strimaitis – 86 (iš viso 483); J. Rusinavičius – 87, K. Eimantas – 91 ir Alg. Simanavičius – 92.

Tarėsi Kanados sporto vadovai

1991 m. lapkričio 6 d. Toronto Lietuvių namuose buvo susirinkę Kanados sporto vadovai pasitarimams. Šiam susirinkimui vadovavo Sporto apygardos vadovas Edis Stravinskas. Jame dalyvavo 12 asmenų, įskaitant atstovą iš Hamiltono "Kovo" A. Šestoką. Buvo tartasi dėl SALFAS-sų suvažiavimo, Kanados lietuvių sportininkų ateities veiklos. Kalbėta ir apie sportininkų iš Lietuvos pageldavimus, jų išskietimą į Kanadą įvairioms aukštesniojo lygio rungtims ir t.t. S. K.

Ateitininkų žinios

Ateitininkų Kūčios įvyks gruodžio 8, sekmadienį, 5 v.p.p. Prisikėlimo parapijos salėje. Visų kuopų nariai, tėveliai, sendraugiai ir svečiai yra kviečiami praleisti kelias valandas prie bendro Kūčių stalo šeimininkoje nuotaikoje. Sendraugiai prašomi registruotis pas O. Gustainienę tel. 445-4521.

Studentų centro valdyba organizuoja žiemos stovyklą Neringoje gruodžio 26-sausio 1 d.d. Norintieji stovyklauti registruojasi pas Indrę Čuplinskaitę tel. 533-7425, kuri suteiks ir smulkesnę informaciją.

"Gaudeamus" pirmąjį numerį išleido studentų centro valdyba. Laikraštėlį platina valdybos nariai. Leidėjai prašo visų studentų prisidėti prie šio laikraštėlio paruošimo ir atsiųsti straipsnių, veiklos aprašymų bei grožinės literatūros. Medžiagą antrajam "Gaudeamus" numeriui reikia atsiųsti iki šių metų gruodžio 10 d. Indrei Čuplinskaitė, 62 Burnside Dr., Toronto, Ont. M6G 2M8.

Studentų susirinkime lapkričio 16 d. apie dabartinę padėtį Lietuvoje kalbėjo dr. R. Petrauskas. Po paskaitininko kalbos išsivystė gyvos diskusijos. O.G.

Skautų veikla

• Po Kalėdų prasidės skautų "Giliukų" ir skaučių "Liepsnelių" nuo 4-6 metų veikla. Registruotis lapkričio 23 d. Maironio mokykloje arba pas D. Petrauskienę tel. 274-1477. Registracijos mokeskis – \$6. Sueigos vyks vieną kartą į mėnesį. Dalyvauti su uniforma: balti marškiniai, tamsiai mėlynas sijonas – kelnės.

• Lapkričio 12 d. "Rambyno" ir "Šatrijos" posėdyje dalyvavo 35 vadovai-vės. Nustatyti bendrų švenčių planai. Sudaryta skautiškų Kūčių programa. Kūčios įvyks gruodžio 15, sekmadienį, Lietuvių namuose po "Volungės" koncerto. Prieš Kūčias gudžio 14, šeštadienį, 7 v.v., vyks skautų-čių kalėdojimas.

• Sausio 26 d. abiejų tautų rengiama žiemos iškyla, o kovo 1 d. Kaziuo mugė Prisikėlimo parapijos salėje.

• Lapkričio 13 d. Kanados rajono vadovai skautų būkle tarėsi dėl vasaros stovyklų programos. Stovykla vyks rugpjūčio 1-15 d.d. "Romuvoje". M.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

7.25% už 90 dienų term. indėlius	
7.25% už 6 mėnesių term. indėlius	
7.25% už 1 m. term. indėlius	
7.50% už 2 m. term. indėlius	
7.75% už 3 m. term. indėlius	
7.75% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
8.25% už 1 m. GIC invest. pažym.	
8.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	
8.75% už 3 m. GIC invest. pažym.	
7.50% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
8.25% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
8.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
8.75% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
7.50% už OHOSP (variable rate)	
6.50% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
6.75% kasd. pal. sąsk. virš 10,000	
5 % už kasd. pal. čekių sąsk.	
4.75% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	9.50%
2 metų	10 %
3 metų	10.25%
(fixed rate)	

su keičiamu nuosimčiu

1, 2 ar 3 metų	9 %
(variable rate)	

Asmeninės paskolos duodamos iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 90 milijonų dolerių

Kredito kortelė

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos. Kelionės čekiai (American Express, Thomas Cook master card cheques).

KASOS VALANDOS:

- Pirmadi., antradi. ir trečiadi. nuo 9 v.r.- 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.- 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r.- 1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas (Toronto linija) 416-773-6480

Namų įkainojimo skyrius

YORK SIMCOE APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.

Telefonas (Toronto linija): 416-773-3779

FAX 1-416-836-1029

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, SAVININKAS, kvalifikuotas (kainotojas nuosavybių, mortgicijų, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ VISADA JUMS SĄŽINGAI IR

DRAUGIŠKAI PATARNAUJUS

STASYS JOKUBAITIS.

Telefonai 535-2331 arba 537-2869

2300 Bloor St. W. TORONTO, ONT. M6S 1P2

Tel. (416) 604-9750
FAX (416) 604-9748

Pradžiuginkite savo artimuosius šv. Kalėdų proga!

Pasinaudokite mūsų specialiu pasiūlymu – šventine nuolaida, siunčiant oro paštu – nuo spalio 15 – gruodžio 15.

Kaina \$6.50 už kg.

Latvijos firma **AMBER GLOBUS LTD.**

BALTIC CONSTRUCTION

Namų įrengimai ir pataisymai:

- * statiniai darbai * vidaus sienų įdėjimas (drywall)
- * dažymas * elektros įvedimai * vandentiekio sistemos įvedimas (plumbing) * įvairūs cementiniai darbai (masonry)
- * kiemų sutvarkymas (landscaping)
- * prielaukos (decks) * tvoros. 15 metų patirtis.

Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 691-0939 Toronto

EUROTRAX PARCEL SERVICE

SIUNTINIAI UKRAINON, LIETUVON, LATVIJON, ESTIJON, GUDIJON, MOLDAVIJON

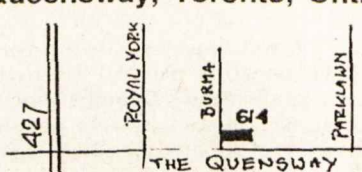
- Garantuojamos žemiausios kainos (\$4.99 už kg) siuntinius pristatant į namus.
- Mes paimame siuntinius iš jūsų namų (nemokamai, jei siuntinis daugiau negu 15 kg).
- Siunčiame vartotojų ir naujų draugų siuntus.
- Siunčiame maisto ir medicininių reikmenų siuntus.
- Nei minimumu, nei maksimumu siuntus neribojamos.
- Siunčiame siuntus tiesiog gavėjo adresu.
- Į kainą įeina ir persiuntimo išlaidos. (Gavejas nieko neturi primokėti).

Mūsų adresas: 614 The Queensway, Toronto, Ont.

Tel. (416) 503-1601

Atidaryta nuo pirmadienio iki šeštadienio 9 v.r. - 8 v.v.

Neapmokama automobiliams vieta prie rąstines.

KĄ SIŪSTI LIETUVON?

I Lietuvą šiandien nereikia siųsti konservų, miltų, muilo, batų, drabužių, 10-15 metų senumo mašinų ir pan. Valstybei reikia telefonizacijos, didžiųjų miestų nutekamųjų vandens valymo įrengimų, autobusų, traukinių, lėktuvų (civilinių), kompiuterizuotos ir mobilios policijos ir t.t.

Yra daugybė fondų, organizacijų, komitetų, pagaliau Lietuvos vyriausybė ir daug lietuvių. Jeigu visi atsiminsime, kad "tautos jėga vienybėje", Lietuva greitai bus tikra Europos šalis, į kurią daugeliui žmonių atvykti bus malonu.

Antanas Zurbas, Kaunas

TORONTO LIETUVIAI

Gydytojas iš Kauno Lukas Mackevičius šią vasarą lankėsi Toronte ir prieš grįždamas į Lietuvą, parašė savo išpuoslinėtą, kuri įdomesnes vietas spausdiname. "Krenta į akis, kad čia daug voveraičių, jos labai jaukios. Visai nesistebėčiau, jei voverės atvaizdas šalia klevo lapo taptų nacionaliniu Kanados simboliu (...). Man susidaro vaizdas, kad lietuviai čia gyvena gerai. Beveik visi turi savo namus su visais patogumais, savo autotransporto priemones. Jie didžiūjojasi, kad turi savo Lietuvos bendruomenės pastatą, senelių namus "Vilnių", banką, šventoves, kapines (...). Čia lietuviai darbuotės, tvarkingai, daugelis laikosi tradicijų, aktyviai dalyvauja pamaldose ir visuomeniniuose renginiuose (...). Pasišnekėjus su lietuviais, labai aiškiai matosi, kad laimė jie čia susikūrė savo sąžiningu stropiu darbu (...). Maloniai nuteikia lietuvių noras išmokyti savo vaikus gimtosios kalbos (...). Turiu prisipažinti, kad pradėjęs skaityti "Tėviškės žiburius", kol neperskaitau, negaliu atsisukti – visa informacija viename laikraštyje. Man patinka šis laikraštis".

MIELIEJI TAUTIEČIAI!

Laiminga esu su jumis sulaukusi istorinio momento, džiaugiuosi kartu su jumis visais, visais! Dievas mūsų tautos pagailėjo. Tai nepakartojama, tai stebuklas. Džiugu, kad pasaulis nebuvo kurčias, pateisino tautos lūkesčius. Didžiūjuojasi tautos švyturiais tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje. Jie žadino, kaip tas Kudirkos varpas, vedė tautą į laisvę.

Būdamas Toronte puikiai suvokiau jūsų pastangas, jūsų nuosirdžią pagalbą, pasiaukojimą Lietuvai. Mačiau kaip jūs puoselėjate senolių tradicijas, siekiate vienybės. Vienybė, šiuo metu didžiausia vertybė. Didžiūjuojasi jumis!

Išgyvenusi tiek metų nužmogintoje sistemoje, suvokių kiek žalos atnešė mūsų tautai komunistinis režimas, žinau, kad neužtenka vien paskelbti nepriklausomybę, reikia dar daug pastangų įdėti, kad Lietuva klestėtų. Aš trokštu, kad visi būtume vieningi, dėkote Dievui už suteiktą galimybę dalyvauti istoriniame procese. Pati visa širdimi noriu prisidėti prie kilnių tikslų įgyvendinimo.

Dėkinga geradariams lietuviams pranciškonams Toronte ir visiems lietuviams, kurie puoselėja gerumą, globoja atvykusius į Lietuvos. Irena Sakalauskienė

• Ar jau parėmėte Kanados lietuvių kultūros muziejų?

KITATAUČIŲ PAVARDĖS

Skaitau "TŽ" 1991 m. 42 nr. sporto skyriuje: "Pasiiekti pasaulio rekordai: Karlas Liutis – 100 m., suolyje į tolį – Maikas Pauelas" ir t.t. Po minutės išsifravau, kad tai Carl Lewis, o kas tas Maikas Pauelas, taip ir neaišku. Gal būt Mike Powell? Atrodo, kad ir redakeija ne visada išlaiko vienodumą. Vienur rašo: kriminalistas Ng, kitoje vietoje jis jau tampa Ngas.

Man atrodo, kad toks pavardžių iškrypimas yra neleistinas. Kas būtų, jeigu kitų tautų spauda iškraipytų lietuviškas pavardes? Nei vokiečiai, nei kanadiečiai nerado "Landsberg", bet Landsbergis.

Vincas Kolyčius

Red. pastaba. Kitataučių pavardžių rašyba Lietuvoje ir išeivijoje tebėra nesuvienodinta. Vartojama net trejopa rašyba: fonetinė (pagal ištartimą), originalinė ir apostrofinė. Lietuvoje šiuo metu vartojama daugiausia fonetinė (tartinė), pridėdant lietuviškas galūnes. Dėl to Carl Lewis pasidaro Karlas Liutis. Kadangi sunku iš to atspėti nesulietuvintą pavardę, mokslineje literatūroje skliausteliuose rašoma originalinė pavardė. Tuo būdu pavardė dvigubinama – rašoma dukart. Pastaraisiais metais linkstama rašyti kitataučių pavardes originaline forma, pridėdant apostrofą prieš lietuviškąją galūnę: Lewis'as, Powell'is... Šis rašymo būdas išlaiko originalinę pavardės formą ir įgalina ją linkniuoti, kaip to reikalauja lietuvių kalbos dėsni. Šis rašymo būdas, atrodo, labiau priimtinas išeivijai. Fonetinė sulietuvinotas pavardės dažnai tampa mįslėmis, kurias sunku arba net neįmanoma atspėti. Tai kalbinė problema, dar nesulaukus vienodo aiškaus sprendimo. Dėl to ir išeivijos spaudoje kitataučių pavardės teberašomos nevienodai.

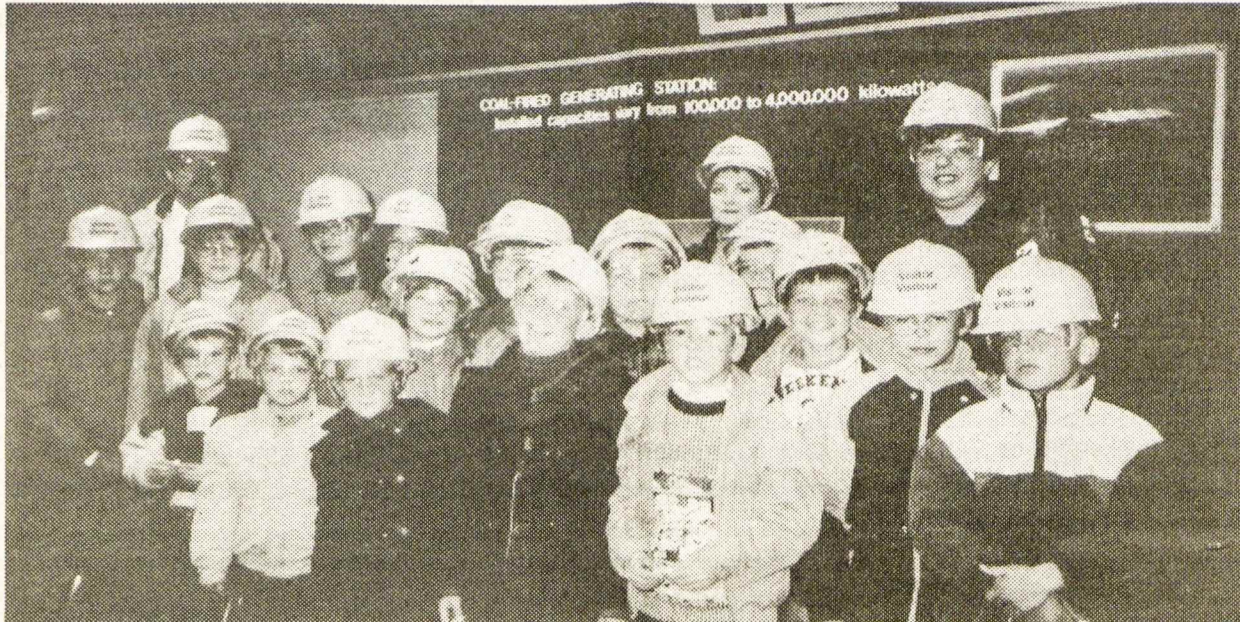
RAŠO IŠ LIETUVOS

MALONŲ LIETUVIŲ SPAUDOS DARBUOTOJAI,

Šis laiškas pas jus atkeliauja iš Lietuvos vakarinio rajono – Šilutės. Malonaus atsitiktinumo dėlei Šilutėje susitikom iš Kanados atvykusį šaunų lietuvių Mykolą Jagminą, kurio paskatinti ir rašome šias eilutes.

Šilutės rajonas (o netolimoje ateičioje bus apskritis) yra Vakarų Lietuvoje ir tęsiasi apie 70 kilometrų dešiniojo Nemuno žemumio krantu, palei Kuršių mاریas, ribojasi su Klaipėdos, Šilalės, Tauragės ir Jurbarko rajonais. Šilutės rajone tris kartus per savaitę išleina laikraštis, kuris vadinasi "Pamarys", vienartinis tiražas – 13800 egzempliorių. Neturėdami savo spaustuvių, esame priversti laikraštį spausdinti Klaipėdoje. Mykolas Jagminas matė mūsų "techniką" ir tik pečiais traukė... Sako, būtina pasiteirauti, gal Kanados lietuviškosios spaudos leidėjai galėtų sušelpiti kokia nors nebereikalinga spaustuvų technika.

Mums tokie žodžiai buvo netikėti, bet gan malonūs, kadangi žinome, jog Vakaruose atitarnavusi technika pas mus laikoma dar labai modernia ir puikiai tinka. Nežinome, ar esama panašių galimybių paremti atgimstančios Lietuvos spaudą. Tačiau ir be šito, manytume, jog Kanados lietuvių ir Lietuvos atskiri laikraščiai, jų bendradarbiai galėtų užmegzti ir plėtoti drau-

Toronto jaunučiai ateitininkai, lapkričio 3 d. aplankę Lakeview elektros jėgainę. Nuotraukoje už vaikų stovi iš kairės: inž. Algis Simonavičius (iškylos vadovas), globėjos J. Bušinskienė ir G. Petrauskienė. Nuotr. R. Jonaitienės

gystės ryšius. Pavyzdžiui, mes galėtume Kanados lietuvių spaudai sutartu laiku pateikti informacijos iš Lietuvos. Galėtume organizuoti jūsų žmonių priėmimą, apgyvendinimą Lietuvoje, organizuoti bet kokiame Lietuvos mieste Kanados lietuvių spaudos atstovų susitikimus su dominančiais žmonėmis, firmų atstovais. Arba paprasčiausiai mielai priimtume svečius iš Kanados pailsėti prie Kuršių marių ar gintarinės mūsų Baltijos pakrantės, pažvejoti ar pamedžioti Lietuvos krašte.

Jeigu jus kuo nors sudomintų šio rašinio eilutės, būtume laimingi. Kuo geriausias kloties, kūrybinės sėkmės platinant lietuvišką žodį Kanadoje!

To jums linki Šilutės rajono laikraščio "Pamarys" darbuotojų vardu redaktorius Petras Skutulas, V. Kudirkos gt. 8-12, 5730 Šilutė, Lietuvos respublika

DOVANOS DINGSTA

Visuomet mielai skaitau A. M. Balasaitienės aktualius straipsnius apie Lietuvos ir išeivijos kultūrinius, politinius ir ekonominius klausimus.

Spalio 15 d. straipsnis "Kelionės ir dovanos" palietė labai jau trūkstamą šandieninio santykiavimo klausimą.

I Vokietiją taip pat avyksta Lietuvos politinio, kultūrinio, ekonominio ir sportinio gyvenimo atstovai. Visuomet stengiuosi savo pusbroliui, buv. partizanui ir koncentracijos stovyklos "auklėtinui" įteikti drabužių ar piniginę dovaną. Pastaroji yra žymiai parankesnė pervežti į Lietuvą negu drabužių, batų ar maisto dėžės.

Šiometinėje Europos lietuvių studijų savaitėje Huettenfelde viešėjo daug svečių iš Lietuvos. Vieną jų paprasčiau persiųsti laišką brolyviui, o jam atvykus, įteikti piniginę dovaną. Patarnavimą atlyginau Vakarų valiuta.

Atvykęs iš Kauno į Vilnių, laišką pusbroliui gavo – rado jame autobuso bilietuką nuvažiuavimui į Vilniaus geležinkelio stotį. Pusbroliui skirtą piniginę dovaną aukštas Lietuvos pareigūnas pasiliko savo kišenei. Skaudu, nes iškeitus juodojoje rinkoje jį siektų pusbrolio 1,5 metų pensiją.

K. Baronas, Vokietija

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

gi sušvelnina Kanados vyriausybės \$1,2 bilijono padidinta finansinė Kanados lietuvių spaudai sutartu laiku pateikti informacijos iš Lietuvos. Galėtume organizuoti jūsų žmonių priėmimą, apgyvendinimą Lietuvoje, organizuoti bet kokiame Lietuvos mieste Kanados lietuvių spaudos atstovų susitikimus su dominančiais žmonėmis, firmų atstovais. Arba paprasčiausiai mielai priimtume svečius iš Kanados pailsėti prie Kuršių marių ar gintarinės mūsų Baltijos pakrantės, pažvejoti ar pamedžioti Lietuvos krašte.

Tai bus jau antras finansų ministerio F. Laughreno bandymas neperžengti pirmajam biudžetui pasirinkto \$9,7 bilijono deficito ribos. Spalio 2 d. dėl pajamų sumažėjimo biudžete numatytas išlaidas šiemet jis apkarpė \$153 milijonais, o \$447 milijonus perkėlė į sekančių metų biudžetines išlaidas. Dabar jau paaiškėjo, kad ekonominis sulėtėjimas skaudžiausiai palietė Ontarijo provinciją. Pastarųjų pusantų metų laikotarpyje bedarbių skaičius pakilo iki 260.000 nedarbui pasiekus 10%.

Metropolinio Toronto savivaldybių rinkimuose pagrindinis dėmesys teko dviem kandidatams į Toronto miesto burmistrus – dešiniojo sparno atstovei June Rollands ir NDP socialistų politikui Jack Laytonui. Pastarasis, pilnas socialistinių idėjų, Toronto savivaldybės pirmą kartą buvo išrinktas 1982 m., o J. Rollands yra penkiolikos metų veteranė, trejus metus ėjusi Metropolinio Toronto policijos tarybos pirmininkės pareigas. Ją kiniečių kilmės kanadietė Susan Eng pakeitė Ontario parlamento rinkimus laimėjęs NDP socialistų premjeras Bob Rae.

Kova tarp abiejų kandidatų vyko dėl Toronto ligšiolinio burmistro A. Eggletono pasitraukimo iš šių pareigų po vienuolikos metų. Toronto miesto burmistro rinkimus lengvai laimėjo pirmąja šio miesto burmistrė 113.993 torontiečių

išrinkta J. Rollands, J. Laytoną palikusi tik su 64.044 balsais. Jai teko 59% balsų, jam – 33%.

Pirmoji Toronto burmistrė J. Rollands šias pareigas išpasitraukiančio A. Eggletono perims lapkričio 30 d. Kaip Toronto burmistrė ji dabar įsigjusi į Metropolinio Toronto tarybą ir galės būti vėl grąžinta Metropolinio Toronto policijos tarybon. Tad iš tikrųjų NDP socialistų J. Laytono pralaimėjimas paliečia ir Ontario NDP socialistų premjerą Bob Rae, Metropolinio Toronto policijos tarybos pirmininke pasirinkusį jam artimesnių pažiūrų kinietį Susan Eng. Prie J. Laytono pralaimėjimo, be abejonės, prisidėjo ir daug torontiečių atbadžiusios jo socialistinės NDP idėjos. V. Kst.

Įvairios žinios

Kanados daugiakultūrių reikalų ir pilietybės ministeris G. Weiner, kaip skelbia "Canadian Scene", planuoja pertvarkyti pilietybės aktą, kuris išreikštų piliečių svarbiausią rūpestį: "kas mes esame kaip žmonės". Ministeris kviečia akto pakeitimų diskusijose dalyvauti ir visas Kanadoje gyvenančias tautas. Akte turėtų būti garantuojamos mažumų teisės ir stiprinamas jau veikiantis daugiakultūris reiškinys Kanadoje. Kanada yra vienintelis kraštas pasaulyje, turintis daugiakultūrių aktą.

Pasak ministerio, Kanados vyriausybė yra įsipareigojusi pertvarkyti pilietybės aktą per vienerius metus. Dabartinis pilietybės aktas Kanadoje buvo įvestas 1947 m. Jis yra reikalingas nemažų pataisų. Pvz. iki šiol atėiviai, priėmę Kanados pilietybę, atskirais atvejais, sulaužę krašto įstatymus, galėjo būti deportuoti. Tai neturėtų būti. Visi piliečiai turėtų turėti vienodas teises ir pareigas.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

39 Dundas Street East, Suite 201, Mississauga, Ontario L5A 1V9 **Telefonas: 276-8863**

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais.

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7 (Priešais Lietuvių namus) **Telefonas: 530-1070**

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 **Telefonai:**
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas

VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

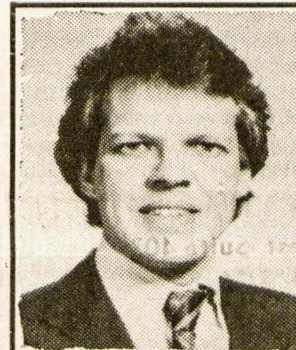
15 John St., Suite 2 **Tel. 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J2 (24 valandas)
(arti Lawrence ir Weston Rd.) **FAX 248-5922**

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 **Telefonas**
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
viceprezidentas

Telefonai – (416) 864-2734
1-800-387-1883 (toll free)

- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

1678 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A9

769-1616

Century 21

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker
Tel. 233-3334
FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkūtė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 **FAX 533-1122**

"TORVIL" LTD.

(Buvusi J.&J. Canadian-European Exp. Imp. Co.)

NAUJOS ŽEMOS KAINOS
PRISTATANT NUO DURŲ IKI DURŲ

SIUNTINIAI
I JŲSŲ
TĖVYNĖ

NAUJA!!! SIUNTOS LĖKTUVU (Air Cargo) per 4-5 savaites

- SIUNTINIAI SUDAROMI IR PARUOŠIAM PAČIŲ KLIENTŲ (Nauji ir vartoti drabužiai, mažiausias kiekis 5 kg arba 12 sv, maksimumo nėra)
- STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI (reguliarus pristatymas)
- SKUBUS MAISTO PERSIUNTIMAS (14 dienų)
- PINIGAI (pristatymas iš rankų į rankas) – reguliarus (4 savaitės)
- SVEIKATOS DRAUDA LANKYTOJAMS (tik Kanadoje)

► **RUSŲ (SOVIETŲ) GAMYBOS AUTOMOBILIŲ PARDAVIMAS**
Žemiausios kainos – pristatymas per 3 savaites (Volga, Lada, Samara-Sputnik, Moskvich, Tavria, Niva).

TUOJAU BUS ŽEMĖS ŪKIO MAŠINŲ IŠPARDAVIMAS
(traktoriai, plūgai, sėjimo mašinos ir t.t.)
SKAMBINTI NEAPMOKAMU TELEFONU 1-800-661-0210
Nauji prekiautojai (dealers) kviečiami

KANADOJE

Head Office
63 Galaxy Blvd., Unit 7,
Rexdale, Ontario M9W 5P1
Tel. (416) 798-3320
FAX: (416) 798-3321

Branch
TORVIL PARCELS
404 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel. (416) 534-3860
FAX: (416) 533-4910

LIETUVA
LATVIJA
ESTIJA
UKRAINA
GUDIJA
MOLDAVIJA
ARMENIJA
GRUZIJA
ST. PETERSBURGAS
MASKVA

JAV

Head Office
2136 West Chicago Ave.,
Chicago, IL 60622
Tel. (312) 278-5258
FAX: (312) 278-0875

Branch
R&R INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway,
Buffalo, NY 14212
Tel. (716) 894-9880
FAX: (716) 894-9880

AUDRA
Travel
CORPORATION

KELIONĖS Į LIETUVĄ

VISI, KAS NORI PERDUOTI PINIGUS IR VAISTUS
GIMINĖMS AR DRAUGAMS LIETUVOJE ŠV. KALĖDŲ
PROGA, SIŪLOME SAVO PASLAUGAS.

VISI, KAS NORI PASIKVIESTI GIMINES AR DRAUGUS
IŠ LIETUVOS VIEŠNAGEI SEKANTIEMS METAMS,
SKUBĖKITE DARYTI IŠKVIETIMUS.

LIETUVA VISUOMET LAUKIA JŲSŲ:
Lufthansa – TORONTAS-FRANKFURTAS-RYGA
Scandinavian Airlines –
TORONTAS-NIUJORKAS-KOPENHAGA-RYGA
Kaina nuo \$1,280 kanadiškais
Planuojami skridimai į VILNIŲ.
Teiraukitės mūsų biure dėl šių skridimų.

Mūsų kelionių biuras visada maloniai jums patarnaus:
* Išrašant kelionės ir sveikatos draudimus
* Pervenant svečius autobusu Montrealis-Torontas-Montrealis
* Sutvarkant Aeroflot bilietus
* Išrašant bilietus lėktuvu ar traukiniu
* Padės suplanuoti jūsų atostogas

DARBO LAIKAS: pirmadieniais-penktadieniais 9.30–17.00,
šeštadieniais – pagal išankstinį susitarimą
2100 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada
Tel. (416) 769-2500, FAX (416) 763-6279

Kviečiame atnaujinti prenumeratą!

Baigiasi 1991-ji metai, artėja 1992-ji. Daugumai skaitytojų baigiasi ir "Tėviškės žiburių" prenumerata. Kviečiame nedelsiant atnaujinti savo prenumeratas, nelaukti atskiro paragavimo, išrašyti čekį dar šiandieną ir išsiųsti "TŽ" administracijai. Tuo labai palengvinsite administracijos darbą ir sutausysite pašto bei darbo išlaidas. Siuntinėjimas prenumeratoriams atskirų paraginimų sudaro nemažą išlaidų dalį. Tad būkite malonūs ir dar prieš Naujus metus pratęskite "TŽ" prenumeratas.

METINĖ PRENUMERATA dabar: \$35, pusmetinė — \$20, mėmė — \$40, garbės — \$50. Metinė prenumerata oro paštu — \$110.

NAUJIEI SKAITYTOJAM metinė prenumerata — \$30. Norintiem susipažinti "TŽ" siūnčiami nemokamai 4 savaites. Prašome nurodyti tokių suinteresuotų skaitytojų adresus.

Dėkojame visiems skaitytojams už ligšiolinę paramą, tikėdamiesi jos ir toliau.

ADMINISTRACIJA

TORONTONT

Anapilio žinios

— Lapkričio 13 d. palaidotas a.a. Stasys Klimas, 76 m. amžiaus.

— Lapkričio 24, sekmadienį, bus švenčiama Lietuvos kariuomenės šventė. Ta proga mūsų šventovėje 11 v.r. Mišiose visos organizacijos dalyvaus iškilmingai su savo vėliavomis.

— Kalėdų eglutė mūsų mažiesiems Anapilio salėje bus gruodžio 22, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių. Ją rengia jaunų šeimų sekcija, vadovaujama V. Valulio. Dovanėlės bei užkandžiams imama nuo kiekvieno vaikučio iki 10 m. amžiaus po \$8, o suaugusiems už užkandžius bus imama prie įėjimo po \$3. Vaikučių registracija vyksta sekmadieniais parapijos salėje iki gruodžio 8 d.

— Anapilio knygyne galima įsigyti Vyt. Landsbergio knygą "Atgavė viltį". Kaina — \$10. Taipgi yra dėmesio vertų naujų knygų: J. Dainausko "Lietuvos bei lietuvių krikštas ir 1387-ji metai". David Fainhauz "Lithuanians in the USA", Stasio Santvaro "Saulėleidžio sonetai". Iš Lietuvos yra gautas nedidelis kiekis dail. Danutės Jonkaitytės pieštų puošnių kalėdinių atviručių. Taipgi galima įsigyti ir kitokių lietuviškų kalėdinių atviručių.

— Mišios lapkričio 24, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Antaną Vadaokį, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už Petkevičių šeimos mirusius.

Lietuvių namų žinios

— Ryšium su Lietuvių namų 40 metų veiklos sukaktuvinio koncertu-pobūviu Karaliaus Mindaugo menėje sekmadienio popiečių lankytojų skaičius sumažėjo iki 160 asmenų. Susirinkusius pasveikino ir pranešimus padarė LN valdybos narė Aldona Barysaitė.

— Lapkričio 24, sekmadienį, 1.30 v.p.p. LN vyrų būrelio metinis susirinkimas. Negalintys dalyvauti prašomi pranešti V. Dreseriui tel. 233-3334 arba A. Sukauskui tel. 244-2790. Susirinkusieji bus pavaišinti šiltais pietumis.

— Lapkričio 30, šeštadienį, Lietuvių namuose rengiamas bazaras paremti slaugos namų statybą. Kreipiamės į visuomenę šį kalėdinį bazarą paremti daiktais, pyragais ir talka. Daiktai priimami LN drabužinėje lapkričio 29, penktadienį, nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

— Gruodžio 8, sekmadienį, 2.30 v.p.p. Lietuvių namuose, Karaliaus Mindaugo menėje įvyks žymaus smuikinko A. Stulgio ir solistės V. Bičkutės koncertas. Kviečiame visus muzikos mylėtojus nepraleisti šios retos progos išgirsti talentingus profesionalus iš Lietuvos. Plačiau žiūrėkite skelbimą sekančiame "TŽ" nr.

— LN valdybos posėdis — lapkričio 28, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

Aukos slaugos namams

\$2,138.28 — Baltic Way II, surinkta per KLB Toronto aplynkę; \$500 — Vaclovas Abramavičius; \$300 — Stasys Dalius iš Hamiltono; \$200 — Linas ir Veronika Balašiai, Sofija Čizikienė; \$100 — Vanda Jasinevičienė a.a. Juozo Jasinevičiaus vienerių metų mirties prisiminimui; \$50 — Dangulė Radzevičienė. Iš viso statybos fonde yra \$663,589.28. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose.

PARDUODAMI vartoti daiktai: "Danby" microwave, "Hitachi" 19" televizorius, "Gabbaneli" 120 bosų akordeonas, 2 mažos kilnojamos radijos ir vartoti drabužiai. Skambinti testamentą vykdytoji Teodorai Stanuliiui tel. 532-3311, po 7 v.v. tel. 231-4937. Minutus daiktus bus galima apžiūrėti LN sekmadienio popietės metu nuo 11.30 v.r. iki 1 v.p.p.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronto.

Prisikėmo parapijos žinios

— Vaikų Mišios, kurias organizuoja parapijos tarybos jaunų šeimų sekcija, bus atnaujinti sekmadienį 9.20 v.r. mūsų šventovėje. Po to kalėdinių kortelių spausdinimas nuo 10 iki 1 v.p.p. Vaikai turės progą spausdinti Kalėdines korteles vartodami piešinius. Informaciją teikia Snaigė tel. 766-9241.

— Pakrikštytos: Megan-Louise-Veronica, Kornelijos (Buteikytės) ir John McKinlay dukrelė; Andree-Michelle, Rasos (Simanavičiūtės) ir Lance Chomyc dukrelė.

— Lapkričio 11 d. palaidotas a.a. Valerijonas Rutkauskas, 87 m., ir lapkričio 18 d. — a.a. Albertas Šiukšta, 77 m.

— Platinami bilietai į Nek. Prad. Švč. Mergelės Marijos seserų ir jų rėmėjų metinės šventės vakarienę, kuri bus atnaujinti sekmadienį po 4 v.p.p. Mišių parapijos salėje.

— Naujų metų sutikimo baliiu bilietai jau platinami salėje. Juos platina B. Genčius sekmadieniais salėje, kitu laiku namuose tel. 532-8531.

— Yra gautas Šventojo Sosto leidimas pradėti vysk. Vincento Borisevičiaus kanonizacijos bylą. Tuo tikslu jau renkama medžiaga, liečianti Vyskupo-Kankinio gyvenimą. Asmenys, kurie turi žinių, turėtų jas protokoliškai surašyti ir prisiauka patvirtintas pasiųsti šiuo adresu: Telšių vyskupijos ir Klaipėdos prelatūros kurija, Katedros 5, 235610 Telšiai, Lithuania.

— Anglų kalbos kursai vyksta muzikos studijos patalpose pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 7 iki 9 v.v.

— Mišios lapkričio 24, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Juozą Peseką, 9.20 v.r. už a.a. Konrad Elbert, 10.15 v.r. — už Vėlinių novėnų pavestas sielas, už a.a. Oną Karaliūnienę, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 4 v.p.p. už sėlių rėmėjus ir geradarius.

Religinei Lietuvos šalpai aukojų: \$100 — V.B. Vaičiūnai.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojų: \$100 — N. Preibienė.

A. a. Vlodo Žemaičio atminimui Elena ir Vytautas Čižauskai "Tėviškės žiburiams" aukojų \$20.

Didieji vartai Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje visą žiemą laikotarpį bus atidaromi tikimais laidotuviams. Lankytojai į kapines visada gali įeiti pro šoninius vartelius. Inf.

Ivyko klaida informaciją apie atsisveikinimą su Maspeth, NY, klebonu prel. Pr. Bulovu ("TŽ" 1991 m. 46 nr.): baigiamąją vaishų maldą sukalbėjo ne kun. S. Yla, o kun. S. Raila. Straipsnyje apie Šv. Kazimiero kolegiją, pilnai lietuvių studentų, parašyta, kad jie studijuoja Romos universitete; turi būti — universitetuose.

Kalėdų švenčių proga A. ir A. Tamošaičių knyga "Lithuanian Sashes" (Lietuvių juostos) parduvinėjama papiginta kaina. Su persiuntimu nuo \$55 sumažinta iki \$44; perkant 3 knygas ar daugiau — tik \$39 už knygą, įskaitant persiuntimo išlaidas. Tai puiki lietuvių tauinės dailės dovana Kalėdų šventėms ar kitomis progomis. Užsakymus siųsti Lietuvių tautodailės institutui, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6. I.A.

ISNUOMOJAMAS kambarys su baldais viename asmeniui. Galima virti. Tel. 767-7159 Toronto.

Gėlių parduotuvė "Victoria"
416 Roncesvalles Ave. (prie Turner & Porter laidotuvių namų).
Paruošiamės gėles (vairioms progoms - vestuvėms, laidotuviams ir t.t.)
Prieinamos kainos. Pristatome Toronto mieste nemokamai.
Skambinti tel. 536-1994.

Š.m. lapkričio 30, šeštadienį, Toronto Lietuvių namuose, Karaliaus Mindaugo menėje, įvyks Suvalkų krašto lietuvių išeivijos

sambūrio
rengiami

"RUDENS ŠOKIAI"

PROGRAMOJE "Linksmasis subatvakaris" ir V. Ramanausko vadovaujama kapela.

Programos pradžia — 7 v.v., salė atidaryta — 6 v.v.

Veiks baras, bus šilta vakarienė, loterija. Šokiams gros linksma muzika.

Bilietai — \$7 asmeniui, gaunami prie įėjimo arba iš anksto skambinant: B. Genčiui tel. 532-8531 ir sekmadieniais Prisikėmo parapijos salėje; K. Pajaujui tel. 621-5468 ir sekmd. Anapilio parapijoje; J. Paškevičiui tel. 763-3080 pensininkų namuose "Vilnius"; V. Banseviciui tel. 533-0923.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti. Savo dalyvavimu paremsite Suvalkų krašto lietuvių veiklą.

Maloniai kviečiame jus atsilankyti į

Toronto jaunimo ansamblio

"GINTARAS"

IŠLEISTUVINĖ KONCERTA

1991 m. gruodžio 1, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose

Programoje: gintariečių pasirodymas, loterija, vaisės.

Bilietai — \$10, gaunami pas J. Vingeliene tel. 233-8108.

Rengia "Gintaro" tėvų komitetas

TORONTO MAIRONIO MOKYKLOS KALĖDŲ DŽIAUGSMAS

gruodžio 7, šeštadienį, 9.30 v.r., Prisikėlimo parapijos salėje.

Kalėdinėje programoje: muzikinis veikalas "RUDNOSIUKAS"

(Vytės Nemunėlio), vaisės, staigmenos, dovanėlės ir

Kalėdų senelis.

Kviečiami maži ir dideli!!!

Registracija vyksta Toronto Maironio mokykloje šeštadieniais arba skambinti B. Batraks tel. 271-1640, arba I. Petrauskienė tel. 242-4779. Įėjimas — \$5 asmeniui.

Rūta Radtke

Toronto VI. Pūtvio kuopos šaukiai dalyvauja Lietuvos kankinių šventovėje lapkričio 24, 11 v.r., Mišiose su vėliava ir antrą valandą Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjime Toronto Lietuvių namuose.

Sol. Slava Žemelytė su kitais kanadietišiais solistais ir instrumentalistais dalyvauja W. A. Mozarto 200 metų mirties minėjimo koncerte š. m. lapkričio 29 d., 8 v.v., Hillcrest Christian šventovėje, 2 Vaughan Road, Toronto.

Suvalkų krašto Lietuvių išeivijos sambūrio organizuojami rudens šokiai įvyks lapkričio 30 d., 6 v.v., Toronto Lietuvių namų didžiojoje salėje. Programoje pasirodys V. Ramanausko vadovaujama kapela. A.P.

Toronto jaunimo ansamblio "Gintaras" išleistuvinis koncertas įvyks gruodžio 1, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose. Programoje — gintariečių pasirodymas, loterija bei vaisės. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir paremti jaunimo išvyką į Pietų Ameriką. Įėjimas — \$10. Bilietai gaunami pas J. Vingeliene tel. 233-8108. Aukojusiems daugiau kaip \$50 išduodami kvitai atleidimui nuo pajamų mokesčio. Inf.

Toronto lietuvių pensininkų klubas rengia Kūčias šeštadienį, gruodžio 21, Vilniaus namuose, III aukšto salėje, 1 v.p.p. Bilietai gaunami pas T. Kobelskienę tel. 760-8003, P. Jutelį tel. 766-6019, I. Kandrotienę tel. 766-6437.

"Nepriklausomos Lietuvos" laikraščio rėmėjų būrelis šaukia susirinkimą š. m. gruodžio 1, sekmadienį, 1.30 v.p.p. Lietuvių namų sekcijoje. Bus aptariami praėjusio renginio reikalai ir renkama vadovas 1992 m. renginiui. S.V.

IEŠKAU buto, namo tikiai gruodžio mėnesiui Toronto. Skambinti Ritai tel. 766-5495.

RYTAS LINGE, pianistas iš Lietuvos, gali mokytį skambinti pianinu ar koncertuoti visuomeniniuose renginiuose. Skambinti tel. 770-5369 vakarais ar tel. 884-3988 dienomis.

Reikšmingos veiklos paminėjimas

Toronto Lietuvių namai su savo keturių dešimtmečių lietuvių stiprinimo įnašu į gražią vis pasikartojančių išeivijos sukakčių eilę įsijungė lapkričio 17 d. Minėjimą atidarė LN valdybos pirmininkas R. Strimaitis ir pakvietė adv. A. Pacevičių vadovauti programai. Buvęs LN pirm. J. Šimkus anglų kalba apžvelgė Lietuvių namų nueitą kelią, o lietuvių kalba nušvietė kiekvieną dešimtmetį atskirai, primindamas sėkmes ir nesėkmes ir pacituodamas darbuotojų mintis, skelbtas leistame "Lietuvių namų žinių" biuletenyje. Pabrėžė naująjį Slaugos namų užmojų ir kvietė kiekvieną lietuvių šeimą prie kapitalo sutelkimo prisidėti bent tūkstantine.

Programos vedėjas į skoningai dekoruotą sceną pakvietė žymiuosius LN darbuotojus — A. Petrųlą, V. Dauginį, J. Šimkų ir R. Strimaitį, kuriems tautiniais drabužiais pasipuošusios atžalietės prisegė po gėlę. Po to buvo pristatyti minėjime dalyvavę svečiai: Lietuvos gen. konsulas H. Lapas ir ponfa, Toronto miesto tarybos nariai — W. Boychuk ir T. O'Donohue su ponia, Ontarijo pilietybės min. E. Ziemba, Lietuvos kankinių par. klebonas kun. J. Staškus, Prisikėlimo par. klebonas kun. A. Simanavičius, OFM, Išganytojo par. klebonas kun. P. Dilys, Prisikėlimo parapijos komiteto pirm. B. Čepaitienė, KLB valdybos atstovai J. Kristolaitis, Išganytojo parapijos tarybos pirm. E. Steponas, "Paramos" atstovas V. Sendžikas ir "Tėviškės žiburių" atstovas Č. Senkevičius. Trumpais sveikinimais palinkėta Lietuvių namams geros ateities. Min. E. Ziemba ir Toronto "Gintaro" atstovė D. Goudie-Gudelytė prie sveikinimų prijungė specialias plaketes šios sukakties atminimui. A. Pacevičius gausius dalyvių supažindino su dabartine LN valdyba ir tarnautojais, kuriems nuosirdžiai paplota.

PAIEŠKOJIMAS
Birutė Venslovaitė-Garšvienė ieško savo mamos Anelės Špokaitės-Venslovienės ir jos sesers Jadvygos Špokaitės-Ustienės (Ušas) arba jos vaikų. Jadvyga Špokaitė su savo seserimi Stefanija išvyko į Ameriką I-jo Didž. karo metu. Pasakutinis jų laiškas gautas 1941 m. iš Montrealio. Kas apie juos ką žino, prašoma pranešti adresu: B. Venslovaitė-Garšvienė, Kelmė, Vytauto Didžiojo g-vė 76-1, Lithuania.

PASLAUGOS "RŪTA" PATARNAVIMAI. Siunčiame oro paštu jūsų pačių sudarytus siuntinius. 1 kg kainą \$5.99. Mažiausias svoris 2 kg. Toliau svoris neribojamas. Perduodame pinigų iš rankų į rankas neribotais kiekiais. Už tą patarnavimą imame 10%-15%. Užsakome keliones į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis. Išduodame draudimus žemaisiomis kainomis visais atvejais. Sutvarkome iškvietimus ir užpildome vizų anketas norintiems važiuoti į Lietuvą. Persiunčiame naujus ir vartotus traktorių, mažus sunkvežimius (trokelius) ir lengvas mašinas. Galite užsakyti naują bet kokios rūšies sovietų gamybos traktorių. Maloniai kviečiame pasinaudoti pigiausiais mūsų patarnavimais. Teirautis tel. (416) 536-4742 nuo 9 v.r. iki 11 v.v. Toronto.

REIKALINGA MOTERIS prižiūrėti ir pdragausti su senesnių žmonių šeima bei atlikti namų ruošos darbus. Skambinti po 6 v.v. Toronto tel. 251-0798, Mississauga tel. 822-9139 ir Burlingtono tel. 527-0107.

MONTREAL

AV parapijos metiniai pietūs lapkričio 10 d. svečiais pripildė parapijos salę. Vincas Piečaitis pasveikino atsilankiusius ir pakvietė meninę programą atlikti naujai susiorganizavusių mergaičių sektečių, vadovaujamą Aušros Jakimavičiūtės. Šis dainos vienetas per du išėjimus skambiai padainavo septynias liaudies dainas. Tarp tų dainų Juozukas Piečaitis puikiai pianinu paskambino du trumpus dalykus. Po šios programos didžiojoje loterijoje laimėjimais pasidžiaugė daugelis parapijiečių. Kun. Izidoriui Sadauskui palaiminus valgius, visi vaišinosi Alberto Jonelio su tartininkais paruoštais skaniais patiekalais. Kavos metu laimė bandyta gausioje mažojoje loterijoje. Pietų pabaigoje klebonas kun. Juozas Ara-

naukas padėkojo pietų dalyviams ir savo darbui prisidėjusiems. **Sesėlė Paulė**, siunčiama savo vadovybės, Lietuvoje išbuvo penkias savaites. Apvažiavo beveik visą Lietuvą, kiekvienoje vietoje susitikdama su jai reikalinga auditorija ir ten padarydama įvairius pranešimus. Lapkričio 6 d. "Rūtos" klube sesėlė dalinosi patirtais įspūdžiais su gausiais klausytojais. Savo sėkminga kelione labai patenkinta ir džiaugėsi, kad šį kartą neteko bijoti nei dėl savo kalbos, nei dėl keliavimo po kraštą. Į pateiktus klausimus sesėlė išsamiai atsakinėjo. **Jo-Anne M. Oss** (Ušaitė) ir Marc N. Just susituokė lapkričio 9 d. AV šventovėje. Santuoką palaimino šeimos artimas draugas kun. J. Sullivan. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai — Automobiliai — Prekyba — Atsakomybė

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel.: 722-3545 Res.: 256-5355

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRKA, A.I.B.

PETRAS ADAMONIS, C.I.B.

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$26,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8 %	Taupymo — special.	5 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	4 1/2 %
1 metų	7 1/2 %	Taupymo — kasdienes	4 1/2 %
180 d. - 364 d.	7 1/4 %	Einaomos sąsk.	3 1/2 %
120 d. - 179 d.	7 %	RRIF — RRSP — term.	8 1/4 %
60 d. - 119 d.	6 3/4 %	RRIF — RRSP — taup.	5 %
30 d. - 59 d.	6 1/2 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 9 1/2 %, asmenines — nuo 10 1/2 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

AMBER GLOBUS UNITED TRADE INC.

Ontario Corporation nr. 955190

Susipažinkime su nauju siuntų į Lietuvą patarnavimu

• **Dovanų** siuntos pristatomos tiesiai į gavėjo rankas lėktuvais per mėnesį. Jokio mūto. Nauji ar vartoti drabužiai, maistas ir kt. \$5.99 už 1 kg.

• **Lėktuvų bilietai** į Baltijos kraštus ir atgal skrendant Lufthansa, KLM ir Skandinavijos lėktuvais —

Toronto-Vilnius \$1169 (mokesčiai įskaičiuoti)

Toronto-Ryga \$1279 (mokesčiai įskaičiuoti)

• **21st Century Travel Insurance Co.** Drauda Kanados lankytojams — \$1 dienai Skrydžio atšaukimas — nuo \$10

• **Dolerių** pristatymas

• **Greitas laišku** persiuntimas FAX būdu

• **Automobilių** pristatymas laivais

Paslaugos perkant nebrangius vartotus automobilius

Mūsų adresas:

257B Willard Ave., 2nd floor, Toronto, Ontario M6S 3R1

Tel. (416) 604-8446 FAX (416) 604-9436

Latvijoje mūsų bendrovei atstovauja latvių "Lenny Agency Ltd."

MOTERIS 32 metų ieško darbo. Gali dirbti namų ruošos darbus, prižiūrėti vaikus arba senelius. Skambinti Almai tel. 769-1266 Toronto.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronto.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatomi į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne.

LIETUVĖ 64 m. amžiaus nori išsinuomoti kambarį su virtuve arti Lietuvių namų. Skambinti tel. 533-5454 Toronto.

DOVANAI ATIDUOTU 200 galionių alyvos tanką su apie 1000 galionių šildymo alyvos. Pats turi išsimontuoti. Adresas: Jonas Riabua, 319 Runnymede Rd., Toronto, Ont.

ISNUOMOJAMAS kambarys su baldais nerūkiančiam vyrui Dundas West požeiminio stoties rajone. Galima naudotis virtuve ir vonia. Skambinti lenkų ar anglų kalba tel